

FRENK LARAMI

DOK HOLIDEJ

BROJ 357 • CENA 42,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Nemačka 1,70 €
Švajcarska 2,60 CHF
Austrija 1,38 €
BIH 1,50 KM
R. Srpska 1,50 KM
Makedonija 45,00 DEN
Crna Gora 0,70 €
Hrvatska 10 KN
Slovenija 270 SIT
5. mart 2004.

BEGUNAC IZ KOLORADA

★ **DOK HOLIDEJ** ★

357

Frenk Larami

BEGUNAC IZ KOLORADA

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA

Dok Holidej

Broj 357

Glavni i odgovorni urednik

Slavko DRAGINČIĆ

Urednik

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala

Frank Laramy

COLORADO DRIFTER

Recenzija i adaptacija

Tomislav KETIG

Lektor

Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Tehnički urednik

Franjo VARGA

Korektor

Margit HORVAT-HARANGOZO

Štampa: 26. II 2004.

Tržište: 5. III 2004.

Izdaje: MARKETPRINT, 21102 Novi Sad, p. fah 20

Štampa: JP MAGYAR SZÓ – OJ Štamparija FORUM, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ. Urednik: Svetlana ŠIMUNOVIĆ

Naslov originala: Frank Laramy – COLORADO DRIFTER

Copyright: MAP. Recenzija i adaptacija: Tomislav KETIG

Sva prava se zadržavaju, uključujući pravo na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Na prostranstvima države Juta Dok Holidej nije našao ono za čim je tragao i zato se poslednjih sedmica jeseni uputio preko Stenovitih planina da još jednom, posle nekoliko dugih, posnih godina, poseti Kolorado, koji mu je ostao u sećanju po mnogim, ne baš uvek prijatnim uspomenama. Ali sada, sa iskustvom koje nije bilo mnogo lepše od onog koje je u prethodnoj poseti Koloradu imao, ta sećanja mu nisu više izgledala tako teška i sumorna. Zaključio je kako život, istina, nije ni preterano veseo, ali ni preterano gorak pod uslovom da čovek na njega gleda kao na stalno raskršće na kome mu se bezbrojni putevi nude. I tako je, dok ga je zanetog u misli tog kasnog popodneva diližansa nosila strmom cestom iznad koje su ostajale padine obrasle zlatnožutim jaskama, povijenima pod naletima hladnog vetra što je suvereno vladao na tom krovu sveta, sedeo udobno zavaljen u meko, kožom tapacirano sedište poštanskih kola, ni previše srećan, ni nesrećan, ni veseo ni tužan, ali s jedva primetnom borom oko uglova čvrstih usana, koja je njegovom licu davala izraz gorčine. U toj bori i čeličnoplavom odsevu njegovih očiju krio se bol koji se nagomilao u iskustvu stečenom na odiseji dugoj deset godina, od El Pasa do padina Stenovitih planina, od prvog revolverskog obračuna do dana današnjeg. Sedeo je tako, ležerno i psihički opušten, pušio miri-

šljivu havanu i zamišljao kako sada izgleda Kolorado. U takvom raspoloženju stigao je u oblast Lodž i gradić Tarkvin.

Dolazak diližanse pobuđivao je radoznalost u svakom gradu pa ni Tarkvin nije u tome bio izuzetak. Pažnju okupljenih dokoličara i građana koji su se tog popodneva zatekli na ulicama posebno je privukao stasit, elegantno odeven došljak, koji je po izlasku iz poštanske kočije zastao da osmotri grad u koji je stigao. Preko ruke je nosio putnu pelerinu, a na glavi je imao svetlosivi stetson. Na desnom bedru, ispod dugačkog sakoa od finog, kariranog tvida, izvirivali su koltovi sa drškama od slonovače.

Interesovanje koje su građani Tarkvina iskazali za njega bilo je veće od onoga koje je on pokazivao za taj grad. Iako mu se na prvi pogled Tarkvin učinio dosta privlačnim. Taj prvi utisak naveo ga je na pomisao da se u njemu zadrži neko vreme.

Grad je bio izgrađen u srcu bregovite pokrajine, idealne za uzgoj stoke i odavao je utisak solidnog napretka. U njemu je postojao hotel na dva sprata. Zgrada banke, sazidana od opeke, blok trgovina i poslovnica u centru, te drečeći obojen salun i kockarnica. Dalje niz ulicu, na padini jednog brežuljka nalazio se niz kuća urednog izgleda. Nad celim gradom kao da je lebdeo plašt spokoja. Dok je visoki došljak, noseći u ruci

putnu torbu, ležernim korakom išao prema hotelu, iz saluna „Svilena podvezica“ do ušiju mu je dopirao jasan glas krupijea koji je okupljenim igračima dočaravao mogućnost ostvarenja svih njihovih ovozemaljskih želja:

– Ovamo, gospodo, ovamo! Stavite vaše uloge! Rulet se okreće, vrte se vaši srećni brojevi. Stavite ulog i pokupite bogatstvo koje vas čeka!

Zapadnjak se osmehnuo. Koliko je puta čuo ovakvu šarenu lažu i video ljude kako hrle ka točku s crvenim i crnim poljima, na kojima je poskakivala kuglica od slonovače, da bi se, posle izvesnog vremena, udaljili praznoga džepa i pokunjenog lica.

Ta vrsta hazarda njega nije interesovala. Rulet je bio suviše mehanizovan, suviše bezličan, a zavisio je od čiste sreće, zamaha točka i podmazanosti uređaja. Nije ostavljao prostora za prefinjeniju igru živaca, kakvu je pružao poker. Iako nije bio zainteresovan za rulet, Dok je ušao jer je bio žedan. Prišao je šanku, spustio torbu na pod i poručio piće.

– Izgleda da vi ne nasedate obećanjima, lepi momče – izustila je Džil Rogan, devojka bujnih grudi, kada je Dok, kružeći nezainteresovano pogledom, ispio piće.

– Ne – potvrdio je on.

– I ne treba, lepotane. Igrati rulet je čista ludost. Šansa za dobitak je minimalna.

– Znam. I vi mislite kako ja nisam od onih koji vole da gube, zar ne?

– Tako nekako. Rulet držim zbog onih drugih. – Odmerila je zapadnjaka od glave do pete. – Kako se zovete?

– Holidej. Džon Holidej.

– Holidej? Lepo zvuči i nekako mi je poznato. Jeste li već bili u Koloradu?

– Jesam, ali dosta davno. Ne verujem da ste me negde sreli.

– Ostajete li u gradu?

– Možda. – Dok spusti prazni čašu na šank. – Brendi vam je dobar.

– Popijte još jedan.

– Ne, hvala. Uglavnom se zadovoljavam jednom čašom.

– Drugo piće biće na račun kuće. Ja častim.

Senka osmeha prelete Holidejevim usnama.

– Laskavo za mene, ali jedan brendi biće mi dovoljan. Ipak, hvala, mis... ili misis?

– Džil. Samo kratko: Džil.

– Zahvaljujem, Džil, to je prijateljski gest od vas. – Dok dodirnu prstima obod šešira i izađe iz saluna gipkim korakom pume. Dok je izlazio imao je osećaj kako Tarkvin nije najgori grad koji je video. Bilo je i mnogo gorih.

Dok je koračao trotoarom do trgovine mešovitom robom, dokoličarima, okupljenim u berbernici Rorija Džonsa pružila se prilika da ga izbliza osmotre. Berberin je na svoj poznati način konstatovao:

– Trgovački putnik u potrazi za kupcima.

– Trgovački putnici ne nose tako malu putnu torbu – primetio je Ling Parfet. Namrštio se i dodao: – Sem toga, trgovački putnici ne nose kolt teškog kalibra, a ponajmanje ovako nisko na bedru. Tu se nešto ne uklapa.

Rori Džons na to primeti da, budući da žive u demokratskoj zemlji, čovek ima pravo da nosi revolver i u šeširu ako to hoće, ili da ide naglavce ako mu to odgovara, a da pri tom nikakav dokoličar ili izlapeli starkelja ne zabode nos u njegove poslove. Ta opaska je bila

dovoljna da počne još jedna od njihovih beskonačnih rasprava, koja im je bila opravdanje što nisu obratili pažnju na ono što se događalo pred trgovinom.

U kamenom koritu za napajanje stoke ležao je zaronjen Ridej Džon, zvani „Crvenooki“, koji je taj nadimak dobio jer su mu oči stalno bile crvene od mamluka. Crvenooki se u koritu nije našao svojevolumno, niti je baš želeo da u njemu ostane. Ali u tom trenutku tarkvinski povremeni filozof i stalna pijanica nije imao izbora. Svaki put kada bi pokušao da se uspravi i izroni iz vode, bilo Hertli, bilo Hač gurnuli bi ga nazad petom čizme, smejući se pri tom grohotom tako da je cela ulica odjekivala.

Zapadnjak je zastao i osvrnuo se oko sebe. I svi ostali posmatrali su taj prizor, ali niko nije pokazivao ni želju ni nameru da pijancu pritekne u pomoć, uprkos činjenici da je on, očigledno, bio jako zlostavljan i skoro udavljen.

Holidej baci pogled prema zgradi na čijim je ulaznim vratima bilo napisano „Šerif“, u očekivanju da se neko sa značkom na bluzi otuda pojavi. Ali niko nije izišao.

– Za ime božje – grcao je Crvenooki Džon kad mu se glava pojavila iznad vode. – Udavićete me, Hertli!

– Evo ga, opet počinje da pridikuje – promrmlja prekorno oslovljeni, čovek koji je izgledom podsećao na izgledne log vuka i čiji su brzi i žustri pokreti kazivali da je opasan. – Zaboravljaš da je baš to razlog što si se tu našao, mister. – Gurnuo je pijanca u grudi i ponovo ga zaronio u vodu. – Voda će te očistiti i spolja i iznutra!

Te reči neprijatno zazvučale u zapadnjakovim ušima, ali to, očigledno, nije imalo dejstva i na ostale posmatrače.

Slejd Hertli, poznat kao siledžija, revolveraš i kompanjon džinovskog Džoa Hača. Bio je neprijatan čudak. Suškalo se da Hertlija traže vlasti jedne države zbog ubistva, a u poslednje vreme, u revolveraškim obračunima u Tarkvinu Hertli je ranio dva čoveka. Takvo nasilničko ponašanje bilo je dovoljan dokaz da Hertli ne spada u miroljubive građane Tarkvina, ali, s druge strane to, začudo, nije bilo baš sasvim tako. Zbog njegovih teško objašnjivih religioznih nastupa većina građana mu je gledala kroz prste. Spontano i skoro jednodušno građani su mu nadenuli nadimak „Slejd Psalmopjevac“, mada niko nije znao ko je bio autor tog nadimka. Za jednog pustahiju i nasilnika to je zaista zvučalo paradoksalno, mada je osnova toga sigurno bila činjenica da se on u retkim trenucima ponašao zaista pobožno i uzorno. Ali čovek nikada nije bio siguran kad će se u Slejdu probuditi neopisivo prostaštvo i nato-variti ga takvog nekome na vrat, iako se dosta retko događalo da taj nevaljalac u grubosti pređe granicu onoga što je sada činio s nesrećnim Crvenookim Džonom.

Holidej nije, naravno, znao ništa o toj reputaciji Slejda Hertlija, a i da je znao, verovatno to na njega ne bi imalo nikakvog uticaja. On je samo bio svestan da trenutno nekoga zlostavljaju i da, očigledno, niko ne namerava da zlostavljanom čoveku pritekne u pomoć. Zbog toga je zaključio da preostaje jedino da tu pomoć pruži on sâm, jer on nikada nije mogao gledati nasilje i mirno otići kao da se ništa ne događa.

– Hej, prestanite vas dvojica – doviknuo je – ako nećete da pozovem šerifa!

Hertli i Hač se iznenađeno okrenuše. Odmerili su zapadnjaka, koji im je pri-

lazio, od glave do pete i Džo Hač, bivši bokser s londonskih dokova, zapucketa prstima i razvuče u osmeh lice prošarano ožiljcima.

– Hertli, stari druže, pogledaj ko je sada ovo! Izgleda da je pravi pravcati heroj. Šta hoćeš, junačino?

– Ovom čoveku je dosta mučenja – odvrati Dok kratko i, prošavši pored njih, dograbi Crvenookog Džoa za okovratnik i izvuče ga iz pojila.

Od tog trenutka događaji su se počeli brzo razvijati. Džo „Čekić“ kako su ga njegovi zemljaci zvali pre nego što je bio prinuđen da napusti London i ukrca se za Ameriku, bežeći pred zakonom zbog ubistva jednog boksera na ringu, oduševljeno je zaurlao i svom snagom zamahnuo kako bi pridošlicu udario s leđa pesnicom u vrat. Ali zapadnjak je očekivao taj zahvat i, sagnuvši se da bi izbegao udarac, svom težinom nagazio Haču potpeticom na prste.

Hač je kriknuo i počeo poskakivati na jednoj nozi, pokušavajući da rukom uhvati nagažene prste. – Hertli, ovaj nitkov mi je nagazio na nogu! – požalio se pajtašu. – Sredi ga, druškane!

Slejd Hertli je ionako nameravao da to učini i zakoračivši pored svog drugara pokuša da zapadnjaku zada udarac u lice. Holidej je pokušao da eskivira, ali ga je taj udarac ipak zakačio po čelu i on se zaneo i pao pravo u naručje Haču, koji ga je zgrabio obema rukama. Hertli je zadovoljno žmirnuo i jurnuo napred, ali je odjednom svom težinom tresnuo o tle, jer mu je neko iznenada gurnuo štap između nogu.

Pre nego što je zamahnuo nogom i udario Hača u drugu cevanicu, Dok je krajičkom oka opazio jednog ridokosog dečaka sa štapom u ruci. Ovaj put je

džin zaurlao u pravom smislu te reči i kada je namrgođeni Hertli skočio ponovo na noge Holidej je već bio spreman da ga dočeka, najpre levim krošeom, a onda desnim i ko zna kako bi se taj obračun okončao da ga nije prekinuo pucanj revolvera i topot konja koji se začuo s kraja ulice.

S revolverom koji se još dimio, na konju se pojavio šerif, Marč Pikard, u istom trenutku kada je jedna lepa žena u tamnoj haljini istrčala iz trgovine i povikala:

– Džemi! Džemi Stedmen! Šta to radiš, za ime Boga?

Dečak je ponosno pogledao zapadnjaka, a onda kratko odgovorio:

– Borba nije bila ravnopravna, mama. Mislim da sam donekle izjednačio snage, zar ne, mister?

Mada se retko osmehivao, Holidej se sada nasmešio dečaku, pružajući mu ruku.

– Upravo si to učinio, sinko – izustio je zadihano. – Veliko hvala.

Njihove ruke jedva da su se dodirnule, a dečakova majka našla se između njih, vitlajući tamnom suknjom, pošto je prethodno laktom odgurnula Slejda Hertlija u stranu. Pri tom se ni najmanje nije obazirala na prisustvo tarkvinskog predstavnika zakona.

– Džemi Stedmene, ako ikada ponovo učiniš ovako nešto, prebiću te! Ponekad pomislim kako nemaš više pameti od običnog gusana. Šta si zamišljao kad si se umešao u tuču pijanaca? Zar moraš, čim okrenem leđa, da načiniš neku glupost? Počinjem ozbiljno da razmišljam o tome da te idući put zaključam kod kuće.

– Zaslužio je da ga pomilujete po glavi a ne da ga grdite, gospođo – prekoreo ju je zapadnjak. – Ako ništa drugo, imao

je hrabrosti da se umeša, što ne bih mogao reći ni za koga od ostalih prisutnih.

Mlada žena ga je mrko pogledala, a onda se obratila gradskom čuvaru reda:

– Šerife Pikarde, ozbiljno vam kažem da je ovaj grad sve gori i gori. Zar ne možete ništa da preduzmete kako bi sprečili ovakve stvari?

Šerif je tihim glasom priznao da bi to mogao i da će to učiniti. I pre nego što su se okupljeni građani razišli on je uz ozbiljno upozorenje naredio Hertliju i Haču da se udalje, a onda je vrlo odlučno rekao Holideju da što pre nastavi put tamo gde je pošao. Što pre i što brže.

Zapadnjak iznenađeno podiže obrve: – Da li vi to nameravate da me oterate iz grada zbog toga što sam ove divljake sprečio da utope jednog čoveka? – procedio je. Oči su mu blesnule, a od stezanja vilica mišići su mu se zategli na vratu. – Kakav je to, do đavola, grad u kome vi održavate red? To bih voleo da znam.

Na trenutak činilo se da se šerif Pikard oseća nelagodno. Ali to nije bio slučaj sa misis Stedmen.

– Ovo je grad u kome neki ljudi pokušavaju da časno i pošteno žive – povikala je, držeći čvrsto svog sina za ramena. U očima su joj zaiskrile suze. – Ovo je grad u kome se žena nada da može poći u kupovinu, a da pri tom njena deca ne budu umešana u tuču pijanog ološa! – Govoreći to, gledala je u Doka.

– Čekajte malo, gospođo... – zaustio je Holidej, ali je ona već krenula, udaljavajući se sa sinom prema drugoj trgovini. Dečak se povremeno osvrtao, bacajući poglede preko ramena. Jedan muškarac je žurno prišao da pomogne dečaku i njegovoj majci da se popnu u kola, koja su ih čekala. Čim je uzela uzde

u ruke mlada žena je naglo poterala konja, zakačivši jednim točkom privezište pre nego što je izbila na sredinu ulice i zatim odjurila u oblaku prašine.

Zapadnjak je skinuo šešir i provukao prste kroz dugu, talasastu kosu. Bila je ovo za njega stara, poznata scena, koja se uvek ponavljala. Učinio je ono što je smatrao ispravnim i kao da je rukom uhvatio usijano gvožđe. Ta lepa žena ponašala se kao da je on nju pokušao da udavi u pojilu.

Šerif se nakašlja i pročisti grlo.

– Možda je misis Stedmen bila malo gruba prema vama – konstatovao je – ali ona je žena koja na svojim plećima nosi teret briga. Muž joj je pre izvesnog vremena ubijen. Sama vodi svoj ranč, a to je mnogo za jednu ženu. Zbog toga je, možda, pomalo histerična.

– Zbilja? Pa lepo. A šta je vaš razlog što me terate iz grada, šerife?

Pikard ga pogleda ispod oka:

– Imam ionako već dovoljno problema i ne treba mi da dodajem još jedan, mister – odgovorio je otvoreno. – To je razlog što sam rekao da odete, a ne što sam mislio da niste u pravu. Možda sam i ja bio malo žustar, ali tako vam je to u životu.

– Da, bili ste žustri, šerife – umešao se Crvenooki Džon. – Dopustite čoveku da ostane.

– Nemojte se truditi – obrati mu se zapadnjak. – Sâm ću odlučiti hoću li otići ili ne.

– Šta? – šerif zinu s nevericom. – Rekao sam da morate odmah da napustite grad.

– A ja sam vama rekao da ću sâm odlučiti šta ću da učinim. Ne volim kad mi neko naređuje, makar to bio i gradski šerif.

Možda bi Pikard reagovao na zapadnjakov ton i odbijanje da mu se povinuje, ali ga je jedan od prisutnih građana povukao za rukav:

– Lakše, Marč, ne znaš ko je to. Maločas sam u salunu čuo njegovo ime. Zove se Holidej... i neka me nosi đavo ako to nije Dok Holidej. Bolje je da budeš miran.

Šerif zatrepta i udalji ruku od drške revolvera. Nije poznavao Doka Holideja, ali ono što je o njemu čuo bilo je dovoljno da ohladi njegovu žustrinu. Izgled visokog došljaka poklapao se s opisom čuvenog avanturiste i ako je taj čovek oštih, sivoplavih očiju zaista bio Dok Holidej, onda je valjalo biti oprezan.

Dok nije čuo taj šapat i nastavio je malo smirenije:

– Uostalom, vaš grad mi se ne sviđa onoliko koliko mi se u prvom trenutku učinilo. Neke stvari mi se ovde ne dopadaju.

Rekavši to, udaljio se čvrstim korakom. To što je rekao zaista je i mislio. Znao je on da u svakom gradu ima i dobrih i rđavih ljudi i nije ni pomišljao da će u Tarkvinu naići na raj i anđele, ali jedno razočarenje bilo je dovoljno da loš utisak prevagne. Samo ga je jedno kopkalo: ona mlada žena, udovica Stedmen. Bila je fizički vrlo privlačna i ostavljala je utisak prefinjene, inteligentne osobe, pa mu je smetalo što ga je nazvala ološem. Čudilo ga je što je upotrebila taj izraz, jer se nije slagao s njegovim izgledom, ali je pretpostavljao da ga je u svom gnevu ta privlačna žena sa gradskim ološem s kojim se potukao strpala u isti koš. Iz nekog razloga taj njen stav toliko ga je povredio da je iskreno pozeleo da što pre s čizama otrese prašinu Tarkvina i zaboravi sve: siledžije, riđo-

kosog dečaka, crnooku lepu udovicu... baš sve.

Te misli nisu ga napuštale ni kasnije kada je, zagledan u plafon hotelske sobe, dozivao pred oči lice udovice Stedmen, uokvireno bujnom, crnom kosom, koja joj je padala niz ramena. Ali umesto nje video je samo oblačić prašine na putu ka jugozapadu, kuda su se udaljila kola s tom ženom i njenim odvažnim sinčićem. I dok je pokušavao da je kroz taj oblačić prašine ugleda, savladao ga je san.

*

Iznenadan tresak trgao ga je iz sna i Dok mahinalno zavuče ruku pod jastuk i zgrabi dršku svog kolta. Ali posle prvog treska nije se dogodilo više ništa i ravnomeran bat čizama na trotoaru uverio je Doka da je tresak bio prouzrokovao istovarom robe u susednoj trgovini. Tek tada je pogledao prema prozoru. Kroz zatvorene kapke unutra su prodirali sunčevi zraci i po uglu pod kojim je dopirala svetlost on zaključio kako mora da je blizu podne. Sto mu gromova, portir je zaboravio da ga probudi i diližansa je nesumnjivo otišla bez njega! Prokleti dremljivac!

Ustao je i pripremio se za put. Prebacivši putnu pelerinu preko ruke, sišao je do portirske lože i ne našavši nikoga, udario po zvonu. Posle desetak sekundi iz sporedne prostorije izišao je portir i videvši Doka još više razrogačio ionako buljave oči. Holidej ga je mrko pogledao i portir počeo da muca reči opravdanja.

– Trebalo bi da te nateram da pojedeš celu konjsku zapregu! Jesam li ti rekao da me probudiš pre polaska diližanse? – Govoreći to, Dok je pružio ruku i uhva-

tio portira za mašnu, koja se počela zatezati. Portir je još više izbuljio oči i počeo ubrzano da diše. – Nemojte, mister – promucio je molećivo.

Posle nekoliko trenutaka zapadnjak ga je pustio. Portir je zaslužio strogu kaznu, ali grubost nije bila način za sticanje prijatelja. No, Dok nikada nije mislio na to. On nije znao za kompromise, za slatke reči, za ophođenje u rukavicama. Takva njegova narav i dovela je do toga da je sa trideset godina života imao više neprijatelja nego prijatelja i da nije mogao naći mira, niti mesto na kome bi spokojno provodio život. Zbog te svoje naravi morao je ostati lutalica do kraja života.

S torbom u ruci i pelerinom preko ramena, otišao je u gradsku štalu i tamo odabrao jednog dobrog mrkova sa zvezdom na čelu, za koga je štalar rekao da se zove Tenesi. Ždrebac je bio fina, snažna životinja dugačkih nogu i širokih prsa, ali malo ćudljiv. Opirao se pri sedlanju kao da mu se ne kreće na put, ali se pokorio čim je na sebi osetio odlučnog jahača, koji mu je energičnim trzajem uzde dâ do znanja kako s njim nema pogađanja.

Građani su radoznalim pogledima ispratili mrgodnog došljaka markantnih crta lica i oštrog pogleda, koji je jahao ulicom ne obraćajući pažnju na njih, što nije bilo nikakvo čudo jer je Dok bio zaokupljen mišlju da stigne diližansu koja je imala nekoliko časova prednosti.

U toj žurbi nije imao ni vremena ni razloga da se upita je li ta njegova odluka dobra ili ne. Preostalo je sudbini da mu to ubrzo pokaže. Razloga za to je bilo, mada ga on nije ni slutio, jer su ubice, koje su ga pratile još s one strane Stenovitih planina, dobro pazile da ih ne

primeti. Zadovoljni što neće morati da svoju žrtvu izazovu u gradu i izlože se riziku zbog Holidejeve brzine i preciznosti, oni su lagano pojahali za njim, sigurni da im on više neće umaći.

*

Negde izvan pećine nešto se pokrenulo.

Holidej je otvorio oči i podigavši glavu pogledao prema ulazu. Gusta tama planinske noći povukla se pred nekom avelinjskom belinom koja je nagoveštavala izlazak meseca. Dok je procenio da je protekao samo jedan čas od kako je bio zaspao, odnosno od kako je našao ovu suvu pećinu da sebe i svog konja skloni od ledenog vetra.

Od dolaska u Tarkvin sve mu je išlo naopako. Najpre sukob s onom dvojicom siledžija, zatim uvreda od žene koja ga je zainteresovala, pa kašnjenje na diližansu i na kraju se moralo desiti još i to da njegov konj počne da hramlje. Umesto trideset, do noći je prevalio samo deset milja i umesto da sada spava u udobnom krevetu i da sutra nastavi put poštanskim kolima, ležao je u hladnoj, mračnoj pećini.

Sklopio je oči i stavio ruke pod glavu. Uprkos ćebadima pod sobom činilo mu se da oseća svaku pukotinu, udubljenje ili ispupčenje na podu pećine. Možda je mogao skupiti suvog lišća i borovih iglica da načini bolji ležaj, ali bio je suviše umoran od pešačenja. Snohvatica je pretila da ga ponovo uspava, jer mu se umor uvukao, čak, do kostiju, ali je, iako sanjiv, pokušavao da dokuči kakav ga je to šum probudio. Znao je da neće moći mirno da zaspi sve dok ne sazna šta je to bilo. Bila je to posledica dugo-

godišnjeg suočavanja s opasnostima, koja su u njemu razvila instinkt održanja i oprez. Drugi su to nazivali „šestim čulom“, ali Dok je znao da je to samo maksimalno probuđeni urođeni instinkt.

Taj instinkt terao ga je da sazna šta se to napolju pomerilo, iako mu je razum govorio da nema čega da se plaši.

Instinkt je pobedio.

Stenjući, prinudio je sebe da sedne. Proteglio se i nadlanicom protrljao oči. Uprkos sve jačoj svetlosti napolju, pećina je još uvek bila u potpunoj tami. Mogao je jasno da razazna šum Tenesijevih pokreta i zveckanje metala na uzdi i opremi.

Izvukao je revolver i ustao, pazeći da ne udari glavom o tavanicu pećine. Sitnim koracima prišao je u čarapama do otvora i zastavši na ulazu pogledao napolje.

On sâm nalazio se u dubokoj senci, ali predeo ispred njega bio je obasjan srebrnastom svetlošću tek granulog meseca. Neposredno ispred pećine pružao se neravan, dosta dugačak kameni ispust, koji se malo dalje pretvarao u padinu, pretrpanu izlomljenim stenjem i trnovitim žbunjem. Izvirio je malo i opazio da je dno padine još uvek u dubokom mraku. Vetar je u međuvremenu prestao da duva.

Tada je u daljini začuo jedan jedini zvuk: odjek potkovanog konjskog kopita pri udaru u kamenito tle, koje je odzvanjalo. Zapadnjak skoro da je prestao da diše u očekivanju da se taj zvuk ponovi. Minuti su prolazili i on je počeo da podrhtava od zime. Imao je na raspolaganju dve mogućnosti: ili da se vrati u toplo okrilje ćebadi ili da pođe dole i vidi ko to jaše kanjonom, jer ako ostane

ovde jedini rezultat biće da mu se uši smrznju.

Istupio je na bledu mesečinu i pogledao niz padinu. U ruci je držao otkočen revolver i uprkos neravnom terenu kretao se bešumno. Na dnu padine bio je široki gustiš žbunja. Stigao je dotle a da se ništa nije desilo. Zastavši, počeo je pogledom kružiti kroz mrak.

Video je samo sablasne siluete drveća i tamne obrise stena. Ništa se nije micalo.

Prevukao je nadlanicom preko očiju i zažmirio prema mesecu. Još desetak minuta i mesečina će biti u punom sjaju. Izračunao je da može sačekati toliko pre nego što pođe duž vijugavog toka potocića do ulaza u kanjon, odakle se po njegovoj proceni šum čuo.

Ali neko drugi nije bio spreman da čeka.

Na levoj strani, u niskom rastinju nešto se pomerilo. Holidej je prilegao. Tamu je probio narandžastocrveni plamićak i gromki pucanj odjeknuo je višestruko između zidova jaruge. Dok se brzo otkotrljao u stranu, ne obraćajući pažnju na oštre ivice stena. Dvaput je opalio u smeru odakle je odjeknuo pucanj puške. Jedan čovek je jauknuo. Na kamenitom terenu odjeknuo je bat kopita, koji mu se približavao. Ugledao je konjanika i to mu je bilo dovoljno.

Skočio je na noge i potrčao pravo prema pećini. Bodlje i trnje kidale su mu i cepale odeću. U tami je preskočio preko nečega i u tom trenutku oštar prasak puške prolomio se kroz noć i tane mu je prohujalo pored glave. Na suvom, kamenitom tlu odjekivao je topot kopita i kotrljanje sitnog kamenja. Levo od njega u tami su se pojavile glave konja i jahača. Zapadnjak opazi odsjaj mesečine

na cevi koja se još dimila. Nanišanio je i dvaput opalio. Konj i jahač su pali, a Dok ponovo skoči i potrča.

– Berte! Kučkin sin je prikucao Karla!
– odjeknuo je nečiji glas.

Dok je grabio uz neravnu padinu u Holidejevom sećanju odjeknuše ta dva imena. Karl i Bert Lejn iz države Juta. Pljačkaši poštanskih kola koje je poslednji put video u zatvoru u Koloradu zajedno s njihovom braćom Štromom i Hekom, koji su čekali na suđenje jer je njegov iskaz dao dovoljno materijala da predstavnici pravde pokrenu protiv njih krivični postupak.

Mora biti da su u međuvremenu pobjegli iz zatvora i krenuli za njim da ga ubiju pre nego što stigne da pod zakletvom da izjavu pred terenskim sudijom Djulinom u Beks Sitiju.

Već stereotipna scena ponovo je bila na delu! Učinio je ono što je smatrao da mu je dužnost i prema ljudima i prema pravdi, a sada su nagrada za takvo njegovo rezonovanje bila četvorica ubica željnih njegove krvi!

Znajući da su braća Lejn nemilosrdne ubice, zapadnjak se nije odlučio da se uhvati u koštac sa brojno jačim protivnikom. Umesto toga, potrčao je u pećinu, odvezao Tenesija i osedlavši ga u mraku, pošao da traži drugi izlaz.

Gonioci su u međuvremenu stigli do ulaza u pećinu. Pucnji su zaglušujuće odjeknuli i zvižduk kuršuma cijukao je po stenju. Koristeći svu snagu da smiri uplašenog konja, Holidej ga je vodio sve dublje kroz hodnike sve dok odjek pucnjeva nije prestao. Tada je zastao da potpuno smiri konja, a onda kresnuo palidrvce. Iz tog tunela u kome se sada nalazio galerija se račvala u tri pravca.

Odabrao je onaj koji se spuštao naniže i kada je šibica utrnula krenuo je njim.

Srce mu je uzburkano udaralo jer je znao da skoro nikad nije bio u većoj opasnosti. Braća Lejn bili su ubice koje je slučajno video kada su svirepo pobili posadu i putnike poštanskih kola u planini Šoba. On je poteri ukazao na pravac kojim su ubice pobile i zahvaljujući tome braća Lejn su pohvatana. Holideju je bilo suviše dugo da čeka dolazak terenskog sudije u Koronado Kaunti i zbog toga je, umesto da čeka suđenje, pošao nazad u Kolorado, pre nego što padne prvi sneg, nadajući se da će izjavu pod zakletvom dati sudiji u Beks Sitiju, izjavu koja bi toj četvorici ubica sigurno namakla omču na vrat.

Ali ti banditi su sada bili slobodni kao ptice na grani i držali su ga u klopci stotinu milja daleko od Koronado Kauntija! I brzo su mu se približavali. Holidej je to shvatio kada je tamu iza njega preseklo nekoliko blještavih munja. Tresak koltova odjekivao je zaglušujuće u uskom prostoru pećine. Tenesi je zanjista, uspravio se na zadnje noge i njegovo njištanje doprlo je do ušiju gonilaca. Dok je ljutito stegao gubicu svog konja i potrčao kroz tamu, spotičući se i mrmljajući kletve, mučen beznadežnošću svog položaja i odlučnošću da ponovo potegne oružje ako bude prinuđen da stane i da se bori.

Jedan od braće bio je mrtav. Dok je znao da su hici koje je ispalio pogodili cilj i imao je dosta razloga da veruje kako je meta bio Karl Lejn, najmlađi i najružniji od četvoro braće, bezobzirni slabić i nasilnik.

Zašto se nije dogodilo da to bude Bert, Štrom ili smrtno opasni Hek, koji je čoveka gledao sa suludim sjajem u divljim

zelenim očima? Ako je već morao neko ga da ubije zašto to nije bio neko od gorih?

– Holideje! – Glas je odjeknuo hodnicima pećine i begunac ga je lako prepoznao. Bio je to glas Berta, najstarijeg, najsurovijeg i sigurno glavnog među braćom. Glas crnog Berta Lejna, lopova i ubice.

Zapadnjak je zaustavio konja i jednom šakom mu pritisnuo nozdrve, naprežući uši kako bi jasno razaznao šumove koji su dolazili iza njega. Gonioci su načinili neku vrstu buktinja i njihova svetlost je bljeskala u tami tunela kao odblesak vatre iz pakla.

– Olakšaj sebi, Holideje – proderao se Bert Lejn. – Predaj se i obećavam ti da ćeš brzo umreti. Ako nas namučiš, trebaće ti nedelja dana da ispustiš dušu!

Zapadnjak je u mašti video lice i telo iz kojeg je dopirao taj glas: ogromnu telesinu s malom glavom, od boginja izrovašeno lice i oči hladne kao kamen. Lice bandita koji je uspešno organizovao bekstvo iz zatvora, pronašao trag čoveka koji je pre tri dana odatle otišao i pratio taj trag preko bespuća Stenovitih planina.

Holidej je krenuo dublje u pećinu, ne pokušavajući da prikrije bat svojih i koraka svoga konja. Naslućivao je da ga kroz tunel prate samo dva čoveka. Treći je, nesumnjivo, postavljen na izlaz iz pećine, za slučaj da begunac zamakne u hodnicima i pokuša se izvući iz svoga skrovišta.

Odjednom je zastao i nakrivivši glavu, pažljivije oslušnuo šumove iz tame. Učini mu se da čuje žubor vode. Ovlaživši prst, digao ga je iznad glave i osetio lak dodir povetarca.

Da li je to bio još jedan izlaz?

Ne usuđujući se da veruje u toliku sreću, zapadnjak je požurio, češući se ramenima o zidove pećine i zureći očima u tamu. Odjednom mu je zastao dah, a i Tenesi je kratko njisnuo, kao da je i on osetio isto. Bio je to dodir kožnih krila, a onda piskutavo cičanje. Dok je ustuknuo, ispunjen neopisivim užasom, ali odmah zatim je savladao svoj strah i umirio konja. Bili su to slepi miševi.

Zastao je neodlučno. Preko konjskih sapi ugledao je mutno svetlucanje baklji. Ni svi slepi miševi Kolorada neće zaustaviti braću Lejn, rekao je sebi, a to je značilo da ni on sebi ne sme dopustiti da stane. Kada je iz tame naleteo još jedan slepi miš, Dok ga je odbacio nadlakticom i produžio čvrstim korakom.

Iza sebe je začuo krik i ugledao kako se svetlost baklji leluja. Osmehnuo se. Nije, znači, bio jedini koji ne voli slepe miševe. Zastao je dok su mu se grudi ubrzano dizale i spuštale. Držeći jednom rukom čvrsto oglav svoga konja, a drugom dršku kolta, bacio je pogled preko ramena.

Jedan deo tunela bio je sada jasno obasjan svetlošću i on je razaznavao tamne senke u pokretu. Svakog trenutka gonioci su ga mogli primetiti. A onda će biti prekasno da se odluči. Odluku je morao doneti sada ili nikada.

Odlučio je da to bude sada i gurnuvši konja laktom u rebra, jurnuo kroz tunel.

Svuda oko njega visili su rojevi... hiljade slepih miševa. Kada je ušao u njihovo skrovište oni su uzleteli, dodirujući kožnim krilima njegovo lice i kričeći prodorno. Dok ih je odbijao od sebe revolverom, a onda obema rukama čvrsto dograbio Tenesija za uzde, jer se ovaj počeo besno otimati.

Holidej je nastavio da trči kroz tunel, glave uvučene u ramena, posrćući i slepi miševi stizali su u rojevima, mlateći krilima i cičeći. Zapadnjak je nekoliko puta pao, ali je uvek ponovo ustajao i nastavljao da hoda.

Koliko dugo je to trajalo on nije znao i nikada neće znati, ali je odjednom osetio da je taj pakleni vrtlog cike i lepeta krila ostao iza njega. U lice mu je sada duvao prijatan, hladan vetar i prema onome što je doživeo u pećini taj vetar mu se činio kao najbolje osvežavajuće piće. Opazio je odjednom obrise vrhova drveća i oštre rubove stena, obasjane mesečinom. Osvrnuo se još jednom i ugledao mračan otvor iz kojeg nije dopiralo ništa sem šuma krila i cike letećih miševa.

Počeo je da se penje uzanim stepenastim prosekom, koji se postepeno širio, otkrivajući travnatu padinu i ogromno borovo stablo, udaljeno desetak metara. Posle kratkotrajnog oduševljenja izazvanog time što je ponovo počeo disati svež gorski vazduh, zapadnjak je zastao. Učinilo mu se da mu je džinovsko borovo stablo poznato.

Zurio je u njega, osećajući kako mu se diže kosa na glavi. To drvo nalazilo se tačno na ulazu u pećinu u kojoj je proveo deo noći. Tunel kojim je bežao doveo ga je samo pedesetak metara dalje od mesta na kome je njegovo bekstvo počelo.

U glavi mu je zazvonilo na uzbunu. U pećini je video samo dva brata, što je značilo da je treći, verovatno, ostavljen da stražari na ulazu. Krećući se brzo, Dok je skočio konju na leđa i šapatom mu naredio da krene. Tenesi je poslušno pošao niz travnatu padinu. Zapadnjakov pogled ostao je prikovan za stenoviti ispust ispred pećine, ali je opasnost

stigla s drugog mesta. Crveni plamičak, prasak kolta i osećaj bola kao kad u telo prodire usijani bodež zahvatio mu je levi bok.

Bio je pogođen.

Pognuvši se u sedlu, priljubio je lice uz Tenesijev vrat. Pokušao je da uzvratu vatru, ali su mu prsti bili obamrli. Čuo je iza sebe promukao povik i šesto čulo ga je upozoravalo da će strelac iz tame ponovo opaliti. Prikupivši svu snagu, Dok je kliznuo niz bok svog konja, zakačivši se prstima za jabuku sedla. Sada je strelcu meta bila samo njegova noga.

Sledeći hitac odleteo je u prazno i zabio se u stenu nedaleko od zapadnjakove glave. Trik jahanja postrance na konju Holidej je naučio kada je boravio u plemenu Apača i to mu je sada spaslo život. Lejn nije mogao da ga pogodi i put za bekstvo bio mu je otvoren.

Dok se brzo uspravio u sedlu, grčeći lice od bola i, prikupivši svu snagu, upeorio je revolver. Strelac uz zasede stajao je samouvereno i njegova krupna silueta jasno se ocrtavala na mesečini. Dok je Tenesi zamicao u šumarak, Holidej je nekoliko puta pritisnuo okidač.

Uslovi za ciljanje bili su daleko od idealnih, ali je Dok bio dobar strelac, a retko kad mu je bilo bitnije da pogodi cilj. Tri puta je pritisnuo okidač bez rezultata, ali četvrti hitac, ispaljen u istom trenu kad je i Lejn ponovo opalio, pogodio je cilj i bandit se zavrteo na stenovitom ispustu kao da ga je udarila lokomotiva. Sada već skoro van domašaja kuršuma, zapadnjak je žmireći nanišanio i ponovo opalio, ali do tada je bandit već pao iza stene.

Tek sada, kada je opasnost prošla, Dok se odvažio da pogleda svoju ranu. Pipajući rukom, osetio je pod prstima

toplu, lepljivu krv. Odahnuo je s olakšanjem. Kuršum je ušao i izišao nekoliko centimetara iznad pojasa. Pretpostavljao je da nije povredio nijedan vitalni organ, iako je sve vreme jako krvario.

Vrativši kolt u futrolu, usmerio je Tenesija između dva visoka drveta i pred sobom ugledao izlaz iz kanjona. Dodirnuo je petama konja po slabinama i ovaj je jurnuo s toliko žestine da je Dok morao jako stisnuti kolena i uhvatiti se rukama za sedlo. Dno jaruge još je bilo u mraku. Na desnoj strani zapadnjak je ugledao nepomično truplo konja koga je pogodio, a nešto dalje uz padinu još jednog vezanog konja. Bol u rebrima počeo ga je žigati. Vetar je sada duvao dosta jako. U blizini jednog izvora, okruženog stenama, ugledao je ćebad i opremu, pa je pretpostavio da su na tom mestu braća Lejn logorovala pre nego što su krenuli na njega.

Stisnuo je zube. Trebalo je da ostanu u zatvoru i okušaju sreću na suđenju, prošaputao je u noć s dozom ogorčenosti i odmah shvatio kako je gubitak krvi već imao dejstva. Morao je zaustaviti krvarenje ili će izgubiti svest.

Kao dve tamne, na obasjanom nebu nacrtane siluete konjanik i konj pod njim nastavili su put kroz jarugu a onda dalje kroz ravnicu. U jednom trenutku učinilo se zapadnjaku da iz smera pećine čuje promukle glasove, prigušene topotom njegovog konja. Nije se osvrnuo. Svu pažnju je usredsredio na maramicu, koju je zavukao ispod pojasa da bi njom, kao jastučetom, pritisnuo ranu. Zatim je pocepao rukav košulje, iscepao ga na uske trake i obavio ga sebi oko pojasa kako bi pritisnuo jastučić.

Taj grubo načinjen zavoj postigao je cilj. Krvarenje se polako usporilo, a onda i prestalo, pa je uspeo da sačuva bistru glavu i odabere put za bekstvo preko kamenitog terena na kome konjska kopita nisu ostavljala trag. Kada je konačno stigao do jednog potoka, naterao je konja u vodu i krenuo vodenim tokom. Jedna, dve ili i više milja... nije se sećao koliko. Ovaj put, čak, ni udružene čelična volja i gvozdena konstitucija nisu bile dovoljne da nadvladaju dejstvo velikog gubitka krvi.

Prvi ozbiljni simptomi nesvestice javili su se još dok je jahao bezimenim potokom, kako je maglovito procenio, u pravcu zapada. U jednom trenutku okrenuo je glavu i pogledao iza sebe. U noćnoj tami ništa se nije micalo. Koliko je bio u stanju da sračuna, braća Lejn će teško moći da nađu njegov trag i po danu, a po noći to će im biti naprosto nemoguće. No u podsvesti bio je siguran da su ga banditi pratili čak s one strane Stenovitih planina, što je značilo da su među najboljim tragačima.

Odjednom je osetio kako mu je sasvim svejedno hoće li ga stići ili ne. Bio je, međutim, još dovoljno svestan da shvati kako je to prvi nagoveštaj gubljenja svesti, ali je bio nemoćan da se protiv toga bori. Sledeća faza bila su priviđenja. Iz senki koje je stvarala mesečina iskakale su siluete aveti i fantoma. Ugledao je avetinjsko lice jedne žene za koju je mislio da ju je nekada voleo. Ona je hodala obalom potoka, praćena ćutljivom kolonom lica iz njegove prošlosti. Zatim su se čuli odlomci neke pesme, koje se nejasno sećao... pesme koju je slušao u žagoru kantina u Pueblu, gde je crnooka Karmelita divlje igrala, njišući razbludno kukovima i puštajući da

joj slapovi crne kose padaju po nagim ramenima i poluotkrivenim, bujnim grudima...

Zatim mu se na oči spustila siva zavesa i vreme, prostor, bol i slabost izgubili su svako značenje. Nije znao kada je pao prvi, pa zatim i drugi put. Niti je mogao da se seti kako se uz pomoć jednog oborenog stabla uzbatrgao na Tenesijeva leđa.

U jednom trenutku konj je kratko zarzao. Naviknut na čvrstu ruku i gvozdeni stisak mišićavih jahačevih nogu, bio je zbunjen mlitavim držanjem svog gospodara. Mesec je sada sijao punim sjajem i novi dan se kao bleđa crta rađao na istočnom obzorju ravnice Mačita.

Sledeći trenutak osvešćenja nastupio je kod Holideja kada je osetio oštar bol u leđima. Uspeo je da otvori oči i pred sobom ugledao gubicu svog konja.

Ležao je na tlu.

Pokušao je da se pokrene i oštar bol ga je ponovo prostrelio. Trebalo mu je izvesno vreme da shvati kako je pao na mali, bodljikavi kaktus. Okrenuvši se na trbuh i tako se pomakavši s kaktusa počeo je da se smeje. Stara dama „sreća“ večeras mu nije bila naklonjena, jer je smeo da se kladi kako je pao na jedini kaktus u prečniku od nekoliko milja.

Pomisao da, možda, neće preživeti naterala ga je da se uozbilji. Otvorio je oči i par čizama zaklonio mu je vidik. Čizme su bile male i otrcane od duge upotrebe. Krenuo je pogledom naviše uz iskrpljene pantalone, do opasača od zmijske kože i do karirane košulje i najзад do lica koje je odozgo zurilo u njega.

Bio je to neki dečaćić. S naporom, koji mu je oduzeo mnogo snage, pokušao je da se u svojoj grozničavoj svesti priseti

gde je video lice tog dečaka. Pre nego što je potpuno izgubio svest, Holidej se setio. Bio je to riđokosi dečak koji mu je pomogao u Tarkvinu. Na tu pomisao bezglasno se nasmejao, tonući u tamu. Lepa udovica će zaista biti nesrećna ako on, ološ kako ga je nazvala, ostane i umre na njenom ranču.

*

Tri jutra kasnije, u osvit dana, Holidej je izašao iz dvokrevetne spavaće sobe i zastavši na pragu usmerio pogled preko ravnice ka Stenovitim planinama. Bio je bled i iscrpljen, a nova rupa na njegovom opasaču svedočila je kako je posle dva dana opasne groznice prilično oslabio. Zahvaljujući snažnoj fizičkoj građi, brižljivoj nezi i ogromnom komadu pečenog mesa prethodne večeri, on se tog jutra probudio dovoljno snažan da počne razmišljati kako da se oduži lepoj udovici i njenom sinčiću.

Osmotrivši nebo, zaključio je da će dan biti topao, s mogućom kišom popodne. Zatim je pošao do štale. U njoj su bili samo jedna mazga, par isluženih raga i njegov konj. Prišao je Tenesiju i stao da ga timari sve dok mu dlaka nije postala sjajna, kao posrebrena. Ostavivši četku i češagiju začu da ga Mersi Stedmen doziva.

Pošao je preko prašnjavog dvorišta prema neokrećenoj kući. Iza skromne građevine, između kanala za navodnjavanje, koji su u kvadratima presecali ranč, s obe strane Mičigenskog potoka pasla su goveda. U toj pokrajini Lu Stedmen je bio jedan od retkih naseljenika koji su se bavili i zemljoradnjom. Ranč „Bar S“ nije bio ništa naročito, ali je zbog obilja vode iz Mičigenskog potoka,

koji se iza granice ranča granao u više manjih potočića, oduvek izazivao zavist suseda, a naročito Bogana Smita, vlasnika „Kristalnog ranča“. S iskustvom i znanjem koje je stekao na Istoku, Stedmen je iskopao prvu mrežu kanala za navodnjavanje viđenih u pokrajini Lodž i spremao se da počne s uzgajanjem žita, kukuruza i drugih kultura kada je ubijen. Mersi i Džemi Stedmen bili su prinuđeni da dignu ruke od kanala i da s poljoprivrede pređu na uzgajanje stoke, jer je poljoprivreda bila pretežak posao za jednu ženu i nedoraslog dečaka.

Kada je Dok otvorio vrata i ušao u malu, urednu kuhinju, Mersi se nalazila pored štednjaka. Klimnula je glavom u znak pozdrava i nastavila s prženjem jaja. S njene strane nije bilo nikakvih izliva ljubaznosti. Sedela je pored njega pune dve noći dok je u njegovom telu besnela groznica, ali je zapadnjak imao osećaj da bi ona to isto učinila i za bolesnog konja. Pretpostavljao je, takođe, da time što se na njenom ranču pojavio prljav, ranjen i onesvešćen, nije doprineo da se izmeni njeno ranije stečeno mišljenje o njemu.

Žena je prišla vratima i pozvala:

– Džemi! Zar još nisi ustao?

Dečak je iskočio iz postelje u susednoj sobi i otvorivši oči ugledao novi dan. Imao je dosta sličnosti sa svojim ocem. Lu Stedmen je bio visok, koščat muškarac plamenoriđe kose i lica prošaranog pegama. Kada je bio ranč u pitanju Džemi je pokazivao istu ozbiljnost kao i njegov otac. Ali u njemu je bilo nešto i od njegove majke, koja je, pre nego što se udala i posvetila odgajanju sina i poljoprivredi, bila artistkinja. Džemi Stedmen je bio maštovit i oštrouman i posedovao je sposobnost da proceni

ljude koja je daleko nadmašivala njegove godine.

Zbacivši sa sebe noćnu košulju, dečak je starim češljem raščešljao zamršenu kosu. Za nekoliko minuta bio je obučen i spreman da počne dan. Ušavši u kuhinju, osmehnuo se zapadnjaku, koji mu je prijateljski namignuo okom, a zatim je prišao umivaoniku i nekoliko puta vodom ispljuskao lice.

Dok se brisao ubrusom majka ga je netremice posmatrala.

– Čim završiš s doručkom idi da se pobrineš za stoku, Džemi – rekla je.

– Moj konj je već namiren, gospođo – obavestio ju je Dok.

Mersi ga strogo pogleda:

– Šta ste to radili, mister Holideje? Zar hoćete da vam se rana ponovo otvori?

– Osećam se odlično, gospođo.

– Izgledate kao smrt. Jedno jaje ili dva?

– Dva, ako možete toliko da odvojite.

– Ne bih nudila ono što ne mogu da odvojim.

Džemi je duboko uzdahnio i zauzevši svoje mesto za stolom počeo da jede. Znao je da njegova majka može biti najljubaznija i najnežnija osoba na svetu, ali kada je to htela, mogla je biti isto tako i uporna i tvrdoglava. Prema Doku Holideju bila je gruba, vrlo gruba i Džemi nije mogao da prokljuvi zbog čega je takva, jer je, kako se njemu činilo, u tom čoveku, koga je njegova majka tretirala kao ološ i skitnicu, bilo nešto što se njemu zaista dopadalo. No kada je bacio pogled preko stola do tog visokog čoveka sivoplavih očiju, koje su mogle biti blage i tople, ali, takođe, i hladne i oštre kao kremen, morao je sebi da prizna kako, po svemu sudeći, njihov

gost može biti isto toliko tvrdokoran kao i njegova mama, a, možda, još tvrdokorniji.

Jaja, kafa i topli biskviti začas su nestali. Holidej je iz kuće pošao s Džemi-
jem prema štali. Prethodno je rekao njegovoj majci da će pomoći dečaku, ukoliko ovaj bude hteo da popravi ograde na koralu i zidove na seniku.

Ali više od svega dečak je želeo da bude u blizini zapadnjakovog konja Tenesija. Jer Tenesi je bio najbolji konj kojeg je Džemi Stedmen u životu video i bio je vrlo uzbuđen kada mu je Dok dozvolio da ga pojaše.

Kada je prvi put obišao oko dvorišta i privikao se na novog konja, Džemi se osećao kao princ u svom kraljevstvu i odlučio je da potera konja dalje preko ranča. Obišao je oko kokošarnika, a onda kroz baštu s povrćem odjahao do njive sa žitom. Pogled na njivu njegovog oca, sada sasušenu i obraslu retkim stabljikama pšenice obično bi kod njega probudio tugu, ali danas to nije bio slučaj.

Pojahao je pojasom prerije obraslim žalfijom sve do hladnih izvora, gde je sjahao, napio se vode, a zatim napojio i Tenesija. Nije, naravno, znao, je li Holidej ponosan na svog konja, ali bi on to bio da je na njegovom mestu. I biće, ako ikada bude bio dovoljno srećan da stekne takvog konja kao što je Tenesi.

Kući se vratio tek oko podneva i ugledao Holideja u hladu jednog bora. Zapadnjak je pušio cigaru i zamišljeno gledao u daljinu. Džemi je pustio Tenesija u ograđen prostor, a onda prišao i seo u hladovinu pored Doka.

– O čemu razmišljate, mister Holideje? – upitao ga je.

– Razmišljam o tome šta je tamo iza horizonta i šta ću videti kad odem odavde.

– Otići ćete? – upita ga dečak tiho.

– Da, za nekoliko dana. Možda već sutra.

Džemi pokunjeno obori glavu. Dok ga pogleda.

– Šta je? Izgleda da si iznenađen što to čuješ?

– Pa i nisam. Video sam već da se vi i mama... da se ne slažete, zar ne? Ona je nekako...

Zapadnjak odbi oblačić dima.

– Nema to veze s tvojom mamom. Ona je fina mlada dama, dragi moj Džemi, mada moram priznati da nije baš prijateljski raspoložena prema meni.

– Nije takva samo prema vama, mister Holideje

– Kako to misliš?

Dečak uze jednu grančicu i počeo njom da šara po tvrdoj zemlji.

– Mama nije prijateljski raspoložena ni prema kome ko je... ko lako živi. Takva je mama. Ona misli da vi lako živite... bez muke. Ruke su vam glatke, bez žuljeva... imate fino odelo... finog konja i sve... Mama tako misli.

Zapadnjak se osvrnuo oko sebe i pogledao nakrivljenu ogradu, trošnu štalu, nebojenu kuću. Svuda na ranču lebdela je senka siromaštva.

Dečak shvati njegov pogled i klimnu glavom.

– Da, mi smo dosta siromašni i vrlo teško živimo. Uvek je tako bilo. I možda je to razlog što je mama neprijateljski raspoložena prema onima koji lako i udobno žive. Tamo, u Ilinoisu, bilo nam je bolje, ali tata je pošto-poto hteo da dođe na Zapad da okuša sreću i mama nije imala drugog izbora nego da i ona

pođe. Meni se ovde, u Koloradu, sviđa, iako smo se ovde stalno mučili, ali mama se nikada nije prilagodila. Po dolasku počela je da se menja, naročito kad smo došli ovde, na farmu. Tada je postala gruba i tvrdoglava, bar se meni tako čini.

Neko vreme obojica su ćutali, svaki obuzet svojim mislima. Onda je zapadnjak progovorio:

– Misliš li da bi sve bilo drugačije da je tvoj tata živ i vodi farmu, Džemi?

– Možda. Tata je radio od jutra do mraka na poljima. Mama se uvek žalila na to, ali ja mislim da je on znao šta radi. Rekao mi je jednom da ćemo, ako godina bude dobra i ako saberemo dobru letinu imati mogućnosti da otputujemo na izlet u Denver i ja verujem da bi nam on to i pružio.

– Ali tada je bio ubijen?

Dečakovo lice postade tužno. – Da.

– Nije ti teško da govoriš o tome, Džemi?

– Ne, sada više nije.

– Kako se to desilo?

– Pa, eto, jedne večeri tata je otišao u Tarkvin da kupi namirnice i druge potrepštine. Izgleda da je popio nekoliko čašica, kao što je obično činio i baš kada se spremao da pođe kući neko ga je s leđa ubio u jednoj ulici blizu gradske štale.

– Zar nikada nije pronađeno ko ga je ubio i zašto?

– Nije. Šerif Pikard je učinio sve što je mogao... ali izgleda da je to bilo tako... bez razloga.

– Je li mama posle toga pomišljala da proda farmu?

– Neko vreme jeste.

– I šta se desilo? Nije mogla da nađe kupca?

– Nije to. Mogli smo lako prodati imanje. – Džemi načini pokret glavom prema severu. – „Kristal“ ranč bi kupio našu zemlju u svako doba. Bogan Smit je uvek bio željan vode koju koristimo za navodnjavanje, zbog čega su njemu ostajale nedovoljne količine. On bi odmah kupio naš ranč. Ali ja nisam želeo da odem odavde i pretpostavljam da je to na kraju prevagnulo i navelo mamu da odustane od prodaje.

– Ali, kako se meni čini, vi veoma teško sastavljate kraj s krajem.

– Tako izgleda.

– Govoriš o tome dosta neodređeno, Džemi.

– Pa, to je dosta čudno, ali od kako je tata umro kao da imamo više nego što smo imali dok je bio živ. Nemojte me pitati kako to, ali...

Džemi je začutao jer je mazga počela da njače iz korala i pogledavši prema putu ugledao je krupnog konjanika koji se približavao.

– Ko je to, Džemi? – upita Dok dečaka.

– Šerif, mister Holideje. Izgleda da dolazi ovamo da razgovara s vama.

Ozbiljnog lica, zapadnjak ustade.

– Da, pretpostavljam da će to biti razlog, dečače.

*

Bila je to druga poseta Marča Pikarda ranču „Bar S“ za poslednja dva dana. Dan ranije, pošto je od doktora Tenera čuo da se Holidej oporavlja na Stedmenovom ranču od zadobijenih povreda, šerif je dojahao prvi put. Ispitivao je zapadnjaka o pucnjavi i pošto je stekao potpunu sliku o krvavom događaju, otišao je da na licu mesta proverí Dokovu priču.

Da u tu priču u najmanju ruku nije verovao više nego juče, videlo se jasno ne samo po Pikardovom ozbiljnom izrazu lica dok je s apetitom grickao tople kolače Mersi Stedmen, već i po tome kako je preko ruba svoje šoljice za kafu gledao Doka Holideja. Pošto je ćutao izvesno vreme, Pikard je na svoj dosta monoton način ispričao šta je radio od kako je prethodnog jutra napustio farmu Stedmenovih.

Prvi zadatak mu je bio da pošalje pismo u Koronado Kaunti u Juti i proveriti postoji li banda poznata kao Lejnova banda, a uz to i da sazna detalje o eventualnoj pljački diližanse, ubistvu i kasnijem hapšenju. Pošto je to obavio, on i njegov zamenik odjahali su u Eho kanjon, gde, sem dokaza o pucnjavi, nisu našli leševe, a još manje bandite, kako im je bilo rečeno. Mada su, ipak, pronašli zapadnjakove bisage, u njima nije bilo ništa što bi potvrdilo njegovu priču.

Ukratko, šerif je Holidejevo objašnjenje kako je došao na ranč Stedmenovih s ranom na boku smatrao vrlo tankim i nije mu poklonio ni najmanje vere.

Holidej je pripalio cigaru i kroz oblačiće dima žmireći pogledao šerifa. Verovatno je bilo više načina da reši ovu situaciju i šerifu pruži dokaze da govori istinu, ali ništa od toga u ovom trenutku nije mu bilo na raspolaganju. Zbog toga je samo kratko rekao:

– Svako, pa i ćorav, može videti šta se desilo, šerife. Oni su jednostavno zakopali ili sakrili leševe i na tome se sve završilo. Bar za vas. Ali ne i za mene. Meni s njima predstoje nova iskušenja.

Pikard je pocrveneo, ali se uzdržao.

– Varate se ako mislite da je za mene sve završeno – odgovorio je. – Tiče me

se sve što se događa u ovoj okolini. Na planinskim prevojima već je pao sneg, pa će pošta morati da putuje zaobilaznim putem. Možda će proći sedmice pre nego što iz Koronado Kauntija dobijem izveštaj o vašim tobožnjim banditima, Holideje. Moguće je da ste vi, u stvari, na to i računali.

– Šta bi to trebalo da znači, šerife Pikarde?

– To znači, mister, kako uopšte nisam ubeđen da vaša priča nije jedna velika laž. Jednoga dana dojahali ste u moj grad i odmah ste zapodenuli tuču. Onda ste sledećeg dana odjahali i posle kratkog vremena pojavili ste se s probušenom kožom i ispričali smešnu priču o čoporu bandita koji vas gone još iz Jute. – Pikard energično odmahnu svojom krupnom glavom. – Ne, nije uopšte važno kako čovek izgleda. Vi ste od one vrste ljudi koji donose nevolju, mister. Ne znam šta imate na umu, ali ma šta da je u pitanju, đavolski sam siguran da to mom gradu neće doneti nikakvo dobro. – Šerif kratko pogleda ćutljivu Mersi Stedmen, a onda se ponovo vrati na Holideja. Kada je nastavio, glas mu je bio nešto mirniji: – Najbolje što vam mogu savetovati jeste da nastavite put, mister. Ozbiljno to mislim. Nastavite pre nego što nam donesete još neprilika i pre nego što ovoj finoj dami date razloga da zažali što vam je spasla život.

– Je li to sve, šerife?

– Kako to mislite: sve?

– Jeste li rekli sve što ste hteli?

– Trenutno jesam.

– Onda ću ja reći šta mislim. Niko meni neće naređivati kada i kuda da pođem. Ovo je slobodna zemlja i ja nisam učinio ništa loše. Ono što sam vam rekao za braću Lejn sušta je istina.

Da ste imali više hrabrosti i da ste manje brbljali, pokušali biste da pođete njihovim tragom i da ih onemogućite pre nego što još nekome nanesu zlo. Rekao sam vam šta se desilo i ko su oni i to je sve što sam imao da vam kažem. A što se tiče one gužve u gradu, ako ste vi šerif koji dopušta onakvim ljudima da zlostavljaju vaše građane onako kao što su Hertli i Hač učinili, onda sigurno niste čovek koji meni može naređivati. – Zapadnjak ustade. – Drugim rečima, ostaću tamo gde ja hoću, čak, i ovde, šerife, ukoliko, razume se, misis Stedmen ne želi drugačije.

Šerif uputi brz pogled ženi.

– Na vašem mestu ja bih rekao da želim nešto drugo, misis Stedmen. Znam ja takve kao što je on. Takvi donose nevolju svugde gde se nađu.

Mlada žena je na trenutak neodlučno ćutala. Onda je izustila:

– Možda bi, ipak, bilo najbolje ako biste otišli, mister Holideje.

Zapadnjak se ćutke zagledao pred sebe, a onda digao pogled do ženinog lica. – To onda znači da se slažete s onim što je šerif rekao, gospođo? – upitao je trudeći se da mu glas ne zvuči oštro. – Mislite da sam lagao?

Pogledi su im se sreli i na časak zapadnjak je imao utisak da je probio njen odbrambeni oklop. Kao da je iza koprene udovičke povučенosti otkrio brz blesak – nagoveštaj prave Mersi Stedmen. A onda se zid odbojnosti opet podigao i ona odlučno reče:

– Ne znam da li verujem ili ne verujem u vašu priču, mister Holideje. Meni to nije važno. Važno mi je šta mi šerif savetuje, a drugo, možda, i važnije je to da vam je moj sin očigledno veoma naklo-

njen i da vi, po svoj prilici, ne utičete dobro na njega.

– Zašto? – Holidej odluči da to pitanje raščisti do kraja. – Zbog toga što sam lutalica... što nemam svoj dom kao svi časnici i ugledni građani i što živim od lake zarade na kocki... to verovatno znate?

Žena je porumenela i oborila oči.

– To nema veze s mojim stavom – slagala je.

– Možda, ipak, ima, gospođo. Bar za vas. Vidite, nije mi mnogo stalo šta ljudi o meni misle, ali pošto je u pitanju vaš dečak... Uzgred, intuiciji dece treba više verovati nego mišljenjima nekih odraslih učenih građanskih mozgova. Dakle, pošto je u pitanju vaš sin, reći ću vam i ovo: verovatno bih imao svoj dom i pristojan posao da sam bio manje principijelan i da sam savio kičmu pred svakom protuvom. A što se tiče rada... tačno je da ne orem, ne žigošem goveda, ne krotim divlje konje, niti vodim trgovinu, kao većina drugih ljudi, ali posao od kojeg živim nije ništa manje težak. Dok drugi prodaju snagu, ja trošim svoj um, gospođo. Živeti od hazarda nije lako.

– E, tu dolazimo do jednog drugog pitanja, mister – umeša se šerif. – Ako živite od kocke, to onda znači da uvek, ili skoro uvek dobijate. A niko nema toliko sreće sem ako...

– Sem ako ne vara, hteli ste reći, je li tako? – preseče ga Dok. – Da ste to rekli za kockarskim stolom ja bih vas možda ubio, šerife, a ovako ću se samo nasmejati. Za Doka Holideja još niko nije rekao da vara... niti će reći.

Šerif se trgao, ali nije hteo iz tog dvoboja rečima da iziđe pobeđen. – Verovatno takvima, kao što ste vi, padaju s neba pečene ševe. – Ustajući, ironično

je odmahnuo rukom. Uzeo je šešir i do-
dao: – Ali to sada nije ni važno. Misis
Stedmen vam je rekla da odete, pa
pretpostavljam da ćete tako i učiniti.

U zapadnjakovim očima blesnuo je
plamičak prkosa, ali se taj odmah uga-
sio kada je on pogledao mladu ženu.
Morao je da prizna sebi da mu se Mersi
Stedmen dopada. Zapravo, dopala mu se
od prvog tgrenutka kada ju je ugledao
u Tarkvinu. U njenom izgledu, držanju,
ponašanju časne farmerske žene, pored
lepote i prefinjenosti njene figure, bilo
je nečeg neodoljivo izazovnog, što ga je
privlačilo više od jeftine erotike našmin-
kanih salunskih zabavljačica, koje su
većinom činile njegovo žensko društvo.
U skrivenom delu duše želeo je da je
bliže upozna, ali nije bilo suđeno da se
to desi.

– Kada želite da odem, misis Sted-
men? – upitao je pomalo kruto.

– Kad budete dovoljno jaki za puto-
vanje.

– I sada sam dovoljno jak. Želite li da
odmah odem?

– Naravno da ne, mister Holideje. Ima
vremena i sutra. To je razuman rok.

Holidej uzdržano klimnu glavom še-
rifu:

– Mnogo vam hvala, Pikarde. Možda
ću jednog dana moći da vam uzvratim
istom merom.

Rekavši to, izišao je iz kuće i ener-
gično zatvorio vrata za sobom.

*

– Šta to radite, mister Holideje?

– Isto ono što sam radio pre pet minu-
ta kada si me isto to pitao.

– Još ste zle volje?

– Ko je zle volje?

– Tako izgledate.

Oslonjen rukama o ogradu korala,
Dok je okrenuo glavu i ozbiljno pogledao
dečaka. Od kako je Pikard otišao on je
višak vremena ispunjavao pregledanjem
i spremanjem svoje opreme, a sada je
neko vreme, od dolaska drugog poseti-
oca, stajao zamišljen i posmatrao hori-
zont na zapadu. Već pola časa Džemi
Stedmen se muvao oko njega i počeo mu
je pomalo ići na živce.

– Zašto ne odeš u kuću i pomogneš
mami da zabavlja mister Donelija, ili
kako se već zove taj čovek? – upitao je
mrzovoljno.

– Doner – ispravio ga je Džemi. Naslo-
nio je laktove na ogradu korala i naslo-
nio bradu na njih. – Mister Doner mi se
nimalo ne sviđa, mister Holideje.

– Ah, to je, dakle, u pitanju – reče Dok
i spusti ruku do pojasa s revolverom. –
A šta je taj grešnik učinio da ti se tako
grdno zamerio? Zar mi nisi rekao da je
on jedan od onih koji su posle smrti
tvoga oca priskočili tvojoj mami u
pomoć?

– Možda jesam.

– Zašto ga onda ne voliš?

Džemi se namrštio i, sagnuvši se,
dohvatio jednu grančicu. – Mislim da se
on udvara mojoj mami.

Zapadnjakova ruka čvršće je stegla
kopču opasača. Malo pre toga video je
Donera, koji je sišao s lakih karuca, što
su pripadale Kejnovo bankarskoj kom-
paniji i agenciji za promet zemljišta. Bio
je to visok, snažno građen mlad čovek,
odeven u građansko odelo uz koje je
nosio štap od bambusove trske. Holidej
je dugo netremice gledao prema vra-
tima kuće, a onda je slegnuo ramenima
i ponovo se obratio dečaku:

– Znaš šta? Tvoja mama je sada udovica i svaki muškarac ima pravo da joj dođe u posetu, pa čak, i da joj se udvara ako to želi.

– Ali on je oženjen.

– Oženjen?

– Dabome. Oženjen je kćerkom starog Konveja Kejna koja se zove Ket. Džimi Pitera mi je rekao da ga je stari Konvej samo zbog toga primio u svoj biznis. Konvej Kejn je najbogatiji čovek u pokrajini Lodž i verujem da će i Lukas Doner jednoga dana, takođe, biti bogat. Ali mislim da nije pravo da muškarac koji ima ženu, posećuje neku drugu damu. Je li tako, mister Holideje?

– Nije moje da o tome sudim – promrmljao je zapadnjak i zapitao se zbog čega mu se Lukas Doner ne dopada, iako ga uopšte ne poznaje.

Džemi je ućutao i zagledao se u Holidejeve revolvere s drškama od slonovače. Bilo je očigledno da ga je to fino oružje veoma interesovalo. Posle pola minuta ili nešto više tišine Dok je primećio dečakov zadivljeni pogled i shvatio čime su zaokupljene njegove misli. Kao i svi nedorasli muškarci i mali Džemi je žudeo za potvrđivanjem sopstvene muževnosti, pa ga je revolver, kao simbol čovekove zrelosti zaokupljao više od svega drugog na Holideju. Opazivši da ga Dok posmatra, dečak je nesigurno progovorio:

– Imate fine revolvere, mister Holideje.

– Da – potvrdi Dok kratko. – Čovek kao ja mora da ih nosi sa sobom.

Dečak ga je pogledao sa strahopoštovanjem.

– Pretpostavljam da ste vrlo vešti u rukovanju njime... da možete uraditi sve što hoćete?

Zapadnjak se setno osmehnuo. Voleo je decu, a ovaj dečak mu se posebno dopadao. Znao je da će mu, kada ode odavde, mali Džemi nedostajati.

– Dosta sam vičan – odgovorio je – ali sigurno je da njime ne mogu postići sve, pogotovo ne ono najvažnije: sigurnost! Znaš, dečake, uvek se nađe neko ko može više i bolje od nekog drugog... i tako, umesto da donese bezbednost i spokojstvo, revolver često postiže potpuno suprotan efekat. Ne, Džemi, revolver nije uvek čovekov prijatelj, kao što to neki misle. A što se tiče tebe, ako te interesuje, savetovao bih ti da ga nikada ne uzmeš u ruku. Daleko je bolje da kao farmer naučiš da barataš čekićem i sekirom.

– Ja to već znam. Hoćete li da vam pokažem?

– Naravno da hoću. Samo budi oprezan s tom velikom sekirom!

– Snažniji sam nego što izgledam, mister Holideje. Pogledajte kako ću izdeljati dasku za štalu i to bez ičije pomoći!

Rekavši to, dečak uze sekiru i pođe prema štali, a Holidej krenu za njim sa smeškom na usnama. Dok je dečak s mnogo umešnosti sekirom oblikovao dasku prema mestu gde bi je trebalo staviti, zapadnjak je pogledom obuhvatio farmu. Bilo je tu mnogo posla i za odraslog čoveka a ne za nedoraslog dečaka ali on tu nije mogao nimalo pomoći. Mersi i Džemi morali su graditi svoj život sopstvenim rukama i ići sopstvenim životnim putem.

Kada mu je pogled odlutao do kuće, ugledao je na prozoru nečije lice i oči koje su ga pažljivo posmatrale. Bio je to Doner. Stajao je nepomično i posmatrao ga s velikim interesovanjem, a kada je

uhvatio zapadnjakov pogled, on se osmehnuo i okrenuo glavu. Posle nekoliko trenutaka kroz prozor je pogledala Mersi Stedmen, a onda je i ona iščezla.

Holidej ćutke zaklima glavom. Mogao je zamisliti koliko je Doner morao biti srećan što ga vidi na ranču žene za koju se, kako je Džemi pomenuo, veoma interesovao.

Iz te ideje odmah je proizišla i druga misao. Mersi mu nije izgledala kao tip žene koja bi se mogla zainteresovati za oženjenog muškarca, mada je pretpostavljao da se niko na svetu ne može osećati tako usamljen kao udovica prepuštena sama sebi u vođenju bednog i siromašnog ranča.

Dok zagladi rukom kosu i priđe da osmotri Džemijev rad. Rana na boku malo ga je tištala, ali kao nešto što zaceljuje. Dan-dva na konju i čistom vazduhu i on će opet biti u formi.

Senka nezadovoljstva zamračila mu je lice i Dok s naporom odbaci sve misli koje su ga mučile da bi, prišavši Džemiju, konstatovao kako dečak zaista dobro obavlja svoj posao.

– Odlično urađeno, Džemi – pohvalio je dečaka. – Ali pazi da uvek delješ malo dalje od ucrtane linije.

Džemi se osmehnu:

– Može biti da je sekira malo prevelika za mene, mister Holideje.

– A možda je i malo tupa. Imaš li negde kamen za oštrenje?

– Mislim da ima jedan u štali – reče Džemi. Kada je dečak otrčao da to pogleda, Dok je začuo korake i okrenuvši se prema kući video kako mu se približavaju dečakova majka i njen gost. Tamna kosa Mersi Stedmen bila je dignuta u punđu iznad njenog dugačkog, labuđeg vrata, tako da joj je lice činila

mlađim i nežnijim. Dok su se približavali ona se osmehivala i zapadnjaku se učini da u njenim očima vidi vatru koju pre toga nije zapazio.

Kada su prišli, ona mu predstavi gospodina Lukasa Donera iz Kejnove bankarske kompanije i agencije za promet nekretnina. U tom trenutku ona je opet bila ona ozbiljna, sumorna udovica.

Doner je pružio ruku, ali je Holidej samo uzdržano klimnuo glavom i ostao hladan.

Doner je bio iste visine kao i zapadnjak, ali znatno masivniji i teži. Imao je izgled zadriglog, dobro uhranjenog čoveka. Glavna karakteristika na licu bili su mu tanki, kao olovkom nacrtani brkovi i glatko začesljana kosa. No gledano izbliza, njegovo samouvereno držanje bilo je obmana. Doner je bio odeven u elegantno ali iznošeno odelo, a cipele su mu bile jako uglačane, ali ispucale i izlizanih đonova. I odelo i obuća kao da su znali za bolje dane.

Ili Kejnova kompanija nije bila ni izbliza tako uspešna kako mu je mali Džemi tvrdio, ili je Lukas Doner, gazdin zet, imao vrlo malu platu.

Doner je vešto zapodenuo razgovor. Želeo je da zna sve o pucnjavi između zapadnjaka i braće Lejn, zatim o Holidejevim doživljajima i iskustvu sa predstavnicima zakona u državi Juta. Konačno je razgovor skrenuo na zapadnjakovu prošlost.

Po prirodi uzdržan i ne jako govorljiv, zapadnjak je ozbiljnog lica stajao na suncu, dajući vrlo kratke i škrte odgovore. Pri tome je iskosa motrio Mersi, koja je stajala u senci nastrešnice. Obgrlila je rukom sinčića i sa zaleđenim osmehom na usnama slušala njihov razgovor. Džemi je u ruci još uvek držao sekiru i

namrštio bi se svaki put kada bi pogled usmerio na Donera.

– Pa lepo – osmehnu se Doner kada je uvideo da ništa posebno neće čuti o zapadnjaku. – Bilo je vrlo zanimljivo razgovarati s vama, mister Holideje... ili možda kratko Dok, ako dopuštate da vas tako oslovljavam?

– Nemam ništa protiv, ali mislim da bi za sada bilo bolje da ostanemo na uobičajenom načinu oslovljavanja, mister Donere – odvrati Holidej mirno i žmirnu očima.

– Kako god hoćete, kako god hoćete – zbrza Doner. – Drago mi je što vidim da vam rana od nezgode lepo zaceljuje. Kada se sledeći put budemo videli, nadam se, da ćete biti u punoj snazi.

– Mislim da tog sledećeg susreta neće biti – reče zapadnjak i pozva dečaka da mu donese sekiru i kamen za oštrenje, propuštajući zbog toga da zapazi brz, značajan pogled koji su izmenjali Mersi Stedmen i Lukas Doner.

– Šta bi to trebalo da znači, mister Holideje? – upita Doner.

– Odlazim sutra.

Doner nabra obrve i pogleda vlasnicu ranča:

– To mi niste rekli, Mersi. Nećete, valjda, kazati da ste mister Holideju otkazali gostoprimstvo?

– Pa ne bih baš tako rekla, Lukase. Ali predložila sam mu da ode, koliko zbog šerifovih saveta, toliko i zbog svih drugih okolnosti.

– Okolnosti? – Doner je iznenađeno pogleda. – Gospode Bože, Mersi, zar niste svesni toga da vas vaš ugled izdiže iznad domašaja ma kakvih govorkanja i ogovaranja? Svako u ovom kraju zna koliko ste dobrog srca i zna i to da ste mister Holideja prihvatili u trenutku kad

je bio u teškom položaju, iz čistog milosrđa i dobrote.

„Slatkorečiv je“, pomisli zapadnjak, ali je morao da prizna samom sebi kako taj čovek ume da barata rečima. Video je da se žena počela da koleba, a onda je i Džemi dodao malo težine na vagu njenog odlučivanja:

– Zašto se ne predomisliš i ne dopustiš mister Holideju da ostane dok potpuno ne prezdravi, mama?

– Ja sam i sada sasvim dobro – javi se Dok odlučno, mada ga je nešto vuklo da ne bude tako energičan. Koliko ga, s jedne strane, Tarkvin nije interesovao, s druge strane ga je Mersi Stedmen kao osoba zanimala. Iako mu ponos nije dozvoljavao da i dalje ostane na farmi, u dubini duše priželjkivao je da se desi nešto što bi omogućilo njegov dalji ostanak pored žene koja je izazivala njegovu radoznalost. Nije, međutim, mogao ostati tamo gde su mu rekli da je nepoželjan.

– Na neki način, možda, i jeste – osmehnu se Doner. Taj osmeh počeo je ići Holideju na živce. – Sudim to po tome što vidim da vam je revolver pri ruci. – Doner podiže obrve i obrati se misis Stedmen poslovnim tonom: – Čovek koji se razume o oružje dobro bi vam došao na ranču, Mersi. Svima bi nam bilo lakše pri srcu ako bismo znali da pored sebe imate čoveka kao što je mister Holidej... bar za neko vreme.

Mersi se zamislila, a onda, kao da se predomišlja, pogleda je zapadnjaka, koji se pravio da taj pogled ne primećuje. Zatim je spustila pogled do ride kose svog sina i Dok je slutio kako opet razmišlja o njegovom uticaju na dečaka. Konačno se činilo da se odlučila, jer se

osmehnula i izišavši iz hlada nastrešnice, stala pored Donera.

– Možda ste, ipak, u pravu, Lukase – obratila mu se. – Moguće je da sam bila malo brzopleta. Ali ne znam hoće li mister Holidej hteti sada da ostane.

– Hoćete! Sigurno hoćete, mister Holideje! – povikao je Džemi uzbuđeno i pritrčavši mu, uhvatio zapadnjaka za rukav. – Ostaćete kod nas, a ja ću se brinuti za Tenesija i povremeno ga jahati dok vi ne budete sasvim zdravi. Onda ćemo, možda, stići i da odemo u lov i da vežbamo gađanje iz revolvera...

– Hej, stani malo – reče zapadnjak s lažnom ozbiljnošću. Pogledao je dečaka i prisetio se svog detinjstva, a onda je pogled njegovih čeličnoplavih očiju krenuo ka ženi koja se neodoljivo osmehivala. Pa lepo. Videće na šta će izići korak koji je nameravao da preduzme. Sada je imao izgovor da ostane i ostaće. Pročistio je grlo i rekao: – Dobro. Možda bih mogao ostati, ali pod jednim uslovom.

– Koji je to uslov, mister Holideje? – upita ga vlasnica imanja.

– Da vam nadoknadim troškove koje ćete zbog mene imati.

– To je nemoguće! – uzviknu Mersi. – Kod nas se gostoprimstvo ne naplaćuje, mister Holideje!

– Dosad je to bilo gostoprimstvo, iz milosrđa i preke nužde, ali od sada više nije. Ako ne prihvatite taj uslov, ja odlazim!

Žena se za trenutak zamislila, ali izgleda da su razlozi za zapadnjakov ostanak već prevagnuli. – Ako baš mora tako biti, prihvatom, ali znajte, preko volje. Činim nešto što nikada nisam činila.

Kada su se Doner i Mersi vratili u kuću, Dok i Džemi su ostali kod štale. Dečak je bio van sebe od oduševljenja. Činjenica da je on dečaku posvetio znatnu pažnju Džemiju je mnogo značila, pa se Holidej počeo pitati da li mu je njegov rođeni otac posvećivao toliko vremena i pažnje kao on, stranac.

Te misli su ga, međutim, zaokupljale samo kratko vreme dok je stajao pored ograde korala i savetima pomagao Džemiju u opravci štale. Nije ga brinulo ni to što će na farmi Stedmenovih ostati duže nego što je u početku nameravao, niti su mu na um padala moguća ogovaranja koja je Mersi Stedmen pominjala. Razmišljao je o onome što se desilo u Eho kanjonu, o ljudima koji su prevalili toliki put da bi pokušali da ga ubiju i o preživelim od njih koji će to garantovano ponovo pokušati čim saznaju gde se nalazi.

A gde se Dok Holidej oporavljao, to očigledno, u oblasti Lodž nije bila tajna.

Odluku je doneo odmah po odlasku Lukasa Donera u grad i nakon što je ispio šolju kafe i poslužio se biskvitima. Osedlao je Tenesija i odjahao. Domaćini ma je rekao kako odlazi na jahanje u brda radi razgibavanja i fizičkog vežbanja. To je samo upola bila laž. Jer nameravao je da ode do Eho kanjona i tamo potraži tragove braće Lejn. Pomišljao je kako će njegovo prezdravljenje u mnogome zavisti od toga hoće li u tome uspeti ili ne.

*

Dim havane dizao se lagano sa usana Doka Holideja, plivajući oko hladnih stena, razbacanih po dnu kanjona, da bi

ga hladni povetarac odneo ka vrhovima litica.

Zapadnjak je sedeo na niskom ispuštu jedne sive stene, otprilike četiri milje istočno od velikog bora i žbunjem obrasle padine koja je obeležavala ulaz u pećinu, koju je on jedan čas pre toga temeljito pretražio. Pred njim se pružao uzan pojas žutog peska u čijem se središtu jasno video otisak gvozdene potkovice i sitni okruglasti otisci eksera kojima je potkovica bila prikucana za kopito. Taj otisak načinjen je nedavno. Možda ovog istog dana, a pažljivo istraživanje pećine i terena oko ulaza u nju otkrilo mu je da su braća Lejn jahala konje upravo tako potkovane.

Jedan od njih ili, što je još verovatnije dvojica, ili sva trojica posetili su toga dana Eho kanjon.

Zbog čega?

To je samo mogao da nagađa, ali je najverovatnija pretpostavka bila da su se braća Lejn vratila na mesto obračuna kako bi pronašla njegov trag. Ako je to bilo tačno, onda je činjenica da su iz kanjona otišli u pravcu istoka značila da su u tom pokušaju pretrpeli neuspeh.

Šta će onda biti njihov sledeći potez?

Očigledno da braća Lejn nisu smela rizikovati kontakt s meštanima, jer bi u suprotnom sigurno već znali za njegovu boravište. Banditi su se, verovatno, klonili i predstavnika zakona mada šerif Pikard nije imao o njima nikakvih informacija. Ta činjenica otežavala je njihovo traganje, ali ga nije činila nemogućim. Pošto nisu uspeli da nađu njegov trag, najverovatnije je bilo da će Lejnovi pokušati da se nekome približe. Bilo je dakle samo pitanje vremena kada će se pojaviti na ranču „Bar S“.

Zgazivši opušak cigare petom, zapadnjak je prišao svom konju i poterao ga, dodirnuvši ga po slabinama. Kao da je osećao kako se Holideju ne žuri, dugonogi ždrebac je zakasao umerenim tempom da bi tek nakon izlaska iz jaruge pošao trkom prema zapadu.

Bio je već skoro mrak. Iz žbunja je dopiralo nešto stišnije cvrkutanje ptica i po koji zov ćuka. Dok zapali još jednu cigaru i, odbivši nekoliko dimova, izbi na vrh prevoja i počeo se spuštati niz suprotnu padinu.

Sada mu je postalo jasno da su njegove nade, kako će posle okršaja u Eho kanjonu braća Lejn postati sita svega, da će odustati od dalje potrage i vratiti se u Jutu, bile pusta želja. Saznanje da su oni još uvek u toj oblasti i da ga, očigledno, i dalje gone sve je izmenilo.

Nije više mogao ostati na ranču „Bar S“. To je bilo jasno kao dan. Nije imao pravo da ugrozi živote onih koji su mu u teškim trenucima pomogli. Njegov prvi potez mora biti da napusti ranč i da to naširoko objavi. Posle toga mogao je pobeći, otići ili učiniti bilo šta drugo, ali koliko je poznavao sebe, u bežanju od opasnosti nije bio mnogo vešt.

Stegao je vilice toliko da su mu obrazi pobledeli. Ta zlosrećna zvezda i dalje ga je pratila. Jahao je mesecima, menjao mesta boravka u potrazi za novim doživljajima i pri tom upoznao stotine ljudi koji mu se nisu dopadali. Ali čim bi naišao na nekoga ko bi mu, makar na kratko, mogao nešto značiti u njegovom avanturističkom, lutalačkom životu moralo se desiti nešto da to osujeti.

Snagom volje potisnuo je takvo razmišljanje. Imaće dosta vremena za samo-sažaljevanje, ako baš to bude hteo, kada

bude daleko od ove zelene pokrajine travnatih pašnjaka.

Brežuljak pred njim bio mu je poznat. Prešao je pola puta do ranča i Tenesi je krupnim skokovima grabio napred. Izvukao je iz futrole kolt i proverio da li je pun, osluškujući jednim uhom umirujući bat konjskih kopita i šuštanje trave pod njim.

Revolver, konj i uspomene – to je bilo sve što je imao. Ne baš impozantan saldo za trideset godina života, ali ipak, dovoljno da oseti kako njegov život nije bio potpuni promašaj. Doživeo je dosta: strah od smrti, očajanje, razočarenje, jad i patnju, ali ipak je ponekad ljudima učinio i neko dobro, pomogao im da budu bolji i da život prihvate kao mukotrpnu borbu u kojoj ima i gadosti i zlih ljudi, ali i onih vrednih ljubavi i poštovanja. Pomažući drugima, pomagao je i samom sebi, potvrđujući se da nije sasvim beskoristan.

Senka tuge zatamnila je uglove njegovih očiju dok je vraćao revolver u futrolu. Ne, neće se predati očajanju, odlučio je terajući ždrepcu uz žbunjem obraslu padinu. Neće klonuti pred tegobama života niti će ustuknuti pred opasnošću. Bio je spreman da se suoči sa svakim revolverašem na teritoriji države Juta, ako to bude potrebno.

Vrh ravnog brežuljka bio je sasvim blizu kada je Tenesi odjednom kratko frknuo i usporio trk. U istom trenutku Dok je zategao vođice, kliznuo iz sedla i doskočio na tle.

U trku je stigao do jedne skupine stena, gde je s revolverom u ruci ostao šćućuren, osluškujući svaki šum. Osvrnuo se i pogledao svog konja, koji je stajao sa vođicama opuštenim do zemlje i stri-

žući ušima gledao prema severu, ka vrhu prevoja.

Izišavši iz svog zaklona, zapadnjak je obišao oko jednog niskog šumarka i zaklonio se iza kupina koje su rasle ispod samog vrha. Zastavši dok mu se dah nije sasvim povratio, oprezno je digao glavu i pogledao na drugu stranu brežuljka.

Na samom rubu jedne plitke dolje, nekih dvesto metara daleko od vrha, odmah je ugledao neke ljude. Bila su trojica i Dok je pomislio da su to braća Lejn, ali je odmah zatim, delimično skrivena obližnjim drvećem, ugledao poznata laka kola.

Pri večernjoj svetlosti, koja je prelazila u sumrak, uspeo je da pročita deo natpisa, ispisanog na boku kočije:

„...Banka i agencija za prodaju nekretnina“.

Protrljavši oči, ubrzo je prepoznao Lukasa Donera i njegov bambusov štap. Za ostale mu je trebalo malo više vremena i nije bio siguran da ih je prepoznao sve dok se iz grupe nije izdvojio krupan muškarac, građen kao toranj od cigala, koji je, okrenuvši čupavu glavu, pljunuo i potom džinovskom šakom obrisao usta.

Taj džin bio je niko drugi do Hač, zvani „Čekić“, nekadašnji ponos doka Londona, a do njega je stajao njegov kompanjon, Slejd Hertli.

Holidej je potražio objašnjenje za ono što je video i nije ga našao. Pomislio je najpre da nema ničega neobičnog u tome što jedan ugledni poslovni čovek razgovara s dvojicom sumnjivih tipova, ali je ovo udaljeno mesto nagoveštavalo neku tajanstvenost tog razgovora i Dok je na neki način bio zadovoljan što taj trio nije opazio njegovo prisustvo.

Pitao se da li Mersi Stedmen zna da taj čovek, o kome je ona očigledno imala visoko mišljenje, običava da se u sumrak, miljama daleko od najbližeg puta, sastaje s ljudima kakvi su Hač i Hertli.

Nije tvoj posao da o tome brineš, rekao je sâm sebi. Onda se prisetio njegove prave brige i, spustivši se niz padinu, pošao ka svom konju, ostavljajući za sobom Meskit Hil i njegove tajanstvene posetioce. Dižući za sobom oblak prašine, odjahao je ka ranču.

Kada je ždrebac projurio pored oznake istočne granice imanja „Bar S“ mesec je već bio izišao. Noć je bila prohladna i Holidej oseti jezu. Pomislio je kako će kad stigne u kući, u štednjaku, već pucketati vatra i dok bude sedeo za stolom biće mu toplo i prijatno. Dečak će ga gledati kao mitskog junaka, a njegova mama izgledaće u najmanju ruku kao prolećno jutro.

Te su ga prijatne misli zaokupljale kada je izbio na vrh uzvišenja, trista metara od kuće. Ali te misli iščezoše istog časa i Dok trže vođice i skrenu Tenesija u zaklon iza skupine niskog drveća. Skočivši iz sedla, izvadi revolver i zagleda se u prizor ispred sebe.

Na mesečini, ispred samih kućnih vrata, stajala su dva nepoznata konja bez jahača.

*

Bert Lejn je pustio zavesu da padne i zakrili prozor, pa se vratio do stola i uljubljenog lonca za kafu. Ulivajući je, prosuo je nekoliko kapi na čist vezeni čaršav. Pijuckajući tečnost, pažljivo je posmatrao ženu i dečaka, koji su nemi sedeli jedno pokraj drugog. Dečakov obraz bio je naduven od šamara koji mu

je Bert udelio kada je dečak jurnuo ka sobičku gde se nalazila skrivena puška. Mali je zbilja imao petlju! Bert Lejn je cenio hrabrost, ali to noćas nije bio slučaj. Smrt je bila cilj ka kome je on te noći išao i smrt ga je i dovela na ovaj vašljivi ranč na Mičigen krik, pošto je neki goroseča njegovom bratu, Heku, dao osnovne podatke o boravištu Doka Holideja.

Njegov brat Hek je stajao na dopola otvorenim vratima i gledao napolje. Sada ih je i bilo samo dvojica: vižljasti Bert s kosmatom crnom bradom i koštunjavi Hek sa iskrom sumanutosti u duboko usađenim žućkastim očima. Njihova braća, Karl i Štrom, počivali su u večnom miru u neobeležnim grobovima negde u preriji Makita. Štromu je trebalo puna tri dana mučenja da bi umro od kuršuma koji mu je prosvirao trbuh. Karl je bio srećan što je poginuo brzo i lako.

– Vidiš li nešto? – zabubnja glas Berta Lejna.

– Ništa.

– Pogledaj bolje. Taj tip je lukav.

– Kazala sam vam već da se neće vratiti – javi se Mersi Stedmen. – Mister Holidej je danas popodne otišao za Novi Meksiko.

– Čudno da se toga nisi setila pre nego što si saznala ko smo – primeti Bert Lejn tmurno. Dao je glavom znak bratu: – Pođi napolje, Hek, a ja ću ostati sa zarobljenicima.

Klimnuvši glavom, Hek iziđe i brzo zatvori vrata za sobom. Noć je bila hladna, ali se bandit preznojavao. Hek Lejn bio je rođeni ubica, ali to je činio na njemu svojstven način. Njegov pojam o uspešnom obračunu s protivnikom bio je da se neprijatelju prišunja s leđa i

razbije mu glavu pre nego što ovaj shvati šta se događa. U takvim situacijama bio je samopouzdan. Ali njegovo samopouzdanje bilo je daleko slabije ako je protivnik imao i najmanju šansu da mu na napad uzvрати istom merom.

Drveni pod verande škripnuo je pod njegovim nogama dok je prilazio zardalom buretu za vodu, oko kojeg je rastaо ladolež. Zastao je, držeći prst na hladnom obaraču vinčesterke. Nešto dalje, izvan dvorišta, ništa se nije micalo u noći sem povetarca koji se poigravaо vlatima trave.

Hek liznu suve usne. Od samog početka, odmah posle bekstva iz zatvora u Koronado Kauntiju, bio je protiv toga da gone Holideja. Ali Bert je insistirao i, kao i obično, bilo je onako kako je on hteo. Sada su Karl i Štrom bili mrtvi i bilo bi vraški dobro ako bi vrelo tane zauvek začepilo Holidejeva brbljiva usta.

Bandit je polako sišao s verande u nameri da obiđe oko kuće i stigao je do kamenitog spoljnjeg dimnjaka, kada se pred njim, s revolverom u ruci, iznenada našla jedna tamna silueta.

– Samo se mrdni i prosviraću ti glavu – šapnu zapadnjak.

Ali Hek Lejn nije ga poslušao. Osvestivši se posle trenutnog šoka, bandit opsova i prislони cev vinčesterke Holideju skoro na glavu, pa pritisnu okidač.

Njegov kuršum je promašio jer se zapadnjak sagnuo, ali Dokov metak nije. Iz kolta prislонjenog na Hekov upali stomak ispalio je tri hica, a onda snažno odgurnuo njegovo telo u stranu i ustuknuvši korak, u dva džinovska skoka bacio se glavačke kroz zatvoren prozor kuhinje.

Bio je to očajnički potez, ali i on je bio očajan. U magnovenju je shvatio šta se u kući događa i Hekovo pojavljivanje na verandi kao potvrdu njegove slutnje kako je Bert ostao unutra s Mersi i Džemijem. Spas i njihovih i njegovog života zavisio je sada od nekoliko sekundi.

Inače čudljiva sreća bila je ovaj put na njegovoj strani. Čuvši iznenadnu pucnjavu s druge strane zida, Bert Lejn je skočio preko odaje, dograbio Mersi Stedmen i prislонio joj cev revolvera na slepoočnicu. Zatim se okrenuo prema vratima i kada je bio spreman da neprijatelja dočeka s te strane, prozor iza njega kao da je eksplodirao i sedamdeset pet kilograma težine sručilo se na njegova leđa, zajedno s kišom polomljenog stakla i iverki.

Na trenutak ošamućen, zapadnjak je pao na pod, zamotan u suknju Mersi Stedmen, dok je Lejn snagom tog udara bio odbačen na drugi kraj odaje. Snažni bandit bio je, međutim, nepovređen i kada se odbio od zida i okrenuo revolver prema zapadnjaku, koji je lagano ustajao, u njegovim očima sijao je ubilački plamen. No u tom trenutku Džemi je udarcem ruke oborio svetiljku sa stola.

Odaju je obvio mrak. Bacivši se na Džemijevu majku, Dok ju je zgrabio za ramena i tako, čvrsto stisnuti, oni se otkotrljaše u stranu, izbegavajući hice iz Lejnovog kolta, koji je dvaput planuo, prosecajući tamu crvenožutim bljeskom. Došavši do ugla, Dok je pustio Mersi i dvaput pritisnuo okidač svog kolta. U malom, ograničenom prostoru pucnji revolvera bili su prava grmljavina. Prvi kuršum je skinuo jednu sliku sa zida, a drugi je pogodio Berta Lejna ispod

podignute leve ruke i prodro duboko u rame.

U sledećem trenutku Lejn je kao senka šmugnuo kroz vrata. To je zapadnjaku pružilo nekoliko dragocenih sekundi da proveriti da Mersi i dečak nisu povređeni, a Bert Lejn je to vreme iskoristio da skoči u sedlo i kao oluja odjuri preko dvorišta.

Kuršum je prosvirao pored zapadnjakovog obraza i on se, izlazeći kroz vrata, bacio na pod verande. Okrenuvši se na bok, pritisnuo je okidač i začuo prazno škljocanje oroza. Vrativši revolver u futrolu, skočio je u sedlo drugog konja i, dograbivši uzde, dao se u gonjenje.

Posle dve milje besomučnog jahanja Bert Lejn shvati da ga zapadnjak goni na Hekovom brzonogom ždrepcu. Bandit je na trenutak osetio kako ga stežu ledene kandže straha, ali je uspeo da odagna jezu i ponovo ovlada sobom. Holideja je, dakle, bilo teže ubiti nego usamljenog planinskog vuka. Pa dobro, on se i do sada borio protiv isto toliko opasnih ljudi i još uvek je udisao vazduh ovoga sveta.

Još pola milje jahanja i Lejn ugleda napuštenu kolibu iza okuke jednog travnatog proplanka. Klimajući glavom od zadovoljstva, poterao je konja u brži trk. Ako uspe da stigne do kuće, pružiće gonioocu otpor. Uglovi usana mu se razvukoše. Ako je taj kućkin sin mislio da će s njim biti tako lako kao s njegovom braćom, onda ga je čekalo neprijatno iznenađenje.

Skrenuo je s glavnog puta i poterao konja trkom niz izrovan, travom obrastao puteljak, koji je vodio do napuštene kuće. Zapadnjak je jurnuo za njim, dok mu je noćni povetarac podizao obod šešira. Uz zveket opreme i mukli topot

kopita Lejn je stigao do dvorišta ranča i skočivši iz sedla, jurnuo prema kući.

– Stani, Lejne! – doviknu mu zapadnjak. – Nema potrebe da i ti izgubiš glavu!

Bandit je skočio iza ograde starog bunara i opalio. Holidej je uzvratio paljbu, kuršum se odbio od gvozdene ručice pumpe i odzujao u mrak. Lejn je ponovo opalio i skočio na noge. Baš kad se bacio pred poluotvorena vrata Holidejev metak ga je zakačio u vrh ramena i odbacio unutra.

Bandit je bio u lošem položaju i to je znao. Njegove rane nisu bile preterano ozbiljne, ali sada je shvatio, iako možda prekasno, kako je veoma potcenio Holideja. Sve ono što je o tom avanturisti slušao i tada smatrao za obično preterivanje, sada se pokazalo kao istina. Zgrčen pored prozora, osluškujući burne otkucaje sopstvenog srca, iščekivao je šta će se desiti.

Napolju, u mraku, zapadnjak se šunjavao kao senka... kao čovek koji nije želeo da ubije, ali koji je znao da protiv Berta Lejna postoje samo dve mogućnosti: ili ubiti ili biti ubijen. Šunjavao se tiho iza ugla štale, a onda zgrčen dotrčao do kuće i skočio u zaklon iza južnog zida. Podigavši se na kolena, Lejn je ispalio jedan hitac, pa potrčao hodnikom prema glavnom ulazu.

Izišao je pucajući, ali zapadnjaka nije bilo tamo. Dvorište je bilo prazno!

Onda je iza njega odjeknuo glas i, iznenađen, Lejn se munjevito okrenuo da bi ugledao Holideja na kraju prašnjavog hodnika. Munjevito je digao revolver, ali pre nego što je pritisnuo okidač, Holidejev kolt je poskočio i udar vazduha grunuo je hodnikom, ponevši Berta Lejna, koji je padao, pogođen ta-

netom u srce. Za trenutak on je ležao paralisanih udova i osluškivao eho tog pucnja koji kao da je dolazio iz daljine. Zatim je prikupio poslednje ostatke snage i podigao revolver prema silueti koja mu se približavala. Ali nije uspeo da pritisne okidač. Grčevito se okrenuo licem prema tlu i staklastim pogledom zurio u njega dok mu se Holidej čvrstim korakom približavao. Zakrkljavši, Bert je izdahnuo, pridruživši se svojoj mrtvoj braći.

*

Za manje od godinu dana bračnog života supruga Lukasa Donera postala je izvrsna domaćica. Svakoga jutra njenog supruga čekalo je odelo prebačeno preko naslona stolice i pošto on nije mogao priuštiti sebi da kupi novu garderobu, ona je često noćima sedela i krpila njegove košulje, rublje i čarape, dok se on zabavljao negde u gradu sa svojim „finim“ prijateljima, a ponekad i provodio večeri kod kuće s njom, što se, istini za volju, dešavalo veoma retko.

Jutarnje brijanje i doručak predstavljali su takođe određeni, nepromenljivi ritual. Kada bi svakoga jutra, oko pola osam, Lukas Doner došao u kupatilo, tamo je morao da ga čeka sud sa zagrejanom vodom, brijać i četka, a pored njih i čist ubrus, a ako bi nešto nedostajalo na njegovu ženu bi se sručila bujica pogrda.

I dok je gospodar te skromne kuće uređivao svoju toaletu, kuhinjom se širio miris pripremljene hrane. Od tog mirisa, kao i od mirisa sapuna Ketu Doner je postajala nervozna, ali to za Lukasa nije imalo nikakvog značaja. Jedinog znača-

ja imala je činjenica da je doručak dobro i na vreme pripremljen.

Toga dana imala je sreće. Doručak je ispao baš onako kako je on voleo i ona je stavila jelo pred njegovo mesto za stolom, očekujući da se domaćin pojavi u maloj trpezariji i sedne za sto od hrastovine. Taj sto, kao i većina nameštaja u kući na Španskom bulevaru, bio je svadbeni poklon mladoj od njenih roditelja.

Ketina majka bila je prilično široke ruke, ali je svaki njen dar imao neku praktičnu namenu, kao, na primer, ovaj sto. Ketin otac postavio je kao neprekršivo pravilo zahtev da ni pod kojim okolnostima Ketu i njenom mužu ne sme biti poklonjen novac.

Doner je obično imao dobar apetit, ali uprkos izvanredno pripremljenoj hrani, on je tog jutra uzeo samo nekoliko zaloga. Sedeći preko puta njega sa svojom uobičajenom šoljom nezašćerene kafe, Ketu ga je posmatrala s osećanjem neizvesnosti, sve dok konačno nije prikupila dovoljno hrabrosti da upita:

– Osećaš li se dobro, Lukase?

On ju je za trenutak odsutno pogledao:

– Naravno da se osećam dobro. Zašto ne bih?

– Pa... sasvim si malo jeo.

– Imam briga, ženo.

Nastalo ćutanje remetilo je samo ključanje lonca za kafu. Bio je to i inače dom mnogih i dugih ćutanja. Donerovi nisu imali dece, a njihov odnos bio je takav da su postojale male šanse da će ih ikada imati.

Ketu Doner je znala da je njen muž smatra fizički neprivlačnom. To za nju i nije bio preveliki udarac, jer je i sama bila svesna toga da nije lepa. Znala je i kako mnogi ljudi, uključujući i njenog

oca, veruju da se Lukas njome oženio, očekujući da će se time izdići u svet biznisa. Ona nije znala da li je to tačno ili nije i nadala se da nikada neće ni saznati. Jer ona je volela tog šupljeg, ambicioznog i labilnog mladog čoveka, koji ju je spasao sudbine usedelice i izvukao je iz kuće njenog oca – tiranina, za koga je dobroćudna i blaga Ketī odavno smatrala da je najarogantniji i najgrublji kućkin sin na svetu.

Kada je ćutanje postalo mučnije nego obično, Ketī reče:

– Ono što se juče desilo baš je strašno, dragi.

– Šta to? Ah, ti misliš na pucnjavu na ranču „Bar S“... da, zaista strašna stvar.

– Misis Valas mi je rekla da su Mersi i njen sin prošli nepovređeni. Je li to tačno, Lukase?

– Da.

– Oh, tako mi je drago. Jadna, sirota, dobra žena. Kao da joj nije bilo dovoljno što je njen siroti muž ubijen, već je trebalo da joj se tako nešto desi u sopstvenoj kući! Oh, oh...

– Prestanimo da pričamo o tome.

– Dobro, dragi. – Ketī je nakratko začutala, ali pošto je uspela da sa svojim mužem pokrene neku vrstu dijaloga, nije joj se ispuštala nit razgovora.

– Je li taj Holidej uhapšen, Lukase? – upitala je.

– Ne – odvratio je kao da dolazi izdaleka i nastavio da zamišljeno zuri u svoj tanjir. – Pričalo se da će, možda, biti uhapšen, ali, očigledno, je uspeo da uveri šerifa kako su braća Lejn banditi i kako mu nisu ostavili drugu mogućnost nego da ih pobije, kada su ugrozili i njega i gospođu Mersi. Ona je potvrdila njegovu izjavu iako su svi, sa izu-

zetkom šerifa Pikarda, sugerisali da Holidej napusti grad.

– Videla sam ga prekjuče u gradu. Izgleda dosta impozantan mlad čovek. Bar tako se meni čini.

– On je obična skitnica i protuva, a to je najbolje što se o njemu može reći. Takvi ljudi donose nevolju svugde gde se pojave. Šibicu!

Ketī u razgovoru nije opazila da je njen muž izvadio iz džepa finu, srebrnu tabakeru, koju mu je njen otac dao kada su, kratko vreme posle smrti Lu Stedmena, rešili pitanje prava na vodu između ranča „Bar S“ i ranča „Kristal“. U želji da što pre pripali palidrvce, ona umalo nije oborila čašu s vodom i on se, gledajući je preko plamena šibice, namrštio:

– Opet sanjariš? – glas mu je zvučao ravnodušno, kakav je uvek i bio.

– Izvini, Lukase dragi, baš sam razmišljala kako se grozno mora osećati mister Holidej kada je bio prinuđen da ubije dva čoveka.

– Četvoricu. On smatra da su još dvojica sahranjeni negde u brdima. No ja ne bih sebe mnogo mučio time kako se on oseća. Koliko ja mogu da prosudim, na tog skitnicu može se primeniti ona stara izreka da glup čovek i nema nekih osećanja.

Ketī bi, možda, rekla još nešto, ali je u tom trenutku škripa šljunka na stazi pred kućom najavila dolazak njenog oca, koji je svraćao da Lukasa povede na posao. Kada je Konvej Kejn bez kucanja ušao, Ketī je stajala pored štednjaka, a Lukas pored stola u stavu poslušnog vojnika.

– Dobro jutro, oče.

– Dobro jutro, kćeri.

– Dobro jutro, Konveje.

– Šta tu ima dobro? Biće hladno, a ti đavolski dobro znaš kako hladnoća deluje na moj reumatizam. Jesi li noćas završio onu prepisku, momče?

– Da, gospodine. Ostao sam na poslu do posle ponoći, uprkos uzbuđenju u gradu.

– Uzbuđenju? – upita začuđeno izborni, nosati i elegantno obučeni biznismen, koji je imao investirano novca više nego bilo koja tri druga čoveka u ovoj pokrajini. – Oh, ti misliš na onu pucnjavu! Pa, ono što su te pustahije uradili jedan drugom nimalo me se ne tiče ukoliko mi ne čini neku štetu. I šta sad tu stojiš kao krojačka lutka, čoveče? Pola dana je već prošlo! Kreni, kreni već jednom!

Doner je skočio da poslušaj, sada sasvim drugačiji u prisustvu svoga tasta nego što se ponašao malo ranije. Stojeći pored štednjaka, Ketij je donekle mogla i da uživa u tome što vidi kako njen suprug poigrava pred njenim ocem, ali je više od toga želela da Lukas napusti kompaniju Kejn i počne da radi za nekog drugog. U tom slučaju ne bi finansijski stajali ništa lošije, ali Lukas nije hteo ni da čuje za to. Još uvek je verovao da njegova budućnost leži u kompaniji Kejn i da će stari Konvej zgaziti pred sobom svakog ko mu smeta kao običnu bubababu.

– Ta prokleta zima – progundao je starac kada su Doner i kočijaš prebacili čebe preko njegovih mršavih nogu. – Svake godine stiže sve ranije.

– I meni se tako čini, Konveje – reče Doner kada su kola krenula.

– Pričam ti priču.

– Pardon... šta rekoste?

– Ti zapažaj samo bilanse, gubitke i profit, mladiću. A s neba bi mogli padati

pečeni miševi ili zaleđeni rakovi, ti to ne bi primetio.

– Ponekad mi se čini da nemate o meni baš neko visoko mišljenje, Konveje.

– A kada i kako si stekao taj utisak, zete? – procedi Kejn i utonu u duboko ćutanje sve dok nisu stigli do centralnog bloka kuća.

Zgrada kompanije Kejn bila je sazidana od crvene opeke, jedina u Tarkvinu cela od tog materijala. Prostorije banke nalazile su se u prizemlju, a agencija za promet nekretnina na spratu.

– Mislim da su danas već pokopali one protuve iz Jute, Konveje.

Starog to više nije zanimalo. Nešto ranije upravo je optužio svog zeta kako ga zanimaju samo novčane transakcije, a niko nije mogao biti time više okupiran od njega, Konveja T. Kejna. Mogli su danas u Tarkvinu sahraniti pola pokrajine i ukoliko to za njegovu kompaniju ne bi značilo ni gubitak ni dobitak, on za to ne bi bio ni najmanje zainteresovan.

Na vratima banke pojavila se jedna simpatična službenica, ali se odmah uklonila s puta kada je ugledala svog poslodavca. Razuzdan isto toliko koliko i pohlepan, Kejn je pomilovao devojkupod brade i upitao ju je kuda je pošla.

– U trgovinu da kupim novu knjigu za računovođu, mister Kejne.

– Gluposti. Suviše je hladno za takomladu devojkupokao što si ti da izlazi napolje – odvrati Kejn i pogleda Donera. – Mister Doner će obaviti taj poslić umesto tebe. Zar ne, sinko?

Doner je pocrveneo kao bulka. Od jednog potpredsednika banke tražiti da završi posao jedne obične pomoćne službenice! Stisnuo je besno pesnice i u

mislama nikada nije bio bliže tome da smrska nasmešeno lice Konveja Kejna. Ali lukavi Doner je bio čovek s punom samokontrolom i suzdržan više nego što je njegov tast mislio, pa je starac izgledao skoro razočaran kada je Lukas učtivo klimnuo glavom i okrenuo se na petama da bi čvrstim korakom otišao u pravcu trgovine.

Škrgućući zubima, Doner je u prolazu pored mrtvačnice bacio pogled kroz prozor. U sadašnjem raspoloženju rado bi dao ruku samo da vidi Ketinog oca položenog u jedan od jeftinih kovčega Hobija Prela.

Veće bi mu još od smrti staroga jarca bilo zadovoljstvo da vidi Konveja Kejna bez njegovog velikog bogatstva, osuđenog da živi bedan i siromašan kao crkveni miš.

– Dobro jutro, Lukase – dobacio mu je jedan poznanik s ljubaznim osmehom na licu.

– Dobro jutro, Tome – uzvratio je Doner. Uspeo je, čak, i da se osmehne, ali čvrsto stisnutih zuba.

*

Po bledom podnevnom suncu Džemi Stedmen je zadovoljno jahao Tenesija duž travom obraslih presahlih kanala za navodnjavanje, ponosan kao konkvistador.

Sedeo je na konju gordo uzdignute glave. Ispršen i s vrbovim štapom u ruci kao mačem. Pevušio je nekako piskavo jer mu se glas već počeo menjati.

U velikoj, staroj ilustrovanoj knjizi, koju mu je njegova tetka Mizi poklonila pre nego što je porodica Stedmen napustila Illinois na putu ka Kolorado, pročitao je dosta o konkvistadorima. Po

kazivanjima u knjizi oni su prošli kroz Kolorado. Možda je legendarni konkvistador Koronado, blistav u sjajnom oklopu i s čeličnim šlemom ukrašenim perjem, prošao ovim istim putem u potrazi za čuvenim gradovima Sibole. Džemi je sebe zamišljao upravo tako.

Jutro je bilo vetrovito, a lišće na drveću dobilo je crvenkastosmeđu jesenju boju. Dok je jahao kroz visoku travu, dečak je od kaktusa video bajonete, mačeve i koplja, a od trave svoju hrabru vojsku. I Tenesiju se obraćao zabacujući komično glavu kao da je i konj pod njim deo te veličanstvene legende.

A onda se iznenada dečak našao nadomak farme starog Berloua i njegova vojska, oklop i vojničke pesme nestadoše s vetrom kao da ih nije ni bilo.

Džemi je zategao vođice i ostao tako dugo, netremice zagledan u kuću. Čovek koga je Holidej tu ubio bio je davno odnesen, ali su tragovi borbe i sada bili vidljivi. Dečak je na svojoj farmi video onog drugog bandita koga je zapadnjak ubio.

Jedini mrtav čovek koga je Džemi pre toga video bio je njegov otac. No to je, ipak, bilo drugačije jer, mada je njegov otac umro nasilnom smrću, kada ga je Džemi u sali pogrebnog društva u gradu video, izgledao je skoro veličanstveno miran, očiju sklopljenih kao da spava. Sem toga, bio je odeven u svoje najbolje odelo.

Hek Lejn je, naprotiv, izgledao strašno, koliko se dečak sećao. Zubi su mu bili stisnuti, kao da je mrtav režao ili hteo da ujede, a telo mu je bilo izvijeno i zgrčeno kao da se do poslednjeg daha hrvao sa smrću.

Džemi se pitao da li je i Bert Lejn tako grozno skončao, ali nije žalio što ga nije

video mrtvog. U onome što se juče desilo bilo je nečeg suviše stvarnog. Mada je bio razuman i praktičan dečak, Džemiju se nisu dopadale stvari koje su izgledale konačne i nepromenljive kao što je, po svemu sudeći, bila smrt. Više od toga on je voleo svoje sanjarije... ili Tenesija. Tenesi je bio najčistija stvarnost, kakva se samo zamisliti može, a ipak, u njemu nije bilo ničega čega bi se moglo plašiti.

Tapšući konja po vratu, dečak se vratio na ono što je Dok juče rekao o ljubavi Tenesija prema njemu. Holidej je izgleda time bio iznenađen, jer bez obzira na pažnju i brigu koju mu je dečak ukazivao, nije bilo uobičajeno da konji tako štedro dele svoje naklonosti. Prema svom pravom vlasniku, Holideju, Tenesi se odnosio kao prema gospodaru, čak kao prema nekom koga se ne voli. Ali bilo je izvan sumnje da Tenesi voli dečaka i Džemi je na to bio ponosan, tim pre što mu je Dok poverio brigu o konju dok je on na kolima odvezao poginule u Tarkvin.

Sunce je sada bilo u zenitu i Džemi je pojahao nazad prema kući. No, sa sobom više nije vodio avetinjsku vojsku, niti je čuo bezglasne vojničke korake. Surova stvarnost smrti vratila se ponovo, zastrašujuće živa i dečak je bio prinuđen da o tome dugo razmišlja.

Prošle noći, kada je došao da izvrši uvid na mesto događaja, šerif Pikard je izgledao ljut i kao da je Doka smatrao odgovornim za ono što se desilo. Čak i kada je njegova majka objasnila šerifu kako su se banditi obrušili na njih za vreme večere i zadržali ih kao taoce do zapadnjakovog dolaska, Marč Pikard je i dalje zadržao namrgođen izgled, kao

da bi mu bilo drago da je krivicu za ceo događaj mogao svaliti na Holideja.

Naravno, nije mogao. Džemi je, istina, bio samo dečkić, ali je znao da čovek ne može biti optužen zbog toga što je branio svoj život i živote drugih nedužnih osoba.

Bilo je nekog šuškanja o neustanovljenom identitetu i o nekim stvarima koje su se ticale Lejnovih. Džemi nije baš sigurno znao šta je sve to značilo, ali je zato znao da će na kraju biti dokazano kako je svaka Holidejeva reč čista istina. On naprosto nije mogao da zamisli da bi Holidej mogao izreći neku laž. A ti ljudi iz grada kao da su se zaverili protiv zapadnjaka. To ga je dosta zbunjivalo, jer je već u prvom trenutku kada ga je ugledao u Tarkvinu i kada mu je priskočio u pomoć, Džemi Doka ocenio kao dobrog čoveka. Drugačijeg nego što je bio njegov otac, kojeg je voleo i Lukas Doner, kojeg nije voleo.

Može biti da su ljudi zavideli Holideju zbog toga što je tako slobodan i hrabar? Holidej, možda, nije posedovao neke skupe stvari, ali izgledao je gospodstveno i mogao je ići kud hoće i činiti šta hoće, a sigurno da je u gradu bilo mnogo ljudi, vezanih svojim poslom i obavezama, koji su strasno žudeli za takvom vrstom slobode.

Kada se njegov dom ukazao na vidiku, razočarenje je zamračilo dečakovo lice. Nigde nije bilo znaka od kola kojima se Holidej odvezao. Džemi je s ranča odjahao pre nekoliko časova i nadao se da će se, kada se vrati kući, i Dok dotle već vratiti iz grada. Na njegovu žalost nije bilo traga od konja i kola.

Blagim stiskom kolena poterao je Tenesija u laki kas. Jašući ka kući, razmišljao je o tome koliko je drugačije

vraćati se iz prerije sada kada je Dok ušao u njihov život. Otac je uvek bio dobar, ali nikada nije imao dovoljno vremena za njega. Što se tiče njegove majke, ona je bez sumnje bila dobra i fina žena, kako su svi u tom kraju govorili. Ali od kako su se doselili u pokrajinu Lodž, ona se dosta izmenila. Retko kada se smejala i Džemi je u dubini duše verovao da ju je dugotrajan život u oskudici učinio ozbiljnom i ogorčenom.

Znao je da ga majka voli više nego ikoga na svetu, ali kao da je veći deo vremena razmišljala o nečemu drugom.

Dok nije bio takav. On mu je uvek gledao u oči i razgovarao s njim kao s odraslim. Zbog toga, a i zbog mnogo čega drugog Džemi se nadao i molio Boga da Holidej zauvek ostane s njima. To je bilo nešto što nikome neće reći, jer su, izgleda, svi drugi žarko želeli da Holidej pojaše konja i više se nikada ne vrati.

Oblak prašine digao se ispod konjskih kopita i ponet povetarcem, otplovio preko dvorišta ka preriji kada je dečak obišao oko štale. Pridržavajući šešir pred naletom vetra, bacio je pogled ka kući i nabrao obrve kada je na verandi ugledao svoju majku.

Mersi Stedmen je imala na sebi svoju najbolju haljinu, onu zelenu s mašnicama i dugmadima do grla, a na glavi joj je bio žuti šeširić. Izgledalo je kao da se sprema nekud da pođe.

*

– Hoćete li prestati da šetate i sesti, Holideje? Idete mi na živce.

– Recite samo još jednu reč pa ću izići na vrata, a vi onda preduzmite što vam je volja. Možete uzeti igle u ruke i plesti

čarape, što ste, možda, i radili pre nego što ste postali šerif.

Pikardov zamenik zinuo je zaprepasćen takvim načinom razgovora, ali je izgledalo da je šerif već bio naviknut na takav ton kada je u pitanju Holidej. Poznavao je on ljude njegove vrste. Čovek je takve mogao strpati u zatvor, tući ih, oterati ih u Kaliforniju ili učiniti bilo šta pod uslovom da se ima dovoljno snage i razloga. Ali s njima čovek samo jedno nije mogao da učini: nije ih mogao poniziti.

Ponos je bio ono što je držalo te ljude uspravnima. Oni bi radije prošli kroz pakao ili istrulili u grobu nego što bi dozvolili bilo kome da im pljuje u lice.

Duboko uzdahnuvši, Pikard ustade od pisaćeg stola i trupćući priđe vratima. Bilo je već kasno popodne, krajnje vreme da odluči hoće li prihvatiti Holidejevu priču kao istinitu ili će ga zbog nečega uhapsiti.

Šerif se počesao po vrhu brade. Što se tiče Lejnovih, nije bilo razloga da ne veruje u zapadnjakovu priču, ali, opet, za nju nije bilo dokaza. Pikard je već dobio preko nosa od svojih pretpostavljenih zbog neuspeha da reši slučaj ubistva Lu Stedmena i sada nije želeo da sebi na vrat natovari još jednu neuspešnu istragu u vezi s noćasnjim revolveraškim obračunom.

Pošto su poštanske veze između Kolorada i Jute bile prekinute ranim snežnim padavinama na planinama, znao je da će morati da čeka potvrdu ili negiranje Holidejeve priče, pa, bez obzira na eventualne zamerke i neslaganje pretpostavljenih, nije bio siguran da bi hapšenje ovog čoveka, bez jasnih dokaza, moglo doneti nešto dobro.

Najzad je slegnuo ramenima i okrenuo se.

– U redu, Holideje – uzdahnuo je. – Slobodni ste trenutno.

Zastavši pored police za puške, zapadnjak pogleda predstavnika zakona.

– Ili sam slobodan ili nisam – rekao je kratko. – U zakonu nigde ne stoji formulacija „trenutno“. Toliko znam.

Zamenik Twigs se ponovo uzvrpoljio, ali je Marč Pikard i ovaj put bio prinuđen da proguta gorku pilulu. Uz još jedan dubok uzdah, tarkvinski čuvar reda je odgovorio:

– U redu, mister, slobodni ste i možete ići. Ali od sada nemojte mi praviti neprilike, jeste li čuli? I ako o Lejnovima ne dobijem uskoro informacije, biću vam za vratom ma gde se nalazili. Je li vam jasno?

Zapadnjakov odgovor sastojao se samo od ravnodušnog pokreta rukom. On da je izašao, ostavljajući šerifa da osluškuje odjek njegovih koraka, koji se ubrzo izgubio u tišini popodneva.

– Gadan, tvrdoglav tip – javio se šerifov zamenik. – Imali ste puno pravo da ga bacite u ćeliju zbog uvrede predstavnika zakona, šerife.

– Da li bi ti uživao da ga imaš u blizini, zameniče?

– Do đavola, šerife, ne bih. Rađe sve drugo nego to!

– Da smo podneli tužbu protiv njega, morali bismo da ga gledamo i trpimo bar još četiri-pet dana.

– Izvinite, šerife, očigledno nisam bio u pravu.

– Dobro de. Bolje počni da razmišljaš kako da ovu pokrajinu vratimo opet u normalno stanje, u kakvom je bila pre nego što su počela ubistva.

– Učiniću sve što mogu, šerife – odgovorio je zamenik molećivo, mada se po Pikardovom duvanju kroz nos moglo zaključiti kako ne očekuje mnogo od zamenika Twigsa. U međuvremenu objekt razmišljanja Marča Pikarda prolazio je ulicom Čajl s namerom da se što kraćim putem dokopa saluna „Svilena podvezića“ i duple doze brendija.

Za zapadnjaka taj je dan bio dug i naporan, i što je još važnije, nije bio završen. Dok je znao da predstavnik zakona mora istražiti sve što se ticalo noćasnog obračuna, ali on sâm je imao veoma malo strpljenja s gnjavažama koje su ljudi kao Marč Pikard nazivali zakonskom procedurom. Šerif bi ga, verovatno, zadržao do mraka da ga on svojim stavom nije prinudio da ubrza svoju odluku, iako u tom trenutku Pikard nije o svemu znao ništa više nego pre njenog donošenja.

Koračajući ulicom, Dok primeti da mu se cigara ugasila.

Zastavši pred impozantnom fasadom zgrade kompanije Kejn kako bi ponovo pripalio cigaru, zapadnjak je primetio interesovanje koje je njegova pojava prouzrokovala. Nekoliko prsatih domaćica stajalo je pred trgovinom s korpa ma prebačenim preko ruke i zainteresovano zurilo u njega. Na prozorima Kejnove banke zavese su se pomerile i nekoliko pari očiju odmerilo je zanimljivog prolaznika. Jedan konjanik je u prolazu s visine bacio pogled na njega, a onda odjahao, kao da se pribojavao da taj stranac njegov pogled može shvatiti kao drskost i pripucati.

Produživši da korača trotoarom, zapadnjak je uspeo da savlada ljutinu. Dovoljno mu je bilo što je morao nekoga da ustreli i nije mu trebalo da ga

posle toga ljudi gledaju kao neko cirkusko čudovište. Ponašali su se kao da su ubeđeni kako je njemu ubijanje užitak.

Stigavši do saluna, raskrilio je pokretna dvokrilna vrata i zastao da bi, pre nego što je ušao, preleteo pogledom po prostoriji. Žagor je istog trenutka zamro. Ugledao je Slejda Hertlija i Džoa Hača, koji su igrali poker s jednim debeljuškastim putujućim trgovcem s cilindrom na glavi. Primetio je izraz respekta ili čak pribojavanja u očima dvojice nevaljalaca i to mu je još više zasmetalo, pa je zbog toga, poručujući piće, malo žustrije lupio šakom o šank. Bio je žedan i zatražio je pivo. Ali ono ga ovaj put nije smirilo i kada mu se Džili Rogan pridružila i otpočela laki razgovor o svemu i svačemu sem o događaju iz prethodne noći, Holidej je počeo da se oseća opušteniji i mirniji.

Prošlost je prošlost, rekao je sâm sebi dok je Džili nastavila da ćereta. Pusti prošlost, Holideje i živi život!

Popodne se vuklo dugo i lenje i približilo se večer. Gosti su dolazili i odlazili, a oni koji su ostajali duže postajali su bučniji što su više pili. Džili je još uvek razgovarala s Holidejem i gosti su na kraju pomislili: ako ona smatra da je nepoznati došljak toliko interesantan da se s njim može provesti celo popodne, onda to sigurno mora biti tačno. Džili Rogan je bila poznata ne samo kao dobar biznismen nego i kao dobar poznavalac karaktera.

Posle prve čaše piva visoki došljak prešao je na brendi i do kraja popodneva on i vlasnica saluna uneli su u sebe priličnu količinu tog pića. Mada se ni na kome od njih dvoje dejstvo tog pića nije

opažalo. Jedino su oboje bili iskreniji nego da su sasvim trezni.

– Sviđa mi se vaš izgled, Holideje – izjavila je Džili otvoreno kada je salunski potrčko počeo paliti svetiljke.

Napravivši se da je nije razumeo, zapadnjak je pogledao svoj sako i pantalone, na kojima su se, uprkos brižljivom čišćenju, videli tragovi okršaja. Osmehnuo se i odvratio:

– Moj izgled? Ličim na propalog barona, ali svejedno, hvala na komplimentu.

Umesto osmejka, mlada žena ga je ozbiljno pogledala. – Šta vas muči, Dok? – upitala je najzad. – Ozbiljno želim da znam.

– Molim?

– Znate šta mislim. Imate izgled čoveka koji od nečega beži, a istovremeno kao da nešto traži. Hoćete li mi objasniti šta je to?

Zapadnjak je već zaustio da joj pruži standardan, neiskren odgovor, ali mu reči zastadoše u grlu. Džili je pokazala mnogo razumevanja i dopadala mu se. Zaslužila je pošten odgovor.

– Šta većina ljudi može da traži, mis Rogan? – Na licu mu se pojavi setan osmeh. – Mir, sigurnost, nešto što može nazvati svojim...

– Čini se da ste u traženju toga doživeli dosta teških trenutaka.

Zapadnjak se zagleda u svoju čašu.

– Osećam se kao da sam bio posvuda u ovoj božjoj zemlji – rekao je tiho. – I sve što sam svugde i u svakom trenutku našao bili su ljudi koji, uglavnom, teško žive i mnogo se muče. Ali ima tu nešto čudno. Zaključio sam da oni, koji su imali težak život, daleko brže i lakše pomognu drugome nego oni koje je život mazio. Na neki način to je i razumljivo.

Ovi drugi, u stvari, ne shvataju život. I tako... upoznao sam i one koji dobijaju i one koji gube. – Ućutao je malo, podigao čašu, pa nazdravio: – U zdravlje onih koji gube.

– Smatrate li vi sebe gubitnikom?

– Razume se. I ovde, u Tarkvinu, izgubio sam... kao i uvek.

– Pobedili ste one ljude koji su pokušali da vas ubiju. Prema tome, vi ste dobili.

– Dobio i izgubio.

– Sada mislite na onu Stedmenovu udovicu, zar ne, mister Holideje. Da. Znam ja ljude... i žene!

– Vi ste u svemu o-kej, Džili. Služite odličan brendi... ali suviše pričate. – Blag osmeh na njegovom licu trebalo je da ublaži žaoku.

– Vi ste se zagrejali za nju – utvrdila je Džili. – Kao i polovina muškaraca u ovom kraju. Trebalo je da znam da ni vi nećete biti nimalo drugačiji. I sada, posle svega što se desilo, vi smatrate da ste pokvarili sve svoje šanse kod nje, je li tako? Sigurno je to razlog što stojite ovde i utapate se u mom brendiju, iako biste žarko želeli da se vratite nazad na ranč „Bar S“.

– Upravo sam vam rekao da suviše pričate, Džili.

– Na duže staze, možda, je bolje ovako, mister Holideje. Možda će imati više efekta. – U glasu Džili Rogan osećao se prizvuk zagonetke, koju Dok nije odmah shvatio. Pomislio je na tamnooku, crnokosu mladu udovicu ras-košnih grudi i gizdavog stasa. Da, da, čovek može mesecima lutati Zapadom, a da mu se, ipak, ne dogodi sreća da naiđe na ženu tako lepu i s tako tajnovitim pogledom i osmehom.

A takva je bila Mersi Stedmen. Po dolasku na njen ranč učinilo mu se da je uspeo da joj se približi. Onda je došao obračun i u tom obračunu verovatno joj je spasio život. Kada se prošle noći nepovređen vratio iz okršaja s Bertom Lejnom, ona ga je dočekala sa zahvalnošću, ali se videlo i da joj je laknulo.

Docnije, kada joj je otkrio da se broj ubijenih u Lodž Kauntiju popeo na četiri, primetio je da se izraz njenog lica promenio i u njenom držanju opet je osetio neki otpor, čak, i strah.

Ne, Mersi Stedmen nije bila žena koja će pristati da ima bilo šta s revolverašima. Ili, u najmanju ruku, s nekim koga ljudi nazivaju revolverašem. Kada je prvi put sreo i upoznao Lukasa Donera, ovaj na njega nije ostavio naročiti utisak. Doner je bio oženjen i nije bio pravi džentlmen iako se trudio da tako izgleda i to mu je verovatno uspevalo. Bio je pristojno odeven, imao je gospodsko, mada izveštačeno ponašanje i, što je najbitnije, bio je čovek sa sjajnom budućnošću, čime se on, Holidej, sigurno nije mogao pohvaliti.

Nije trebalo da čovek bude genije pa da shvati kako u toj igri najbolje karte nisu bile u njegovim rukama i iz toga je proizilazilo pitanje. Ima li smisla vraćati se na ranč „Bar S“. Ovde su svi, sa izuzetkom riđokosog dečaka i mudre vlasnice saluna želeli da mu vide leđa, a sada je čak i Džili počela menjati stav, kao da je i ona priželjkivala da on ode.

Duboko je uzdahnio i prineo čašu usnama. Eto to se zove „Holidejeva sreća“. Ali dobro. Možda je sledeći grad, iza sledećeg brda ono što je njemu potrebno i što on traži.

– Ispijmo još jednu za stara dobra vremena, Džili – osmehnuo se.

– Za stara, dobra vremena?

– Da, baš za to – potvrdio je i glasno se nasmejavao. Bilo je to prvi put da ga je Džili čula kako se glasno smeje, ali u tom smehu nije bilo radosti. Vlasnica saluna je pružila ruku da ga dodirom ohrabri, ali u tom trenutku dvokrilna ulazna vrata saluna su se otvorila i na njima se pojavila Mersi Stedmen.

U salunu „Svilena podvezica“ odjednom je zavládala tišina. Časne žene nisu nikada ulazile u salune te vrste, ali su zaprepašćeni gosti morali priznati kako je dolazak lepe udovice podigao za klasu nivo „Svilene podvezice“.

Spustivši šumno čašu na šank, zapadnjak progovori:

– Šta vi tražite ovde, gospođo Stedmen?

– Mister Holideje, hoćete li doći da vas nešto pitam – rekla je mlada žena, držeći vrata otvorena.

Zapadnjak zatrepta s nevericom. Pogledao je Džili, a onda ponovo trepnuo. I ona je izgledala isto toliko začuđena kao i on. Onda ga je Mersi ponovo pozvala i, nabravši obrve, Dok uze svoj šešir, nakloni se kratko Džili, a onda se gipkim korakom uputi između stolova ka izlazu.

– Bila sam zabrinuta kada se niste vratili – rekla je Mersi izlazeći. – I Džemi je zabrinut. Pomislila sam da vam se us put nešto desilo, da vam je pozlilo od rane ili da ste, možda, otišli bez zbogom. Zato sam odlučila da vas potražim.

– Neka me đavo nosi, Džili! – izusti barmen Kori Džeklin kada su se glasovi Holideja i Mersi izgubili na ulici. – Ova dama sigurno ima mnogo lepše mišljenje o tom tipu nego što smo mi računali.

– On nije nikakav tip – prasnula je Džili na barmenovo iznenađenje i njišući raskošnim kukovima uputila se preko odaje do prozora koji je gledao na glavnu ulicu.

Bio je već sumrak, ali su se, ipak, jasno razlikovale siluete dve osobe, koje su stajale kraj lakih kočija. Muškarac i žena su očigledno o nečemu razgovarali i Džili se činilo da žena unosi više osećanja u taj razgovor nego što bi za dvoje stranih ljudi bilo normalno. Zatim su se oboje popeli u kočiju ispred trgovine. Za trenutak je izraz Džilinog lica otkrio njena skrivena osećanja. Bilo je malo toga što ona o ljudima nije znala i smatrala je da za nju ne postoji opasnost zaljublјivanja. Sem toga, Dok Holidej je bio tvrd čovek, skoro grub, sekao je pogledom i ponekad je mogao izgledati hladan kao ledeni breg. Imao je fine manire, to je istina, ali između njega i ostalih koji ga okružuju postojala je ograda koju je teško bilo preskočiti. No, uprkos tome, ona je u tom muškarcu naslućivala retko poštenje i osetljivost i to je u njoj probudilo materinski instinkt... Nije želela da se Holideju nešto desi, a iz razloga, koji je samo ona znala, bojala se da bi se moglo desiti da bude ozbilјno povređen ili, možda, još nešto gore ako bi i dalje ostao na ranču „Bar S“.

Džili je odjednom osetila nečije prisustvo i okrenuvši se, iza sebe ugledala Veliku Džuli. Velika Džuli bila je pevačica u „Svilenoj podvezici“ i Džilina najbolja prijateljica. Dve žene delile su među sobom mnoge male tajne i jednu veliku, pa Velika Džuli nije izgledala ništa srećnija od svoje poslodavke kada je kočija s Dokom Holidejem i Mersi

Stedmen na sedištu prošla pored saluna i udaljila se prema izlazu iz grada.

– Više bih volela da je ovaj momak otišao na drugu stranu, Džili – rekla je.

– Ali on je odrastao čovek, Džuli.

– Odrastao je bio i Lu Stedmen.

– Psst! – presekla ju je Džili, pogledavši uplašeno oko sebe. – Dogovorile smo se da nikada ne govorimo o tome, Džuli.

– Jesmo. Ali to je bilo pre nego što je ovaj laf došao i počeo da hoda po ledu, ne znajući kako je led napukao. Zar ne misliš, srce, da ima prava da bude upozoren?

– Da li ti on liči na one koji se lako plaše?

– Ne bih rekla, Džili.

– Onda prestani da tračiš vreme i vrati se zabavljanju gostiju!

Velika Džuli se uvređeno okrenula i udaljila krupnim koracima. Ali ona, u stvari, nije bila ljuta, jer je shvatila šta je bio razlog da ju je Džili ućutkala. Isti razlog ju je sprečio da upozori zapadnjaka na opasnost u koju srlja ako nastavi prijateljstvo s Mersi Stedmen. Bio je to strah.

*

Još uvek je voleo da ruke pune ožiljaka zamoči u slanu vodu, iako su dani kada je on, Hač „Čekić“ bio gospodar londonskih dokova, davno prošli. Izvukao je ruke iz okrnjenog latora i obratio se Hertliju:

– Hej, Slejde! Dobaci mi taj ubrus, hoćeš li, petliču?

– Uzmi ga sâm.

– O, do đavola, Slejde, zar si još uvek zle volje?

– Biću zle volje dokle god želim! Uzmi sâm šta ti treba da osušiš šape i prestani da prosipaš vodu po podu, prostačino!

Niko drugi ne bi se usudio da se tako obrati Džou Haču, ali Hertli je to smeo. Njihovo prijateljstvo počelo je davno, onoga dana kada je Hač stupio nogom na tle Nju Orleansa, urlajući pijanim glasom da je spreman da tuče svakog čoveka u gradu, pa i po dvojicu obojenih. U to vreme još uvek čvrsto na liniji hrišćanskog samarićanstva, Hertli se umešao i sprečio da gomila baci i utopi u luci nekadašnjeg gospodara london-skih dokova i tako je njihovo prijateljstvo rođeno. Hač se divio Hertlijevoj inteligenciji i pokazivao je zdrav respekt za ono što je taj čovek umeo s koltom. Na drugoj strani, Hertli se oslanjao na ogromnu snagu tog džina i oni su se vrlo dobro slagali, sem u časovima kada bi Hertli zapadao u svoja posebna raspoloženja.

Hač je osušio ruke i nehajno odbacio ubrus, a onda počeo da se boksuje s nekim zamišljenim protivnikom u njihovoj prostranoj sobi u hotelu „Arapaho“.

– Jedan u pleksus, dva u glavu – ponavljao je sve dok Hertli nije zapretio da će ga gađati čizmom.

To je postiglo cilj. Džoe Hač je nesumnjivo znao šta te prohladne večeri brine njegovog ortaka.

Hertli je izvadio cigaretu iz usta i odbio gusti dim.

– Mislim da on nije pogodan čovek – rekao je.

– Holidej?

– Ne, nego ko? Naravno da mislim na Holideja!

– Gazda smatra da je on stvoren za to, Slejde.

– To je bilo pre nego što je pobio one grešnike iz Jute.

– Video sam gazdu malo pre mraka. On i dalje misli da je Holidej perfektan, Slejde.

– Šta ako greši?

– Da ti ne zebu noge, Slejde? Bojiš se?

– Pazi na svoj bezobrazni jezik!

– Izvini Slejde, omaklo mi se. – Hačovo nisko, majmunsko čelo se nabralo. Uvek mu je bilo teže da o nečemu razmisli nego da nekome razbije glavu. Prošlo je nekoliko minuta pre nego što je ponovo progovorio:

– Može biti da si donekle u pravu, Slejde – zaključio je. – Možda bi trebalo da još malo porazgovaramo s gazdom... šta misliš?

Slejd Hertli je smatrao da je to dobra ideja i njih dvojica su pošli da potraže čoveka koji im je omogućio da bez rada žive na tako visokoj nozi.

No čovek s novcem ostao je nepokolebljiv. Insistirao je da je Dok Holidej pravi čovek za njih i time je razgovor bio okončan. Hteli-ne hteli, Hertli i Hač morali su se time da se pomire.

*

Idući dani bili su najspokojniji u toku poslednje godine za Doka Holideja. Legao bi rano uveče, a ustajao, takođe, umereno rano, radio lagane fizičke vežbe, kretao se na vazduhu, pomagao Džemiju pri opravci ograde i zgrada, jahao povremeno Tenesija i vodio aktivan život, ali od toga nije bio umoran.

Preostalo vreme, kada je Džemi bio slobodan, podučavao ga je kako treba postupati s konjima i govedima i još dosta drugih stvari koje će mu biti od koristi u docnijem životu, pa mu je čak

pomagao da nešto više nauči iz knjiga, što je dečak prilično zanemario posle očeve smrti.

Džemi je stalno bio uz njega i Doku to nije smetalo. Samo je jedan mali oblak lebdeo nad njegovim spokojstvom: odnos sa Mersi.

Onoga dana, kada je došla po njega u grad, Mersi Stedmen se držala prijateljski ali rezervisano. Takva je bila i nekoliko dana kasnije i zapadnjak je imao utisak da bi se ona tako držala do kraja života, sve dok njemu seda brada ne bi porasla do pojasa.

Ali to je bila sitnica u poređenju s drugim stvarima. Za tih nekoliko dana bio se sasvim oporavio od rane i pošto njegov odnos sa Mersi nije nimalo uznapredovao u njemu se počela buditi pomisao da ode.

Toga dana, dok je sedeo na klupi pored štale i gledao kako paperje maslačaka, nošeno povetarcem, lebdi nad prerijom, Džemi je na pašnjacima okupljao krave muzare. Mersi je bila u poseti plodnoj gospođi Vintergrin, koja se oporavljala od četrnaestog porođaja. Bližila se zima, razmišljao je Dok, gledajući u vrhove Stenovitih planina. Biće mnogo snega i mnogo posla na malim rančevima, koji će takvu zimu teško prebroditi. Ali niko od njega nije tražio niti ga molio da ostane, a s druge strane, sumnjao je da Mersi ima novca da plati čoveka koji bi joj pomagao. On sâm imao je dovoljno za sebe, pa čak i nešto više, ali nije verovao da bi Mersi Stedmen prihvatila nečiju milostinju.

Ustao je i pošao ka kući, u susret lakim kolima koja su se pojavila iza šumarka. Mersi je bila rumena od hladnog vetra i videvši zapadnjaka, pozvala ga je u kuću. Holidej je zauzeo mesto

za stolom u kuhinji i dok je ona pripremala kafu, on je ćuteći sedeo, primećujući da Mersi izbegava njegov pogled. To mu se učinilo čudno.

– Kako je porodilja? – upitao je kada je Mersi sela za sto.

– Odlično. I ona i beba su dobro.

– Misli li da je to dosta?

– Izvinite, ne razumem.

– Hoće li se s tim detetom okončati prinove?

Mersi obori pogled. – Verujte da to zaista ne znam.

Opet je nastala tišina i sem šuma vetra u krovu čulo se još samo pucketanje vatre u peći.

– Dolazi zima, misis Stedmen. Imaćete dosta posla na ranču.

– Znam, a umorna sam od posla. Moj muž je radio za desetoricu i vidite dokle ga je to dovelo.

– Meni se čini da je on radio protiv zemlje umesto da joj pomogne. Zapažam koliko je uradio i zaista mu je to moralo predstavljati veliki napor. Ali i površnim pogledom se može ustanoviti da ovo nije zemlja za obradu. Ovo je stočarska zemlja, kao što je uvek i bila. Zašto je bio toliko uporan da gaji žitarice umesto stoku?

– Jedino je to znao. Njegovi roditelji bili su doseljenici iz Švedske. Lu je prezirao goveda i ovce. Verovao je kako je zemlja dobra samo za oranje.

– Tvrdoglav čovek.

– Tvrdoglav, ponosan... i siromah. Ili to ne smem reći?

– Kuća je vaša. Možete reći sve što hoćete.

– Bila sam malo zajedljiva. Hoćete li još kafe?

– Mogu, hvala. Čujte, jeste li videli maloga pri povratku?

– Jesam. Terao je Rumenku preko pašnjaka. To je ona krava koja večeras neće dati mleka.

– Ona ionako ne bi dala mleka.

– Vi uvek branite Džemija.

– Zaista?

– Da, branite ga. Mislite li da ga treba braniti?

– Pa, možda ste ponekad suviše oštri prema njemu, misis Stedmen.

– Žao mi je – okrenula je glavu. Od podrhtavanja njenih ruku šoljica i tanjirić su zazvonili. – To je zato što sam iz nekog razloga napeta i nervozna.

– Možda bi trebalo da uzmete nešto za smirenje.

– Nemam više onog leka koji mi je apotekar dao posle smrti moga muža. Da nije ovoliko kasno možda bih otišla u grad da uzmem još.

– Ja ću otići.

Ona ga pogleda.

– Oh, ne mogu od vas da tražim da to učinite, mister Holideje.

– Biće mi zadovoljstvo – Dok ustade.

– U svakom slučaju već sam se ovde usedeo. Kako se zove taj lek?

Ona mu reče i pođe za njim na verandu. Džemi je baš ulazio u dvorište, goneći dve umorne krave.

– Baš dobro koristiš tog konja – obrati mu se Dok. – Možda mu je za danas dosta pa ću uzeti vranca.

– Nemojte, uzmite Tenesija – reče Mersi brzo. Kad ju je on radoznalo pogledao, osmehnula se: – Tenesi je mnogo brži od Blekija. Brže ćete se vratiti.

Džemi je izrazio želju da pođe u grad za njim, ali pošto se nije mogao vratiti pre kasno naveče, Holidej ga je odbio. Dečak načini tužno lice i Dok mu obeća da će rano ujutro poći s njim da zajedno poteraju goveda na zapadni pašnjak.

To je dečaku povratilo raspoloženje i, zadovoljan time, Holidej potera Tenesija prema vratnicama. Na izlazu iz dvorišta okrenuo se da mahne rukom, ali samo mu je Džemi otpozdravio. Dečakova majka stajala je na verandi i oslonjena na ogradu posmatrala zapadnjakov odlazak. Stiskala je ogradu rukama toliko da su joj zglobovi na prstima pobeleli.

Džemi je pogledao ruke svoje majke, a onda digao pogled do njenog ukočenog, napetog lica i odmah se uozbiljio.

– Jesi li dobro, mama?

– Biće sve u redu kada se mister Holidej vrati s mojim lekom, Džemi. – Okrenula se polako i dodala: – Sve će biti u redu...

*

Kada su Dok i Džemi izjahali iz dvorišta do zore je još bilo dugo, ali se nebo na istoku već počelo rumeniti. Konji su frktali i u prohladnoj tami čulo se samo zveckanje opreme. Kada su prešli mostić i na drugoj strani pošli niz potok, u ranoj jutarnjoj izmaglici ugledali su nekoliko grupica goveda.

U tišini su skupili malo krdo i poterali ga prema zapadu. Posle smrti muža Mersi je od banke dobila mali zajam i njime kupila nešto stoke. Prvu ratu otplatila je novcem dobijenim za vodu od vlasnika ranča „Kristal“. Kada je ovoga Holidej video u Tarkvinu, zapitao se da li, možda, taj čovek nema neke veze s ubistvom Lu Stedmena. U to vreme, u najtoplije doba leta, koje je bilo najsuvlje u proteklih dvadeset godina, situacija s vodom na ranču „Kristal“ bila je krajnje kritična i Stedmenova smrt, a posle toga dobijanje prava na vodu od

Mersi Stedmen, pomogle su Boganu Smitu da prebrodi taj težak period. Smit je bio arogantan i gramziv, ali čak i tako Dok nije mogao da uveri sebe da je taj čovek ubica.

Nebo iza njih oblilo se rumenilom, a onda je iznad horizonta izronilo sunce. Izbivši na vrh jednog uzvišenja, Holidej je zaustavio konja. U tom divnom trenutku Džemi je pogledao zapadnjaka kao nekog s kojim deli tajnu saznanja o lepoti življenja. A onda se jedno goveče izdvojilo iz gomile i Džemi je pojurio za njim na Tenesiju. Trenutak lepote je prošao i nastupio je novi dan.

Posle dva časa završili su posao i vratili se na ranč. Mersi im je pripremila prženi odrezak s jajima i u očekivanju obeda Holidej i dečak su pili limunadu i razgovarali. Mersi se trzala na svaki šum i zapadnjak je pomislio da sredstvo za umirenje, koje joj je doneo, nije bogzna kako delovalo.

Baš kada je dečakova majka stavila tanjire s hranom pred njih, začulo se rzanje konja. Zapadnjak je prišao otvorenim vratima i ugledao konjanike, koji su dolazili putem iz pravca grada. Bila je to velika grupa i konjanici su jahali kao da su na nekom ozbiljnom zadatku. Holidej je ugledao odblesak puščanih cevi, a na prsima čoveka na čelu opazio je metalnu šerifsku zvezdu.

Taj krupni konjanik bio je šerif Marč Pikard.

– Liči mi na poteru – reče Dok domaćici i iziđe. Bio je u pravu. Bila je to potera tridesetorice ljutih ljudi, koja je oformljena samo dva časa ranije kada se otkrilo da je banka Kejn opljačkana za više od trideset hiljada dolara.

– Trideset hiljada! – zapadnjak začuđeno podiže obrvu kada ga je okružio

stroj uozbiljenih konjanika. – Kako se to desilo?

Šerifovo lice ostalo je bezizrazno, kao isklesano od kamena.

– Zbog toga smo i došli ovamo da to saznamo.

Zapadnjaka podiđoše žmarci. Neka nejasna zebnja, koja ga je počela mučiti čim ih je ugledao, sada je dobila određeni oblik. Primetio je da su svi sedeli na konjima i zurili u njega, sem nekolicine, koji su počeli da pretresaju zgrade. Među onima koji su vršili pretres zapazio je Lukasa Donera.

– Šta ovo znači, Pikarde? – upitao je Dok mirno šerifa. – Šta vas je dovelo na ovaj ranč?

– Vi ste bili sinoć u Tarkvinu, Holideje?

– Da, ja... – Zapadnjak je nabrao čelo jer mu je sada bilo jasno na šta šerif cilja. – Čekajte malo! Ne mislite, valjda, da ja imam neke veze s tom pljačkom?

– Šta ste radili u gradu? – graknuo je ljutito Konvej Kejn, koji se nalazio među članovima potere.

– Išao sam kod apotekara da uzmem lek za gospođu Stedmen. To možete proveriti.

– To smo već učinili – zabrundao je Slejd Hertli, držeći u ruci kolt. – Naravno da si bio tamo. Ali gde si bio posle toga? Priznaj, grešniče!

– Molim vas! – čuo se glas Mersi s verande. – To mora biti neka greška, šerife Pikarde!

Šerif je ozbiljno dodirnuo prstima obod šešira.

– Bojim se da nije greška, Mersi – rekao je. Izvadio je nešto iz džepa i ispruživši ruku otvorio šaku. – Jeste li ikada videli ovo?

– To je Dokov perorez! – uzviknuo je Džemi. – Izgubio ga je!

– To sam i ja pomislio kad sam na njemu video inicijale Dž. H. – potvrdi Pikard.

– Gde ste, do đavola, našli taj perorez? – procedi resko zapadnjak, sluteći zlo.

Marč Pikard je na trenutak ćutao, a onda odgovorio:

– Našli smo ga ispred praznog trezora banke. Hoćete li mi reći kako je tamo dospeo?

Ledeni žmarci zamileli su zapadnjaku uz kičmu. Ustuknuvši korak, on spusti ruku do svoga kolta. U istom trenutku začuo se metalni zvuk obarača i Pikard diže ruku u znak opomene:

– Ne činite gluposti. Bolje skinite taj opasač i pođite sa mnom. Moraćete objasniti neke stvari.

– Ali to je ludost! – usprotivio se Dok. Kada je, međutim, Hertli nanišanio na njega, on je, ipak, otkopčao opasač. – Ne znam ništa o tome – dodao je.

– Bili ste sinoć u gradu – rekao je Pikard ujednačenim tonom. – Na mestu zločina našli smo vaš perorez, a oko banke dosta otisaka nogu. Ako otisci čizama odgovaraju vašima, mister, stvari neće stajati sjajno za vas.

– Ne! – povikao je Džemi, jer je tek tada shvatio šta se događa. – Dok nije lopov, mama – kriknuo je. – Reci im da nije, mama!

– Šerif zna šta radi – odgovori mu ona. U tom trenutku povik iz štale naterao je sve da pogledaju u tom pravcu. Na vratima štale pojavio se Lukas Doner u pratnji gradskog štalara, Slima Džilar-da, koji je iznad glave mahao vrećom od nepromočivog platna, na kojoj su bili upisani inicijali K. C. B. što je značilo Kejn kompani banka.

– Gde si to našao, Slime? – upita ga Pikard.

– Vreća je bila sakrivena ispod sena – povika štalar i Lukas Doner to potvrdi.

– Gde je moj novac? – kriknuo je Konvej Kejn. Ostali članovi potere morali su da ga zadrže da ne bi konjem zgazio zapadnjaka. – Pokušao si da me uništiš, prljavi lupežu!

– Polako, mister Kejne – posavetovao ga je Pikard. Zatim se obratio zapadnjaku: – Pojašite konja pa da pođemo.

Kasnije se Holidej sećao kako je pojačio Tenesija i kako je šerifov zamenik, Twigs, poveo njegovog konja za uzde. Do pojedinosti se sećao slike Mersi i Džemija, koji su zagrljeni stajali na verandi pored Donera i doktora Tenera.

Pljačka mu je bila podmetnuta! Ali ko je to učinio i zašto? Digao je pogled prema suncu, ali nije osetio njegovu toplinu. Jahao je kao čovek koji strahuje od toga da će pasti kao strašilo od slame pri prvom naletu vetra.

*

Akva Negra bio je izvor u severnom podnožju masiva Mačita, kroz koji su putnici veoma retko prolazili. Predeo je obilovao dubokim kanjonima i strmim brdima, obraslim borovima, iz kojih su se uzdizali drugi, još viši i oštriji vrhovi. Voda je tekla između stena i slivala se u jednu lokvu, koja je služila kao pojište za divljač. To pojište, tamno, u senci visokog drveća nazvano je „Akva negra“, što je značilo „Crna voda“.

Neposredno iznad te lokve, na zapadnoj strani, gde je jesenje sunce retko dopiralo, nalazilo se jedno udubljenje. U tom udubljenju vladala je tama, ali se iz njega čulo nešto nalik na trenje

kože o kamen. Bilo je to gmizanje zmija. Čitav splet ovih gmizavaca. Zmije su se uvijale jedna oko druge, spremajući se za zimu. One su se još više uznemirile kada su neki predmeti, uz mukli tresak, pali na dno njihovog utočišta. Bilo je to ukupno šest dobro nabijenih vrećica od nepromočivog platna, na kojima su bili upisani inicijali banke kompanije Kejn. U udaljenom Tarkvinu u tom su trenutku ljudi pričali da je Dok Holidej pljačkaški genije kada mu je uspeo da prođe u bezbedni trezor kompanije Kejn, za koji se verovalo da je apsolutno siguran. Taj poduhvat, međutim, možda nije zahtevao genijalnu umešnost, ali će vađenje vrećica s novcem iz skrovišta opasnih zmija otrovnica sigurno zahtevati krajnju smelost i odlučnost najhrabrijeg mogućeg čoveka.

*

U zatvorskoj ćeliji u Tarkvinu Holidej je izgledao kao čovek koji je preko noći ostario celu godinu. Maltretirali su ga da bi otkrio mesto gde je sakrio novac, iako on taj novac nikada nije ni video. Sada je očekivao suđenje. Stari holidejevski maler i dalje ga je pratio.

Otisak njegovih čizama sasvim je odgovarao otiscima nađenima u banci i oko banke. On je nekako već unapred znao da će odgovarati. Ma ko da mu je namestio ovu igru, udesio je bez greške sve ostalo, pa nije bilo razloga verovanju kako će u tom detalju pogrešiti.

Naslonio se leđima na zid i iz tabakere izvadio cigaru. Pikard mu je obećao da će dobiti blažu osudu ako otkrije gde je sakrio novac. Pod blažom osudom šerif je podrazumevao vremensku kaznu od sedamdeset umesto devedeset devet

godina. Sudeći po psovkama i urlanju Konveja Kejna, ovaj biznismen bi bio zadovoljan samo smrtnom presudom. Holidej je pretpostavljao da bi ga Kejn dva puta obesio kad bi to bilo moguće.

Cigara ga nije umirila. Naslonivši glavu na zid, zagledao se u tavanicu i u mislima počeo da traga za mogućim podmetačem. Neko je dobro proučio otiske njegovih čizama, našao čizme s identičnim otiscima i ostavio tragove u banci. U isto vreme ostavio je na mestu zločina i njegov perorez, a vreću od novca namerno sakrio na ranču. To je bilo jasno. Ali nije bilo jasno ko je to učinio i zašto.

Razmotrio je ponovo listu svojih neprijatelja. Na vrhu liste bili su Hertli, Hač i šerif, a zatim ostali kojima se zapadnjak nije svidao. Hač i Hertli bili su mu najsumnjiviji, ali postojalo je nešto što je njegovu teoriju lišavalo osnova. U trenutku kada je čuvar banke digao uzbu-
nu, a i duže vreme pre toga, Hertli i Hač igrali su karte s grupom ljudi, među kojima je bio i šerif Pikard.

Zapadnjak duboko uzdahnu. Bez Hertlija i Hača ostali sumnjivci nisu pružali mnogo nade na rešenje zagonetke. Svako je mogao da bude umešan. S druge strane, on, Dok, bio je idealna osoba za pokrivanje zločina, koji je neko drugi savršeno izveo.

U razmišljanju ga je prekinula zbrka glasova. Prišavši vratima ćelije razabrao je glasove šerifa, Hertlija i Džemija Stedmena. Dečak je zaplakao i posle toga glasovi su se još neko vreme čuli, pre nego što je on otišao. Zatim su Pikard i Hertli ušli u ćeliju. Šerif je u ruci držao tanjir s mesnom pitom, koja je bila sva izgnjavljena. Bila je to zaista pita

s mesom, ali u njoj se nalazila i turpija za gvožđe.

– Dečak? – upita Dok i Pikard klimnu glavom.

– Imaš bar jednog prijatelja – dobaci Hertli njemu svojstvenim tonom. – Što je, naravno, više nego što zaslužuješ.

Zapadnjak ga ledeno pogleda:

– Šta ovaj vašljivac traži ovde, Pikarde? – upitao je. – Jeste li ga postavili za zamenika, ili tako nešto?

– Hertli mi je bio od velike pomoći – odvrati Pikard. – Znajući kakav ste čovek, postavio sam još nekoliko ekstra čuvara. Hertli mi je od njih skoro najbolji.

– Izgleda da sam vas pogrešno procenio, Pikarde – primeti zapadnjak tmurno. – Smatrao sam vas za tupoglavog i sporog... ali poštenog čoveka. Izgleda da sam pogrešio. Šerif koji imenuje ovakve pomoćnike ne vredi ni pet para.

– Sve je u redu – umirivao je Pikard Hertlija. – To su samo prazne reči. Neće imati mnogo da kaže kad iziđe pred sudiju.

– Hoćete da kažete da će mi biti suđeno? – primeti Dok podrugljivo. – Čoveče, zašto gubite vreme? Zašto me odmah ne obesite? Imate puno dokaza. Da li vam je ikad palo na um da imate čak i previše dokaza?

– Šta bi to trebalo da znači? – namršti se Pikard.

Zapadnjak se osmehnu i počeo nabrajati:

– Tragovi nogu, koje sam nepažljivo ostavio svuda oko banke... perorez sa inicijalima, koji sam ostavio ništa manje nego pored trezora... vreća koju sam slučajno čušnuo u štalu pored moje opreme tako da je svako može lako naći... – začutao je i zagledao se u še-

rifa. – Kažu da sam najinteligentniji lopov u pokrajini, jer sam izveo pljačku a da me niko nije primetio... pa, ipak, taj vešti lopov ostavio je za sobom čitavu gomilu očiglednih dokaza. Kako se to slaže, Pikarde?

Šerif se zamišljeno počeo po bradi. – To zvuči donekle logično...

– I najveštiji zločinci čine greške, Pikarde – umeša se žustro Hertli. – To je poznata stvar.

On je lukavo osporio zapadnjakove argumente. Doka je počeo hvatati osećaj beznada. Možda će se ovim događajima okončati priča o Doku Holideju, jer on nije mogao da smisli izlaz iz svog beznačajnog položaja.

Sedeo je tako zamišljen do devet uveče, kada je kroz prozorčić s rešetkom u njegovu ćeliju ubačen paketić. Otvorivši ga, Dok ustanovi da paketić sadrži nekoliko unci baruta. Dugo je zurio u to što je držao u ruci, sve dok se nije setio jedne priče o bekstvu iz zatvora u Jumi, koju je ispričao Džemiju Stedmenu. Tamo je jedan zatvorenik barutom razneo bravu na zatvorskim vratima i pobe-gao...

Malo kasnije začuo je glasove, koje je propratilo trupkanje čizama na trotoaru ispred zgrade zatvora. Dok su šerif i njegov zamenik probudili dremljivog Hertlija i stigli do ćelije, zatvorenik je već ležao opružen na ležaju.

– Nešto ste hteli, Pikarde? – izusti Dok ravnodušno.

Šerif je nešto progundao i udaljio se s Hertlijem, ostavljajući zamenika Twigsa da objasni šta su hteli.

– Došli smo samo da se uverimo da je sve u redu, Holideje. Možete li verovati da smo šerif i ja maločas oterali onog malog Stedmena ispred zatvora?

– Taj mali šašavko...

– Mora biti da on još veruje kako niste krivi – rekao je Twigs i, okrenuvši se, nestao u hodniku.

Sačekavši da se sve umiri zapadnjak je izvadio vrećicu s barutom. Lice mu se raznežilo kada je pogledao prema prozorčiću i ponovio: – Mali šašavko...

*

Lukas Doner je ozbiljno pogledao dečaćića, koji se nelagodno vrpeljio na stolici.

– Zadaješ svojoj majci velike brige, dečko. Nadam se da to razumeš.

– Da, gospodine – odgovori Džemi.

– Pa ipak si, suprotno njenoj želji, dvaput u toku dana otišao do zatvora i po šerifovim rečima, pokušao da pomogneš onom kriminalcu.

– Dok nije kriminalac – promrmljao je Džemi i ugledavši grimasu na licu svoje majke, dodao: – Izvini, mama. Neću više prilaziti zatvoru, časna reč.

– Govoriš kao pravi čovek – reče Doner i pogledavši časovnik, ponovo zatvori poklopac. – Moram da krenem. Videćemo se sutra.

– Bio si vrlo ljubazan, Lukase – reče Mersi. – Uverena sam da više neću imati muke. Kada Džemi da reč, on je i održi.

– Kao Dok – šapnu dečko sebi u bradu dok su Mersi i Lukas zamicali u hodniku.

Osluškujući glasove koji su se udaljavali, dečak je pohitao do prozora koji je gledao na ulicu. Čuvši majku, koja se vraćala, on šmugnu preko odaje na svoje mesto i kada je njegova majka ušla u sobu, on je sedeo na stolici. Ona mu se osmehnula, ali Džemi to nije ni primetio. Video je ono što je želeo da

vidi: Tenesi je još uvek stajao vezan u blizini zatvora. Očigledno niko nije primetio konja, ali Džemi se nadao da će ga Dok, kada pobegne, primetiti.

Ako uspe da pobegne.

*

Sem što je voleo novac i profit, Konvej Kejn je veoma voleo da jede. Večere sredom sa kćerkom i zetom bile su uobičajene i ove večeri Ketu se naročito trudila da pripremi ukusna jela. Ali mogla je komotno prištedeti sebi taj trud, jer je njen otac bio u takvom raspoloženju da su se ljudi već pobojavali da će dići ruku na sebe.

Nije, naravno, bilo potrebno da se toga plaše! Kejnu nije ni padalo na pamet da ikome učini zadovoljstvo time što će sebi prosvirati glavu. Ipak, izmenio se vidno jer se skoro otvoreno izvinio zetu što se u njemu rodila ma i najmanja sumnja kako bi on mogao biti umešan u pljačku banke.

A te sumnje zasnivale su se na činjenici da su samo on i Doner znali šifru kojom se otvarao sef, na kome, opet, nije bilo tragova nasilnog otvaranja. Kada je to natuknuo, Doner je ostao ubedljivo ravnodušan. Sada je uspeo da uveri sebe kako je inteligentni Holidej prokljuvio kombinaciju brave i to je priznao.

– U redu je, Konveje – reče Doner velikodušno. – Ovo su teški trenuci za sve nas.

– Pojedi nešto, tata – ponudi ga kći bojažljivo. – Biće ti bolje.

– Zaveži! – odbrusi Kejn, za trenutak opet onaj stari. Ali bilo je to samo na kratko. Pogled mu je bio mutan. – Ko je

rekao da...? – ućutao je i zablenuo se u jednu tačku.

Ketu je zabrinuto pogledala oca, a Lukas Doner je salvetom prikrivao trijumfalni osmeh. Stari jarac je pokazivao znake rastrojstva. Uz malo sreće doživće da matori sasvim izlapi, a onda je on na redu da povede glavnu reč.

*

Specijalni šerifov zamenik, Slejd Hertli, dremao je u svojoj stolici kada ga je trgao tresak kao da je došao sudnji dan. Tako je bar on pomislio kada je poskočio sa stolice i zgrabio dršku revolvera. Dok je ustajao, još uvek ne shvatajući odakle je taj strašni tresak došao, džinovski šerifov zamenik, Twigs, pridigao se na ležaju koji su napravili ispod police za puške. Otvarao je i zatvarao usta kao riba na suvom, a Hertli je i sâm bezglasno zinuo u nameri da pita šta je to puklo kada ga je nešto tresnulo po lobanji i oborilo ga na pod. Poslednje što je osetio bio je ukus prašine na usnama.

Zapadnjak nije dao vremena Twigsu ni da zucne i preskočivši preko Hertlija, zadao je zameniku udarac istom onom drvenom palicom kojom je oborio i bunovnog revolveraša. Twigs se, kolutajući očima, skljkao na ležaj.

Nije bilo vremena za gubljenje, ali je zapadnjak, ipak, pritrčao vedru s vodom i pljusnuo se po licu. Eksplozija je ispunila prostoriju gustim, ljutim dimom, koji je pakleno pekao oči. Otrešajući kapljice s lica, pritrčao je vratima i provirio napolje.

Na manje od trideset metara rastojanja, hitajući ka zatvorskoj zgradi, nalazio se robustni Džoe Hač.

Obojica stadoše kao sleđeni. Hač je ispijao pivo i igrao karte u salunu dok njega i partnere Džili Rogan nije izbacila, posle čega je odlučio da obiđe svog pajtaša, Slejda, privremenog šerifovog zamenika. Čuvši eksploziju, pohitao je prema zatvoru i začudio se kada su se vrata šerifske kancelarije otvorila i na njima se ukazala visoka i vitka silueta Doka Holideja.

Zapadnjak se brzo pribrao i u tri skoka pritrčao bivšem šampionu, pre nego što je Hač stigao da se maši pištolja i zadao mu oštar udarac bridom šake po slepoočnici. Udarac se nije činio jak, ali je ipak ošamutio i volovski snažnog Hača. Grmalj je ipak pokušao da izvuče revolver, ali je zapadnjak zamahnuo nogom i udarcem koji lomi kosti, izbio mu oružje iz ruke. Dohvativši u letu težak kolt, Dok je iz okreta pogodio njime svom težinom Hača u glavu. Ovaj se srušio kao pokošen.

Sve se to događalo munjevitom brzinom i zapadnjak je još uvek bio sâm na ulici. U magnovenju je potrčao prema privezištu, gde je vezan stajao Tenesi.

Skočivši mu na leđa, Dok dograbio vođice, okrenu Tenesija prema ulici i u galopu odjuri pre nego što je prva puška grunula iza njegovih leđa.

*

Oblak prašine, koji je potera podigla, dugo je lebdeo u vazduhu pre nego što se raščistio. Tek tada je zapadnjak iz tabakere izvadio cigaru i pripalio je. Odbacujući palidrvce, prisetio se kako mu je ono pomoglo da u ćeliji izazove eksploziju. Pušenje je ponekad bilo koristan porok.

Potera, predvođena šerifom, najzad je zaključila da njihovo gonjenje nema šanse. Holidej je bio iskusan zapadnjak i znao je sve trikove. Sada, kada su gonioci odustali i kada je opasnost prošla, on je ponovo poređao sve činjenice, od početka do kraja, i pažljivo ih razmotrio.

Ovu prljavu klopku namestio mu je onaj ko je opljačkao banku. Zapadnjak nije znao ko je to, ali je ponešto znao o njemu. Pre svega da je đavolski bistar. Drugo, da je ili izvanredno vešt obijač ili da zna šifru sefa. I treće, taj čovek ga je imao na oku, što znači da je dolazio na ranč „Bar S“.

Ova poslednja činjenica dovela ga je konačno do Lukasa Donera.

Za vreme svog kratkog boravka u zatvoru Dok je dosta razmišljao o zetu Konveja Kejna i sada je to razmišljanje opet obnovio. Doner je sigurno znao kako se trezor otvara, a ostavljao je utisak čoveka kome je novac preko potreban. Posetio je ranč tri puta i Dok se prisetio kako je on, u stvari, ubedio Mersi da zamoli njega, Doka, da ostane na ranču.

Je li moguće da ga je Doner već tada pripremio za ulogu žrtvenog jarca?

Od te pomisli u čelo mu se usekla još jedna bora. Nije znao ništa o Donerovoj prošlosti, jer ga nije zanimala. A moguće je bilo da je Doner već dugo planirao taj veliki poduhvat.

Zapadnjak je želeo da nađe neku stvarnu podlogu za svoju teoriju, ali mu to nije uspelo. Cela zamisao izgledala mu je suviše fantastična i nešto iz podsvesti govorilo mu je kako se on to hvata kao davljenik za slamku. No tada se setio nečega što je prevideo i njegove čeličnoplave oči su zasvetlucale.

Setio se onog susreta između Donera, Hača i Hertlija. Ipak je postojalo nešto za šta se mogao uhvatiti! Znao je da bi Hač i Hertli bili spremni da ukradu od slepca oči i ako su oni tajno bili povezani s uvažanim Lukasom Donerom, onda je sigurno vredelo i njega pobliže razmotriti.

Uprkos svojoj hladnokrvnosti i čeličnim živcima, pomisao da uhodi Donera izazvala je u Doku nelagodnost. Cela pokrajina je dignuta na noge u potrazi za visokim beguncem na mrkom konju sa zvezdom na čelu i ne bi ga nimalo čudilo ako je goniocima dat nalog da pucaju čim ga vide. Svaki njegov korak mogao je predstavljati smrtnu opasnost, ali, s druge strane, bio je svestan činjenice kako će, ako sada pobegne u Novi Meksiko, do kraja života biti žigosan kao zločinac.

Odmahnuo je glavom i ustao. To niti može niti hoće da učini. Možda u životu nije postigao mnogo, ali je bar sačuvao neokaljano ime. Počeo je da šeta, čekajući da sunce zađe... Sumrak ga je zatekao na putu prema Tarkvinu.

*

Pet časova napetog i opasnog iščekivanja konačno je bilo nagrađeno kada je Dok prepoznao konjanika koji je u jugoistočnom smeru napustio Tarkvin. Bio je to Lukas Doner.

Za tih pet časova, dok je ležao u travi, pedesetak metara od ugla gradskog groblja, u hladu jednog ogromnog drveća, prošlo je tim putem mnoštvo ljudi. Video je kada se vratila glavna potera i kada su manje grupe tragača dolazile i odlazile, kao i drugi konjanici i kola. Bio je to uobičajeni promet petkom

uveče. Ne usuđujući se da uđe u grad, očekivao je da vidi makar neki znak od Donera i oči su mu već bile zamorene kada je odjednom ugledao tog čoveka kako sâm jaše po mesečini putem ka jugozapadu.

Izašavši iz svog zaklona, Holidej se odšunjao do skupine drveća gde je ostavio svog konja. Načinivši polukrug i ostavljajući brežuljak između sebe i grada, skrenuo je pored reke da bi izbio na put dve milje dalje. Put je bio mekan i to mu je omogućilo da prati Donera bez rizika da ga ovaj čuje. Ovoga još nije bilo na vidiku, pa je Dok, poteravši konja još brže, imao vremena da razmisli o svojoj akciji. Ako mu pođe za rukom da uhvati Donera i presliša ga, ovaj će možda popustiti.

A ako ne popusti?

Nije se usuđivao ni da pomisli na takav ishod, mada je znao da ako Doner ne popusti i ne otkrije istinu, ili se pokaže da je, ipak, nevin, onda njemu, Holideju, neće ostati nijedan adut u rukama.

Milju i po dalje ugledao je usamljenog konjanika kako prelazi vrh jednog udaljenog uzvišenja. Sačekao je da ovaj nestane s vidika, a onda krenuo za njim. Kada je izbio na vrh uzvišenja, očekivao je da će konjanika kojeg prati ugledati na jugozapadnom putu. Ali nije bilo tako. Na raskrsnici je Doner skrenuo prema zapadu, a taj put je vodio do „Kristal“ ranča i ranča „Bar S“.

Zapadnjak je zaustavio Tenesija i nabrao obrve. Je li to Doner nameravao da poseti Mersi? Šta ga je drugo moglo dovesti ovamo usred noći?

Doner je u međuvremenu opet nestao s vidika i, poteravši konja za njim, zapadnjak je odlučio da ostane podalje na

rastojanju od njega i vidi hoće li ovaj zaista otići na ranč „Bar S“. Odgovor je dobio kada je Doner prošao pored odvojka za „Kristal“ ranč i produžio dalje. Kada je dva minuta kasnije Dok prolazio pored tog raskršća začuo je iza sebe topot konjskih kopita i to ga je navelo da žurno skrene s puta u zaklon iza jedne skupine drveća.

Konjanik iza njega približavao se velikom brzinom. Ispalo je da je to neki kauboj koji je skrenuo za „Kristal“ ranč. Dok odahnu i sačeka da se kauboj udalji, a onda potera svog ždrepcu prema zapadu. Deset minuta kasnije ugledao je udaljena svetla ranča Stedmenovih i pri svetlosti sve bleđeg meseca razabrao je Donerovog konja u dvorištu.

*

Pri svetlosti stone lampe Lukas Doner se samouvereno osmehnuo:

– Opusti se, Mersi! Sve je gotovo, završeno!

– Brinem se za Doka – odgovorila je žena. Bila je potpuno odevena, s kosom začesljanom i zategnutom u punđu. Sedeći za stolom u kuhinji pored Donera, izgledala je lepa, ali umorna.

– On je do sada sigurno u Novom Meksiku – reče Doner.

Ona ga je uporno gledala:

– Je li sve to vredelo truda, Lukase?

– Za lak život u izobilju bio bih spreman da opljačkam i stotinu tastova, Mersi. – Potapšao ju je po ruci. – Posle svih muka koje si pretrpela i ti zaslužiš lepši život.

– Gde je novac?

– Na sigurnom mestu. Ne brini za to, medena. Ostavićemo ga tamo dok se sve ne smiri, a onda ćeš ti otići, kao što smo

planirali. Kratko vreme zatim ja ću dati ostavku, reći Ketu da je sve završeno, uzeću novac i pridruziću ti se. Zatim ćemo, Mersi, početi da živimo ljudski prvi put u životu.

Ona se prazno osmehnula, ali čovek, šćućuren ispod prozora, to nije video. Bio je to Holidej, koji se okrenuo, vrteći glavom u neverici. Mersi i Doner zajedno! Neverovatno! Mersi mu je prvobitno rekla da ode s ranča, ali je posle Donerovog dolaska promenila odluku. Doner ju je, dakle, uverio kako je Holidej idealna žrtva koja im je potrebna, a on je, kao kakva budala, dopustio da bude namamljen u klopku!

Zagonetka izgubljenog peroreza i tragova čizama sada je bila razrešena. Zapadnjak je stajao zaprepašćen, povređen i lišen lažnih iluzija – sve odjednom. Njegove misli sada su bile usmerene na dečaka. Džemi je, verovatno, spavao u svojoj sobi, snivajući da je konkvistador ili da jaše Tenesija, a njegova majka i njen verovatni ljubavnik razgovarali su tiho o pljački i podvali koju su smislili.

Dok je nemoćno stegao zube. Šta će biti s dečakom kada sve to izađe na videlo? Zar Mersi nije smetnula s uma svog sina kada se uplela u ovo kolo zločina?

A onda, kao odgovor na pitanje koje je sebi postavio, začuo je glas Mersi Stedmen:

– Biću u mogućnosti da sinu pružim sve što mu treba i što želi, zar ne, Lukase?

– I njemu i svakom drugom, draga moja.

– Želela bih da nekako pomognem Doku Holideju.

Zapadnjak se vratio ka uzanom prorezu ispod prozorskog kapka i video

kada je Doner na umirujući način spustio svoje snažne ruke na njena ramena. No, u tom trenutku on ga nije interesovao. Interesovala ga je samo ta žena, zvuk njenog glasa i iskrenost s kojom je izrazila želju da mu pomogne.

– Ljudi, kao što je Holidej – pokušao je da je uveri Doner – u stanju su da sami sebi pomognu, Mersi. Nemoj biti gruba prema sebi. Učinila si ovo da bi se otarasila siromaštva, baš kao i ja. Ovaj svet je bio naš dužnik, Mersi i sada nam je vratio dug. Još nekoliko sedmica i za nas dvoje počće nov život.

– Za nas troje, Lukase – ispravila ga je ona. – Ja sam ovo učinila više zbog Džemija nego zbog sebe.

– Dabome da je tako, Mersi.

– Naravno da nije tako! – promrmljao je zapadnjak ogorčeno. Žene su, možda, spremne da za svoju decu rade od jutra do mraka, ili da prodaju sve što imaju. Ali zbog njih ne moraju da čine zločine. To čine obično samo zbog sebe.

Naišao je snažan hladni vetar i oblak je zakrilo mesec. Kao tamna silueta, odslikana na zidu kuće zapadnjak je čučao zgrčen i osluškivao. Ali njegov konj nije bio dobro skriven. Šunjajući se prema kući, Dok je obraćao pažnju samo na to da on ne bude primećen. To mu je i uspelo, jer se prišunjao zaklonjen štalom, iza koje je ostavio svog konja, da bi odatle peške prešao poslednjih pedesetak metara do prozora kuhinje. U sitne sate prohladne noći nije mu na um pala mogućnost da bi još neko mogao stići putem prema ranču Stedmenovih, inače bi mnogo opreznije i pažljivije sakrio svog konja, koji se jasno video u svetloj noći.

Čovek, koji se na zamorenoj beloj kobili pojavio na brdskom prevoju, odmah

je ugledao ždrepcu i, što je još bitnije, prepoznao kome konj pripada. Dok bi većina ljudi u toj situaciji digla uzbunu, ovaj to nije učinio. On se nije uplašio odbeglog avanturiste, niti je želeo da drugome pruži šansu da ovome prosvira glavu. To je bilo zadovoljstvo koje je smatrao da pripada samo njemu.

Nesvestan bliske opasnosti, Dok je ostao gde je, razmišljajući intenzivno o tome šta da učini s onim što je neposredno pre toga saznao i kako da na najbolji način reši tešku situaciju u koju je Mersi uvaljena do guše.

U tom trenutku od štale se čulo Tene-sijevo rzanje.

Zapadnjak se hitro okrenuo, ali ipak nije bio dovoljno brz. Kraj ugla kuće stajao je čovek s uperenim revolverom u ruci.

– Zbogom, lafe! – izustio je taj pri-došlica u jednom dahu i u sledećem trenutku noć je obasjao narandžasti blesak revolvera. Holidej oseti da ga je udar poneo unazad.

Dok mu je gromki pucanj još odjekivao u ušima, on se očajnički otkotrljao u stranu, tražeći zaklon od Hertlijevog revolvera, iz kojeg su izletela još dva metka, jedan za drugim. Za delić sekunde Dok je pomislio da je smrtno pogođen, a onda je shvatio šta je prouzrokovalo oštar bol u njegovoj ruci i prstima. Hertlijev metak namenjen njegovom srcu, pogodio je Dokov kolt i izbio mu ga iz ruke, van domašaja.

Bio je bez oružja ali živ! Poskočio je sa zemlje kao uplašena divlja mačka i bacio se prema uglu verande u istom trenutku kada su se pored zida zgrade začuli trčeći koraci.

Udarivši u padu ramenom o zemlju, Dok se još dva puta prevrnuo preko

glave da bi se dočepao zaklona iza bureta za vodu, a onda ponovo skočio na noge i šmugnuo preko dvorišta. I Hertli je iskočio i zastavši, podigao revolver da pripuca na begunca koji je izmicao. Zapadnjak je nastavio da trči u cikcak i pre nego što se domogao bezbednosti iza štalskog zida, kuršum ga je pogodio u potpeticu desne čizme, od čega mu je noga utrnula do kuka.

Hertli je potrčao za njim preko dvorišta, ubacujući u trku nove metke u magacin revolvera. Usput je glasno upućivao molbe Stvoritelju da sačuva njegovu žrtvu dok on ne stigne da mu jednim metkom prosvira lobanju.

Ali te noći Bog, očigledno, nije slušao. Slejda Hertlija i on je još uvek bio na polovini mesečinom obasjanog dvorišta kada se začuo topot konjskih kopita, glasan u prvom trenutku dok je konjanik jahao preko tvrde zemlje, a potom tiši kad je konj naišao na tle obraslo travom, dalje od dvorišta.

Kada je Hertli ponovo ugledao konjanika, priljubljenog uz konjski vrat, ovaj je bio već skoro van domašaja metka. Hertli je, ipak, podigao revolver i ispraznio ga ispalivši nekoliko uzastopnih pucnjeva, koji su odjeknuli kao grmljavina.

Primetio je da se Holidej stresao u sedlu pre nego što ga je njegov ždrebac odneo u sigurnost.

Kada je Lukas Doner istrčao iz kuće, Slejd Hertli je stajao na sredini dvorišta i sipajući najsočnije psovke koje je ljudsko uho moglo čuti, punio magacin svog kolta.

*

Slab šum probudio je uspavanog šerifa i on otvori oči. Marč Pikard je uvek spavao s koltom okačenim na naslon stolice pored kreveta i prvo što je video bila je ruka koja se pružala pored njegovog lica, da bi se prsti šake sklopili oko izlizane drške njegovog teškog kolta kalibra 44.

– Šta je to, do đavola? – povikao je tarkvinski čuvar reda zbacujući ćebad sa sebe i sedajući na postelji. Ali već je bilo kasno. Uljez u njegovu skromnu kuću držao je već njegov revolver u ruci i cev tog revolvera bila je uperena direktno šerifu u lice.

– Budite samo mirni, Pikarde! Moramo nešto ozbiljno da porazgovaramo.

Šerif zinu u neverici:

– Holidej! To nije moguće!

Pikard je bio u pravu. Zabune nije bilo. Pa ipak, to nije bio onaj isti Holidej koji je pre dvadeset četiri časa tako spektakularno pobegao iz ćelije u tarkvinskom zatvoru. Bio je to jedan drugi Holidej, čovek koji je nadvladao bol povređene ruke i ugruvanog ramena, te bol rane na butini od Hertlijevog metka i došao do šerifa s pričom koja je, iako na brzinu i bez daha ispričana, zaprepastila Marča Pikarda, mada nije na njega ostavila dublji utisak.

Lukas Doner i Mersi Stedmen pljačkaši banke? Holidej je ili bio lud ili je najveći lažov unaokolo. No, bilo šta od ta dva, šerif je znao svoju dužnost.

– Dajte mi taj kolt, mladi čoveče – navaljivao je, ustavši iz kreveta. – Vi ste ionako u velikoj nevolji, ali bar ste još uvek živi. Dajte mi taj revolver pre nego što njime nekoga ranite, što bi vas sigurno odvelo na vešala.

Zapadnjak je ustuknuo korak, očajan što mu Pikard ne veruje. Kada je doneo tu odluku da mu ispriča direktno ono što je saznao, bio je svestan rizika da će Pikard baš ovako reagovati, ali se, mimo zdrave logike, nadao da će šerif biti bar zaintrigiran i da će proveriti njegovu priču. Ali Marč Pikard je o ljudima koje je Dok optužio imao veoma visoko mišljenje, ili je, možda, suviše potcenjivao onoga ko mu je to rekao, te je bez razmišljanja odbacio Dokovu priču, tražeći od njega samo da se preda.

Ali kada je zakoračio ka zapadnjaku, ovaj je nategao obarač.

– Nemojte me terati da prenaglim, šerife – opomenuo je Pikarda, sevnuvši okom. – Znaete ko sam i znate da se neću dvoumiti da ovu stvarčicu upotrebim ako me na to prisilite.

– Onda ćete morati da ga upotrebite – odgovori mu šerif, iskazujući neslućenu hrabrost jer je nastavio da mu se približava. – Neću dopustiti da mi ovaj put umaknete i da opet pljačkate i ubijate. Ne, ako budem mogao da to sprečim.

Zapadnjak je još trenutak zurio u šerifovo odlučno, tvrdoglavo lice. Očekivao je da će ga Pikard više respektovati i da će biti mekši. Prevario se i sada je morao da menja taktiku. Uz prigušenu kletvu šmugnuo je kroz vrata na koja je ušao i potrčao niz uličicu, praćen Pikardovim glasom koji je prolomio noćnu tišinu:

– Ustajte! Ustajte! Holidej je u gradu!

Šepajući i proklinjući, zapadnjak se dočepao sporedne ulice iza centralnog bloka zgrada pre nego što su se prvi bunovni građani odazvali na šerifove pozive. Položaj mu je bio kritičan. Želeći da u grad uđe neprimećen, ostavio je Tenesija kod groblja i poslednji deo puta

prešao je pešice. Sada se, ranjen i iscrpljen, nalazio u centru grada koji je brujaao kao košnica. Nije mogao stići do svoga konja, a nije dovoljno poznavao grad da bi smislio mesto gde bi se mogao sakriti. Sada mu je više nego ikad bio potreban prijatelj, a on je obično bio čovek bez prijatelja.

Šmugnuvši poguren u zadnje dvorište neke kuće, jer su dvojica građana natrčali ulicom prema njemu, prepoznao je začelje saluna „Svileni podvezica“. U istom trenutku setio se plavokose žene koja je jedina među nervoznim građanima Tarkvina gledala na zlosrećnog avanturistu s naklonošću koju on, možda, nije ni zasluživao.

Dok se ugrizao za usnu. Da li da rizikuje?

Onda se osvrnuo i ugledao veliku grupu ljudi koja se okupljala na uglu glavne ulice, ispod bleštave svetiljke. Videvši to, uputio je sebi novo pitanje: preostaje li mu išta sem da rizikuje? Donevši odluku, on zaroni dublje u senku začelja saluna.

*

Bila je već skoro zora kad su umorni tragači ugledali Džili Rogan i Veliku Džuli, koje su se na Džilinim lakim kočijama izvezle iz dvorišta saluna i krenule ulicom prema zapadu.

Bila je to noć čudnih događaja, ali je pojava tradicionalnih dnevnih spavalica u te neuobičajene rane sate bila dovoljno nesvakidašnja da izazove radoznalost grupe na uglu glavne ulice, uključujući i šerifovog zamenika, Twigsa.

– Hej, Džili! – doviknuo je šerifov zamenik. – Šta se to događa?

– A šta vi mislite da se događa Berne Tvigse! – odvratila je Džili svađalački.

– Izišla sam na vazduh, eto šta!

– U ovo doba?

– Od vaše pucnjave i galame budne smo već satima – frknula je ljutito Velika Džuli. – Na časnu reč, ne znam šta se ovih dana događa s našim gradom.

– Pokazala je suncobranom u jednom pravcu. – Pođimo prema groblju, Džili! Ako nigde drugde bar tamo će biti mirno.

– Pa dobro, ako ste već tako čvrsto rešile da se provozate, onda pođite – popusti Twigs. – Ali otvorite četvore oči! Holidej je tu negde u gradu i ne zna se gde može iskrsnuti. Ako vam se nešto desi, nemojte reći da vas nisam upozorio.

– Gluposti! – odvrati Džili nabusito.

– Šta bi moglo da nam se desi? Ako je Holidej, nije vuk. A i da jeste, tvrdim vam da je taj čovek već davno odmaglio, samo što vi to nećete sebi da priznate.

– Pljesnula je kajasima konja po leđima. – Sklanjajte se s puta Džone Henri, dosta smo se zadržale s vašim badava-džijama!

Džon Henri, pomoćnik u željezariji, sklonio se u stranu i trenutak kasnije grupa ljudi je ćutke ispratila pogledom lake Džiline kočije, koje su sve brže zamicale ka izlazu iz grada. Posle tri časa uzaludnog traganja, nakon čega se većina umornih građana vratila u svoje postelje, zaista je izgledalo da je ptičica odletela. Ali pošto su šerif i Lukas Doner uporno ostali pri tome da treba i dalje nastaviti potragu u Tarkvinu, našao se izvestan broj ljudi voljnih da ostanu s njima. Pre nego što su kočije nestale iza ugla glavne ulice oni su se u

grupama razišli da još jednom pročelaju centar.

Jutro je bilo prohladno, a vazduh svež, ali dok su se kola kretala putem prema groblju, obe žene su se, ipak, preznojivale. Bile su nervozne, napete i trzale su se na svaki šum. U takvom raspoloženju jedan tihi, topao glas koji se začuo ispod gomile ćebadi u zadnjem delu kola, imao je na njih umirujuće dejstvo.

– Odlično ste ovo izvele, devojke! Sada će ići lako.

– Samo se vi nadajte – reče Velika Džuli. Bacila je zabrinut pogled preko ramena. Smatrala je da je sve što se zbilo čista ludost. Kada se u toku noći Holidej preko spoljnih stepenica uvukao kroz prozor Džiline sobe, ona je pomislila da će Džili vrisnuti i početi da viče u pomoć. Ali, umesto toga, ona ga je ćutke primila, spremila mu večeru, previla ranu i tragače, koji su pretresali salun odvratila od namere da uđu u njene odaje. Već samo to bilo je po mišljenju Velike Džuli krajnja neopreznost. Ali činjenica da je beguncu otkrila njihovu tajnu, Velika Džuli nije mogla oceniti drugačije nego kao postupak osobe lišene zdravog razuma.

Dok su kola prolazila pored jednog starog nadgrobnog spomenika Velika Džuli je zavrtila glavom. Tu tajnu njih dve su skrivale skoro šest meseci i to iz dva jaka razloga. Prvo, niko ne bi poverovao u reči dve salunske zabavljačice, ako to što kažu tereti čoveka kao što je Lukas Doner i drugo, nisu želele da ih zadesi ista sudbina, koju je one mračne noći doživeo Lu Stedmen.

A sada je, inače vrlo pouzdana i odgovorna Džili, sve izbrbljala, istina, ne sasvim bez razloga. Kada im je Holidej

rekao šta je video i čuo na ranču „Bar S“, Džili je otvorila karte, a Džuli je smatrala kao dramatičan zaplet to što je svetska i mudra žena, kao što je Džili, postupila tako glupo zbog muškarca koga nikako nije mogla upecati.

Velika Džuli je duboko uzdahnula. Da nisu bile toliko dobre prijateljice, digla bi jedra i potražila neko rešenje sama za sebe. Ovako to nije mogla. Nadala se samo da je ta ludost, koju je s Holidejem smislila, neće stajati glave.

Pola sata kasnije kola saluna „Svilene podvezice“ vratila su se prašnjavim putem s groblja. Grad je bio okupan srebrnastom jutarnjom svetlošću. Tu i tamo u gradskim ulicama videle su se siluete ljudi. Pred gradskim zatvorom, hotelom i stanicom diližanse još uvek su bledom svetlošću sjajile svetiljke. Kada su se Džilina kola pojavila na vidiku, Twigs je stajao ispred zatvora i, naslonjen na stub nastrešnice, grickao ugašenu cigaru. U susret Džilinim kolima dolazili su Lukas Doner, Džoe Hač i Slejd Hertli.

Dok se penjao uz stepenice pred zatorskom zgradom, na licu Lukasa Donera ogledali su se nespokojstvo i napestost. Holidejeva pojava na ranču „Bar S“ u trenutku kada je on čvrsto verovao kako se taj čovek nikada više neće pojaviti u pokrajini Lodž, dobro ga je uzdrimala.

Doner je žarko želeo da zapadnjak bude uhvaćen i usmrćen. Bilo je suviše opasno ostaviti u životu čoveka Holidejeve nemerljive hrabrosti i besprimerne upornosti. Pa ipak, uprkos svim njegovim željama i učinjenim naporima, taj čovek je u osvit novog dana još uvek bio živ, pa je čak, što je Doner bio primoran da prizna, najverovatnije uspeo da

umakne iz grada, mada on nije nikako mogao da dokuči kako je to izveo.

Kada su kočije skrenule u glavnu ulicu, Twigs je mahinalno mahnuo vozaču, a onda, kao odsutan duhom, nabrao obrve. – Čudno... – izustio je.

– Šta je čudno? – upita ga Džoe Hač, načinivši istovremeno takvu grimasu kao da ga tište žuljevi.

– Džili – objasnio je Twigs. – Bila je s Velikom Džuli kada su se njih dve odvezle, a sada je nema u kolima. Jeste li je vi videli?

Doner ga zainteresovano pogleda:

– Te cvečke su išle da se provozaju? Kada?

– Pre pola časa, mister Donere. Zar je to važno?

Doner je zaustio da nešto kaže, ali se predomislio, oćutao i odmahnuo glavom: – Ne, nije važno. – Izvadio je cigaru iz džepa i pripalio je, a onda, davši znak Hertliju i Haču da pođu s njim, produžio niz ulicu. Kada je pedesetak metara dalje zastao i pogledao prema salunu, Hertli i Hač su zapazili njegov sumnjičav pogled i čvrsto stisnute vilice.

– O čemu razmišljaš brate Lukase? – upita ga Hertli glasom punim uvažavanja prema čoveku koji njemu i Haču daje platu, čoveku koji je isplanirao i izveo najveću pljačku u kojoj su njih dvojica, inače sitni razbojnici, učestvovali.

– Džili Rogan – odgovorio je Doner. – Sada pomišljam nešto da je u vezi s Holidejem mogla napraviti budalu od sebe. Ona i Velika Džuli su otišle da se provozaju baš kad je lov na Holideja bio u punom jeku. Da se provozaju kočijom...

Hertli je shvatio njegovu misao mnogo brže od Hača:

– Brate Lukase, misliš li da su te dve cure mogle nešto...

Doner ga prekide:

– Mislim da je krajnje vreme da to saznamo – izustio je resko. – Hajdemo!

Velika Džuli je baš ulivala sebi čašu preko potrebnog pića kada su se vrata njene sobe, bez kucanja, bučno otvorila. Ljutito je digla glavu da odbrusi uljezu... i obuzeta strahom razrogačila oči.

Trojicu muškaraca, koji su mrkih lica ušli u njenu sobu, poslednji put je videla zajedno one noći kada je u sporednoj ulici, tačno ispod njenog prozora, ubijen Lu Stedmen. To što su se zajedno pojavili bez nekog vidljivog razloga bio je za nju zloslutan predznak.

*

Mersi Stedmen je kao omađijana zuri-
la u Džili Rogan. – Ne! – konačno joj se
s usana oteo krik neverice. – Ne, to je
strašna... najstrašnija laž. Ne verujem
vam.

– Sve je sušta istina, misis Stedmen
– umešao se Holidej, stojeći naslonjen
na ivicu kuhinjskog stola. – Doner je
ubio vašeg muža. Džili i Velika Džuli su
to videle.

– To je laž! – ponovila je očajnički
Mersi. – Ako ste videli ubistvo, zašto to
niste prijavili šerifu?

– Slejd Hertli je sumnjao da smo
videle šta se te noći dogodilo, misis
Stedmen – rekla je Džili. – Sledećeg
jutra je došao i počeo da me ispituje.
Razume se da mu nisam ništa rekla, jer
sam znala da ne smem nikome otkriti
kako nešto znam. Bila sam smrtno pre-
plašena, jer me je on pri odlasku upo-
zorio da će me ubiti ako vidi da sam

samo reč progovorila sa šerifom Pikar-
dom.

– I vi ste, dakle, ćutali, iako ste videli
da je izvršeno ubistvo?

Džili je slegla ramenima.

– Gospodo Stedmen, ja sam vlasnica
saluna i obična zabavljačica. Ko bi meni
poverovao ako bih tako nešto rekla za
čoveka kao što je Doner? A bila bi samo
moja reč protiv njegove!

– Ne mogu to da verujem... i neću da
verujem – odvratila je Mersi, ali se za-
padnjaku činilo da joj glas zvuči manje
kategorično. – Lukas ubica?! Ne, to nije
moguće...

– Mersi – umešao se Dok odlučno,
zaključivši da je mlada udovica pokole-
bana – morate utuviti sebi u glavu da
je Doner nevaljalac koji je bio prinuđen
da učini neki očajnički korak na račun
svog škrtog tasta. Taj čovek je pokvaren
do srži, Mersi. On je lupež i ubica, a
Hertli i Hač su njegovi saučesnici. Mo-
guće je da vam je svašta nalagao, da je
obećavao kako će vam skinuti zvezde
s neba i da će vaš zajednički život u
budućnosti biti šetnja kroz rajski vrt pun
mirisnih ruža, ali od svega toga neće biti
ništa. Nema vam života s njim! Nemojte
mu verovati jer će vas on vrlo brzo
izigrati!

– Zašto? – prekide ga ona.

– Šta: zašto?

– Zašto bi Lukas ubio Lua?

– Na putu ovamo razgovarali smo o
tome – odgovori zapadnjak spremno. –
Meni se čini da je razlog jasan: Džili je
čula da je vlasnik ranča „Kristal“ ovoj
trojici svojevremeno ponudio veliku
novčanu nagradu ako privole ili bilo
kako drugačije navedu vašeg muža da
isključi svoje kanale za navodnjavanje,
a rekla mi je, takođe, da je odmah posle

smrti vašeg muža Doner počeo da se razbacuje novcem. Moje je mišljenje da je Doner želeo dve stvari: vas i novčanu nagradu, mada ne znam šta je od toga dvoga želeo više. Da dobije oboje, postojao je samo jedan siguran način: ubistvo.

Bleda u licu, Mersi je pritisnula uši dlanovima:

– Oh, Gospode Bože, to ne može biti istina!

Zapadnjak joj skide šake s ušiju.

– Slušajte me, Mersi, slušajte me dobro! Ja sam otišao šerifu i ispričao mu ono što sam čuo, ali mi on nije poverovao. Mislio sam da je sa mnom svršeno, ali mi se sreća osmehnula da naiđem na mis Džili. Kada je videla u kakvoj sam nevolji i kada je čula od mene što sam doznao, poverila mi je svoju tajnu i pristala da zajedno sa mnom dođe ovamo da vam tu tajnu otkrijemo kako biste uvideli s kakvim ste se čovekom spetljali. Moguće je kako ste smatrali da posle toliko mučnih i tegobnih godina imate pravo da nekoga opljačkate, Mersi, ali neću da verujem kako biste želeli ma šta da imate s jednim ubicom i to ubicom sopstvenog muža! Želim da s nama pođete u grad, da Pikardu sve priznate i da mu objasnite kako je Doner izveo pljačku. Tog čoveka treba smestiti iza rešetaka pre nego što opet počini neko ubistvo, Mersi. Morate to da shvatite!

Mersi je netremice zurila u njega i u njenim očima zapadnjak je video kako se ruše kule i gradovi koje je u mašti sagradila. Mora biti da je očajnički žudela za lakim i udobnim životom kada je dopustila da je Doner nagovori da učini to što je učinila, pomislio je s dosta saosećanja prema toj lepoj i pametnoj,

ali nesrećnoj i promašenoj ženi. Taj osećaj se još pojačao kada su njene oči zaronile u njegove:

– Mister Holideje, ja ću otići u zatvor, je li tako?

Nešto se duboko u njemu odjednom pokrenulo i tup bol stegao mu je srce. – Čini mi se da vam to predstoji, Mersi.

– Ne, nećeš, mama – začuo se dečji glas s vrata. – Nikada ti nećeš otići u zatvor!

– Džemi! – Mersi se hitro okrenula i ugledala svog sina, koji je odeven u spavaću košuljicu, s puškom u rukama stajao na vratima sobe. – Džemi, spusti tu pušku!

– Neću – rekao je dečak jedva čujno i okrenuo cev puške zapadnjaku u grudi. Iz njegovog još uvek dečjeg lica izbijala je nepokolebljiva odlučnost da odbrani jedino što mu je još preostalo. – Sve sam čuo, mister Holideje. Ne znam da li je istina to što ste rekli za moju mamu, ali neću dopustiti da ona ode u zatvor.

Naboravši čelo, zapadnjak se zagledao u dečaka. Učinio je sve što je mogao da skine ljagu sa svog imena i otkrije istinu o događajima u pokrajini Lodž i u tim nastojanjima dosad je imao uspeha. Ali pri pogledu na očajno dečakovo lice i sjajne oči koje su beznadežno molile, Dokova odlučnost i rešenost da započet posao okonča naglo su splasnuli. Mirne savesti mogao se suočiti s banditima, podlim ubicama i revolverašima svih vrsta, možda, i predstavnicima zakona, pa čak, i sa ženama prema kojima je gajio naklonost. Ali nije se mogao boriti protiv ovog dečaka kojeg je u najskrivenijim dubinama duše počeo da gleda kao svog nerođenog sina, sina koga lutalica i avanturista Dok Holidej nikada neće imati.

Obe žene su počele moliti dečaka da ostavi pušku, ali Holidej nije rekao ništa. Stajao je ćutke, naslonjen na ivicu stola, nastojeći da prikrije osećanje koje ga je počelo mučiti. Činilo mu se da ga je u tom trenutku počela boleti ne samo rana od metka već i srce, koje kao da je zarobila tuga. Osećao se kao da ima stotinu godina. U tom trenutku već dovoljno mučna situacija dobila je opasan obrt ka nečemu još gorem.

Na vratima, iza Džemija Stedmena, pojavio se Lukas Doner.

Na pojavu opasnog neprijatelja zapadnjak je živnuo, ali bilo je kasno. Tarkvinski trio privukao se isto tako nečujno kao što je to i on sâm ranije izveo. Energičnim, brzim pokretom Doner je oteo pušku iz dečakovih ruku. Hertli se pojavio na jednom prozoru s revolverom u ruci, a Hač na drugom.

– Lukase! – krikнула je Mersi i on se pretvorno osmehnuo:

– Dobar dan, draga moja – rekao je smireno. Oči su mu zadovoljno sijale kada je pogledom odšetao do Džili. – Dobar dan, mis Rogan. Holideje, baci revolver! Mislim da ne treba da te upozoravam kako si na nišanu sa svih strana.

Zapadnjak je shvatio da je u njegovom planu nešto pošlo naopako. Proklinjao je svoju neopreznost, zbog koje se našao u bezizlaznoj situaciji, kao i na početku sve te zbrke. – Kako... kako ste saznali? – izustio je, puštajući da mu kolt klizne na pod. – Kako ste, do đavola, iščeprkali da smo ovde?

– Velika Džuli nam je ispričala šta se desilo i šta imate na umu – osmehivao se Doner, čiji je osmejак i dalje bio lažno dobroćudan. – Moram priznati da si me doveo u nedoumicu, Holideje. Mislio

sam da si mudriji, a ti si, u stvari, tvrdoglav i glup čovek. Otišao si suviše daleko i uhvatio se u koštac s jačim od sebe. – Pokretom glave dao je znak svom čoveku na prozoru: – Slejde!

Hertli je nategao obarač svog revolvera.

– Blagosloveni su časni i pošteni i njihova imena će se večno pamtiti – izrecitova bandit pevajućim glasom. – Neka zli budu prokleti i neka njihova imena padnu u zaborav. – Zlobni osmeh razlio mu se po licu. – Za nedelju dana bićeš zaboravljen kao da nikada nisi ni postojao, Holideje! Možda će, ipak, u nekim novinama pisati da je slavni Dok Holidej skončao kao zločinac. Pa lepo, svršimo onda s tim. Ovo već postaje dosadno.

Zapadnjak se nalazio na pola puta do vrata kada je Mersi Stedmen konačno shvatila nameru Donera i njegovih pajtaša. Razrogačila je oči od užasa i povikala:

– Lukase! Ne smeš to!

– Mersi, draga moja – odvrati Doner krajnje iskreno – ovaj čovek bi svojim lažima mogao da nas uništi. Zar ne shvataš da on za nas predstavlja smrtnu opasnost? Nema drugog načina da ga učutkmao!

– Ne možete ga tek tako ubiti!

– Cilj opravdava sredstvo, rekao je jedan mudrac, Mersi. To sam ti rekao još kada smo se upustili u ovaj poduhvat.

– Zar si u stanju da tek tako ubiješ čoveka? Hladnokrvno i sračunato, kao da upisuješ neku cifru u bankovne knjige?

– Ne volim to da radim, Mersi, ali ponekad nema drugog rešenja.

– To onda znači da si mogao da učiniš i... da si mogao da ubiješ i Lua?

– Završi s tim! – dobaci Doner Hertliju kratko kada se Holidej zaustavio.

– Ti si ubio Lua! – kriknula je Mersi i bacila se na Donera.

Pod težinom njenog tela iznenađeni Doner se zateturio unazad. Dok je hrvaajući se s Mersi nastojao da povрати ravnotežu, Holidej je iskoristio šansu i očajničkim skokom bacio se ka odbačenoj puški.

Zaglušujući pucanj Hertlijevog revolvera potresao je malu odaju, ali, na zapadnjakovu sreću, strelac je opalio suviše užurbano. Brže nego ikada u životu, Dok je dograbio pušku i, jedan za drugim, ispalio tri hica prema prozoru. Od grmljavine pucnjeva, koji su se slili u jedan, prostorija se zatresla i ispuni-la ljutim barutnim dimom.

U sledećem trenutku zapadnjak je pao na pod, pogođen Hačovim metkom u rame. U padu je udario leđima o okvir vrata i dok je, oslanjajući se na ruku, pokušavao da se podigne na Hačovom izobličenom licu i u ubilački usjaktelim očima pročitao je smrtnu presudu. U deliću sekunde zadimljena cev banditovog revolvera zinula je prema njemu i zlo-kobna avet smrti nadvila se nad Doka.

Niko, međutim, nije računao sa Džili Rogan, bivšom zabavljačicom, sada vlasnicom saluna, koja je, živeći sve vreme u svetu zlih i izopačenih ljudi, naučila da uvek vodi brigu samo o sebi i koja se, možda, ustručavala da se izloži opasnosti, suprotstavljajući na sudu svoju reč protiv reči jednog „uglednog“ i „uvaženog“ čoveka, ali koja u dubini duše nije bila kukavica i nije se bojala da u kritičnom trenutku pokaže kako ume da se bori.

Džili je iz svoje svilene torbice krišom izvukla mali deringer. Kada je Hač prvi

put opalio na zapadnjaka, ona je nanišani-la svojom igračkom od pištolja, a kada je shvatila da se bandit sprema da nanovo opali, pritisnula je okidač.

Nasuprot gromkom tresku teških koltova i puške, pištolj malog kalibra proizveo je slab, pucketav zvuk, prasak kakav proizvode dečje „žabice“. No efekat njegovog metka nije bio ništa slabiji od dejstva najtežeg oružja. Sa okruglom rupicom na svom niskom, životinjskom čelu, Hač se bezglasno okrenuo od prozora i trenutak kasnije začuo se tup udar njegovog džinovskog tela o zemlju, kao kad pada posečeno stablo.

Taj šum, međutim, nadjačao je vrisak Mersi Stedmen kada je Lukas Doner potegao revolver.

– Ni makac, Donere! – doviknuo mu je zapadnjak s poda.

Doner se okrenuo, lica izobličenog od mržnje. Očiju užarenih od želje za osvetom, on više nije imao na licu masku uglađenog građanina. Izgledao je, naprotiv kao pravi hladnokrvni ubica, što je oduvek i bio. Prst mu je zadrhtao na okidaču, ali pre nego što je opalio, puška u zapadnjakovoj ruci je grunula kao glasnik pakla. Usijano tane je poletelo i pogodilo ispod brade Lukasa Donera, čoveka nezajažljivih ambicija i spremnog da radi ostvarenja svojih želja ogre-zne do guše u krvi. Doner je poskočio i odbačen udarom taneta na drugi kraj odaje, pao trenutno mrtav, jer mu je teški metak razneo mozak.

U magnovenju zapadnjak je u nekoliko sekundi učinio tri stvari: prigrlio je u naručje uplakanog dečaka, za čiju je mladu dušu ovaj prizor bio pretežak i pogledao Mersi, koja je lica zamrljanog suzama klečala na podu, a onda čvrstim korakom izišao na verandu, gde je našao

Slejda Hertlija, opruženog u lokvi krvi. Videvši Doka s puškom u rukama, bandit pomisli da mu je došao sudnji čas.

– Osveta pripada meni, reče Gospod! – prokrkljao je, glasom promuklim od straha. – Ne ubijaj me, Holideje!

Zapadnjak uze dečaka za ruku i spusti pušku.

– Neka onaj ko je bez greha baci prvi kamen – odgovori mu, stavljajući time dečaku do znanja da psalmopevac nije jedini koji zna Bibliju. – Ja ti opraštam, Hertli, ali ne znam šta će o tvojim zločinima reći sud i porota.

Rekavši to, sagnuo se i uzevši revolver iz Hertlijeve ruke, bacio ga daleko u dvorište. Zatim je dao Džemiju njegovu pušku, ali je taj gest propratio rečima:

– Ne zaboravi da oružje može biti korisno, ali da nije uvek najbolji čovekov prijatelj!

*

Konvej Kejn je ridao kao histerična žena i grlio vreće s novcem, kao da grli neku dragu, davno nestalu osobu, koja se iznenada ponovo pojavila. Šerif grada Tarkvina zurio je u njega s izrazom prezira na licu. Šta gramzivost može da učini od čoveka, pomislio je.

Bankar nije ni primetio kada su Pikard i njegov zamenik izašli na ulicu, odeveni u onu istu odeću koju su imali na sebi kada su pošli da iz jame kod izvora Akva Negra izvuku i vrate opljačkani novac, samo što je ta odeća sada bila prljava od lomatanja po jarugama planinskih obronaka. Sebični bankar nije primetio ni umor na njihovim licima, niti se setio da im zahvali za njihov trud.

– Pa, eto, bar je jedan čovek dobio ono što najviše želi – progundao je Pikard.

– Da, u pravu ste – složio se Twigs. – A šta je s onim drugim čovekom? Hoće li i on dobiti ono što želi? Hoću reći: da li će on od Konveja dobiti ono što je tražio? Bilo bi pošteno da dobije.

To je, međutim, bilo veliko pitanje jer je taj „drugi čovek“ bio Dok Holidej, junak dana u Tarkvinu. A Holidejeva želja je bila da šerif ne podnese tužbu protiv Mersi Stedmen. Pikard je delimično udovoljio zapadnjakovom zahtevu time što do tog trenutka nije podneo zvaničnu tužbu protiv lepe udovice i što joj je dozvolio da ostane na ranču, ali da se nikud ne kreće. Na osnovu do tada utvrđenih činjenica nije bilo sumnje da je Mersi Stedmen kriva za saučesništvo u vrlo ozbiljnom zločinu. Ali zapadnjak je za Mersi tražio oprostaj, a zahvaljujući tom istom Holideju Pikard je mogao da banci vrati ukradenih trideset hiljada dolara, čiji bi gubitak doveo ceo grad na rub propasti, zatim da reši misteriju ubistva Lu Stedmena i da preživelog opasnog zločinca, Hertlija, strpa u zatvor. Svi ti šerifovi uspesi bili su, u stvari, rezultat Holidejevog samopregornog požrtvovanja, truda i veštine i bilo je teško odbiti molbu čoveku koji je sve to postigao sâm, bez i najmanje pomoći predstavnika zakona.

Pa ipak, Pikard nije doneo konačnu odluku dok se nije vratio u svoju kancelariju. Tamo ga je čekalo pismo iz Koronada u državi Juta. Pismo oblasnog šerifa potvrdilo je zapadnjakovu priču o braći Lejn i najpohvalnijim rečima opisivalo junaka, čijom zaslugom su ti zločinci smešteni u zatvor. Oblasni šerif je Holideja predstavio kao „nebrušeni dija-

mant“, kakvih bi, da je sreće, bilo više na Dalekom zapadu.

Pikard je dvaput pročitao pismo i pošao ka vratima. Ulica je ležala tiha i mirna pod bledim jesenjim suncem. Zatvorivši vrata za sobom, pošao je da potraži Holideja i da mu kaže šta je odlučio. A odlučio je da usvoji sve njegove zahteve u odnosu na Mersi Stedmen.

*

Hladan vetar, vesnik rane zime, sekao je kao nož, donoseći sa sobom mraz planinskih vrhova i lepršao je zapadnjakovim ogrtačem. Bilo je vrlo rano jutro i Dok je dovršavao sedlanje na vratima štale ranča „Bar S“. Desetak dana posle obračuna s Donerom i njegovom bandom on je još uvek hramao i osećao tupo žiganje u ramenu, ali je bio sposoban za put, sposoban i spreman za sledeći grad, gde će, možda, naći ono što je tražio.

A u jednom trenutku učinilo mu se da je vrlo blizu da to za čim žudi nađe ovde! Možda je i bio. Zategnuvši kolan, uspravo se i pred oči su mu izašle slike sinoćnjih događaja. Kada je dojahao na ranč, Mersi Stedmen ga je dočekala ustreptala, sjajnih očiju, probuđene nade u lepšu budućnost i spremna da sa zahvalnošću uzvрати plemenitost kojom ju je on zadužio. Zadužio? Možda ta reč nije sasvim odgovarala onome što je učinio iz uverenja da čovek ponekad mora pomoći slepoj pravdi i nesrećnima dati gram sreće koju zaslužuju. Mersi je već znala da je zahvaljujući njemu ostala na slobodi i da tužba za saučesništvo nije podignuta protiv nje samo zbog toga što je on to izričito zahtevao od šerifa Pikarda, kome su ruke bile vezane obzi-

rima prema čoveku koji je gradu pružio toliko mnogo, a traži tako malo. Znala je, takođe, da je nagrada za povraćaj opljačkanog novca uplaćena u banci na njeno ime i da će taj iznos biti dovoljan da angažuje radnika i bez mnogo brige preživi zimu. Bili su to gestovi koji su morali izazvati osećanje zahvalnosti.

To saznanje mučilo je zapadnjaka i peklo ga kao usijano gvožđe. On je priželjkivao toplinu Mersinog pogleda, mio osmeh i blag prizvuk njenog glasa, ali ne iz zahvalnosti. Kada ga je pozvala da se te noći ne vraća u grad već da prenoći na ranču, hteo je u prvi mah da odbije, ali je iskušenje nadvladalo.

– Pa, mogao bih. Dosta je kasno – rekao je, jedva prepoznavajući sopstveni glas. Sve zbog sumnje da ono što mu se nudi dobija iz zahvalnosti, a ne zato što to Mersi iskreno želi. Ta paklena sumnja razdirala ga je i kasnije, kada je, namestivši mu improvizovani ležaj u dnevnoj sobi, Mersi vrata svoje sobe ostavila odškrinuta. Sedeći zanesen na ležaju čuo je njeno kretanje dok se spremala na spavanje, šuštavo klizanje odeće koju je skidala i najzad neki jedva čujan šum koji kao da je poticao od navlačenja spavaćice na nago telo. I tada, u tom odsudnom trenutku, sumnja mu nije dopustila da uđe kod nje i da učini ono što su oboje želeli. Ostao je skamenjen, prikovan paklenom sumnjom i nevericom. Ako bi uzeo ono što želi, nikada ne bi znao da li je to dar ljubavi ili nečega drugog.

Noć je probdeo ležeći odeven i u prvi cik zore izišao iz kuće. Otići će i pokušać da zaboravi sve što se ovde zbilo. Dok se, vodeći konja, udaljavao od štale, kuća je počivala u mraku. Bilo je hladno rano jutro i on se pripremao u

najvećoj tišini, jer je hteo da ode bez zbogom. Pa ipak, kada je prolazio pored kuće, Mersi Stedmen se iznenada pojavila. Bila je obučena u debelu vunenu haljinu i ogrnuta šalom. Lice joj je bilo bledo, ali dovoljno lepo da Dok oseti bol u srcu.

– Znala sam da ćete otići – rekla je. – Videla sam to sinoć u vašim očima. – Prišla je bliže kao da želi da ga uzme za ruku. – Nemojte ići, Dok. Ostanite još s nama.

Divne reči. Da ih je čuo nekoliko dana ranije, sve bi bilo mnogo lakše. Ovako...

– Ne, Mersi, moram da odem. Dečak će uskoro biti dovoljno veliki da vodi brigu o ranču.

– Nedostajaćete mu... i meni – dodala je, poćutavši malo.

– Svratiću s vremena na vreme.

– Volela bih da mogu u to da verujem.

– Svratiću da ga obiđem – rekao je Dok, pokazujući palcem prema koralu. Tek tada je Mersi primetila da je u ograđenom prostoru Tenesi, a da je Dok osedlao njihovu staru, crnu kobilu.

Zapadnjak se vinuo u sedlo. Bio je svedok jedne njene životne greške, ali je znao da se takva greška više neće ponoviti. Mersi je klimnula glavom i mahnula mu rukom. Holidej je otpozdravio i poterao konja.

Za to vreme u kući Džemi je snevao da na leđima zlatastog mrkova jaše kao čelnik konkvistadora. A kada se bude probudio, videće da je deo njegovog sna postao stvarnost.

KRAJ

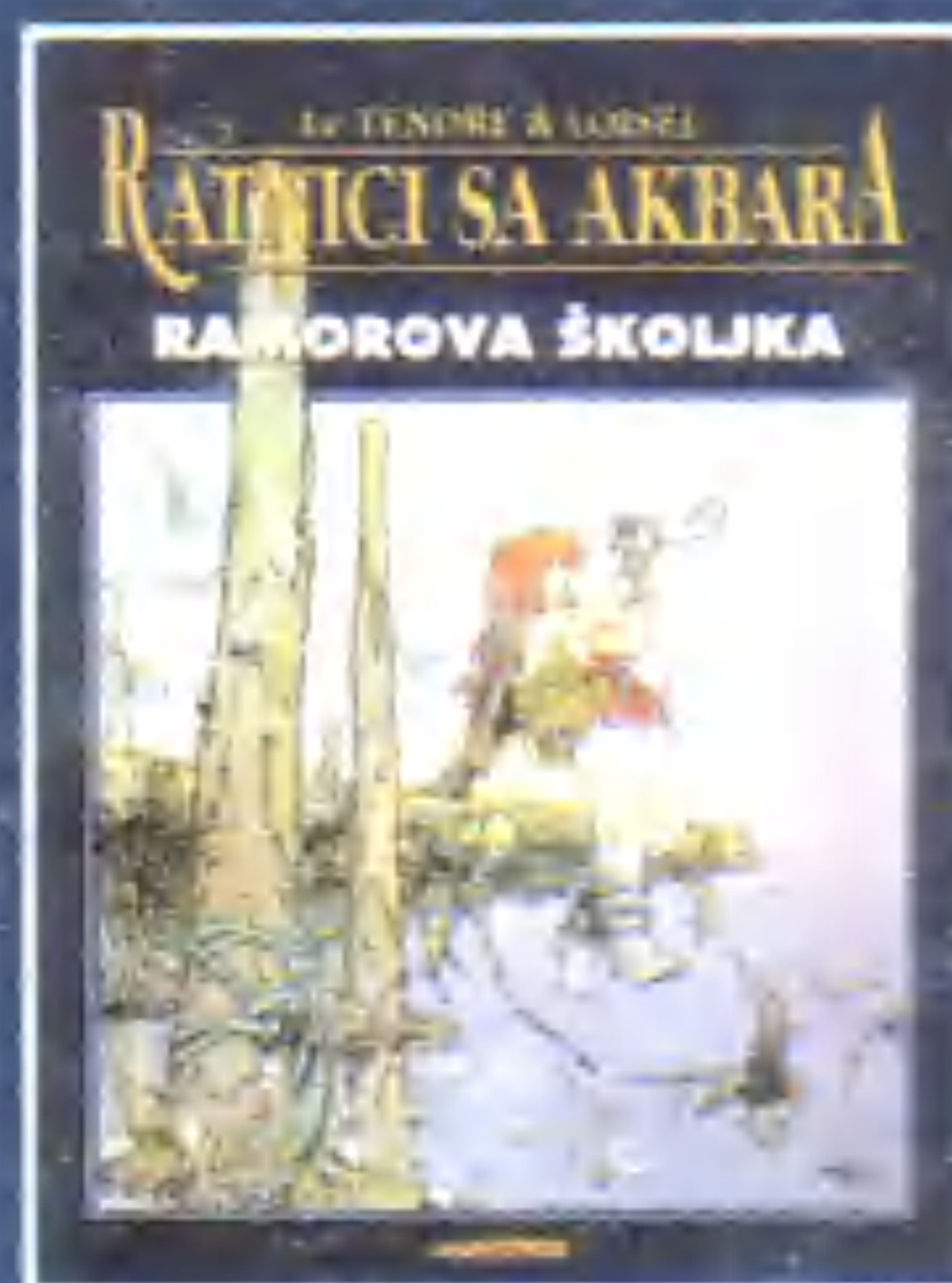
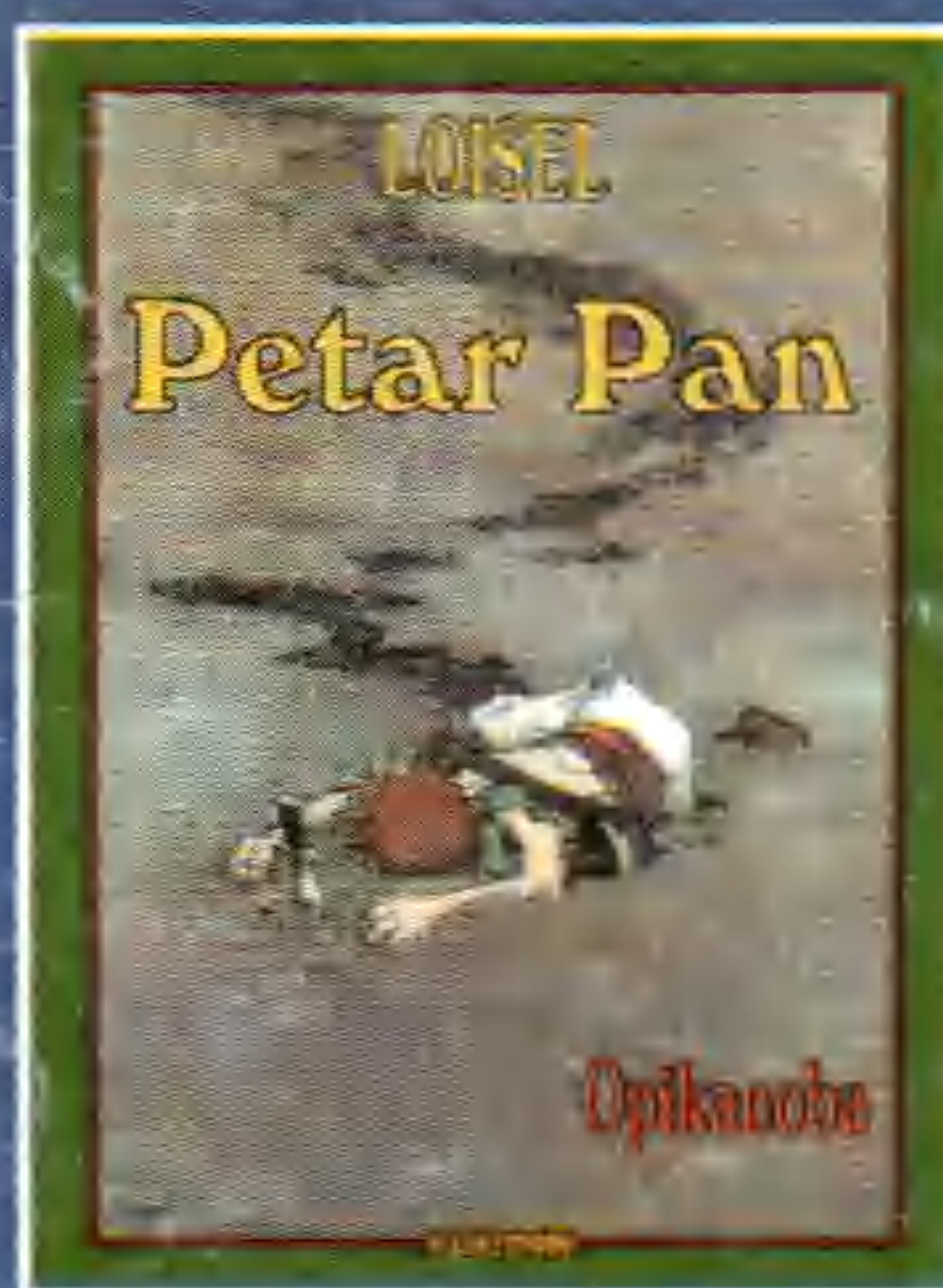
POTRAŽITE NAŠA REDOVNA STRIP IZDANJA

početkom meseca

sredinom meseca

VELIKI IZBOR STRIP ALBUMA

INFORMACIJE
NA TELEFON:
021 332 220

MARKETPRINT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000002

00357

